

Deegeli Ujság

apest

Magyar Nemzetiség és kiadóhivatal:
NOVISZAD, KRALJA PETRA UL. 30. I. EMELET
Telefonszám: 21-37, éjjel 20-58
SZUBOTICA, Kralja Aleksandra 9. Telefon 6-70

Noviszad, 1931. évi január hó 25
VASÁRNAP
XII. évfolyam 20. szám

Előfizetési ára: egy óra 40 dinár, három óra 120 dinár. — Külföldön egy hónapra 50 dinár. — Egy száma ára hétköznap 1.50 dinár, vasárnap 2 dinár
Megjelenik hétfő kivételével mindennap reggel

Zágreb egész lakossága nagy lelkesedéssel készül a felséges királyi pár mai fogadtatására

Sziszák lakossága is nagy ünneplésben fogja részesíteni az uralkodópárt

Zágrebból jelentik: Felsőége a király és királyné vasárnapi érkezésére lázasan készül Zágreb egész lakossága, amely szeretetének és hódolatának minden melegét a-

karja ma délelőtt kifejezésre juttatni. A királyi pár különvonata délelőtt tíz órakor érkezik meg a pályaudvarra, amely előtt a hatalmas térségen a különböző egyesületek

és testületek küldöttségei vonulnak fel lobogókkal, valamint a szokolisták, akik ezuttal polgári ruhában jelennek meg, csupán szokoljelvényükkel kabátjukon. A királyi pár előreláthatólag hosszabb ideig marad Zágrebban.

Sziszák lakossága szintén nagy lelkesedéssel készül a királyi pár fogadtatására és a sziszáki pályaudvart gazdagon felszították. A fogadtatásra és hódolatnyilvánításra valamennyi sziszáki egyesület és testület felvonul lobogóival és zenekaraival.

Curtius, Henderson és Briand megállapodtak a felsősziléziai német panaszok orvoslására szolgáló elégtétel ügyében

Curtius nem elégedett meg Zaleszki szóbeli elégtételadásával — Gyorsított ütemben tárgyalták le a népszövetségi tanácsülés napirendjét

Genfből jelentik: A népszövetségi tanács tegnap délelőtti ülésének kezdetén előterjesztett napirendből kitént, hogy az ülés szak munkálatait szombaton teljesen be akarják fejezni. A napirenden szerepeltek a lengyel felsősziléziai választási visszaélések miatt emelt német panaszok is. Ezt a pontot épügy, mint a Memel-kérdést, a napirend végére hagyták, mert

az ülés kezdetén a két pont még nem értett meg a vitára.

Yoshisava japán előadó munkája a német panaszokkal kapcsolatban előterjesztendő jelentés ügyében, az egész pénteki napot igénybe vette. Szombaton reggel mindössze annyi volt megállapítható, hogy a lengyel külügyminiszter arra akarja rávenni, hogy jelentésében ismerje el, hogy a genfi egyezmény 75. és 83. szakaszát megsértették és hogy a tanács rosszallását fejezi ki ezzel kapcsolatban.

A lengyel külügyminisztert arra is felszólítják, tegyen jelentést a tanács májusi ülésén arról, milyen intézkedések történtek hasonló események elkerülésére.

A tanács nyilvános ülésén valóban rosszallását fejezte ki Lengyelországgal szemben és ez volt az első eset a Népszövetség történetében, hogy a szövetség egyik tagját ilymódon erkölcsileg elítélték.

Az előadó munkájával párhuzamosan pénteken egész éjszaka folytatták a tárgyalásokat a felsősziléziai kisebbségi kérdés ügyében.

A német külügyminiszter — mint várható volt — nem elégedett meg Zaleszkinak péntek este hozzáfűzött üzenetével.

Yoshisava előadó hírszerint ajánlatát Brianddal és Hendersonnal egyetértésben dolgozta ki.

Curtius dr. ezt az ajánlatot is visszatartotta.

A német külügyminiszter visszautasítása után az előadó kijelentette, hogy most már célszerűnek tartaná olyan megbeszélés kitűzését, amelyen kívül Curtius dr., Briand és Henderson vegyenek részt. Ez az összejövetel tegnap délelőtt tényleg meg is

történt.

A több mint egy óráig tartó megbeszélés befejeztével közölték, hogy

az összejövetel eredményre vezetett

és Japán, Németország, Franciaország, valamint Anglia jogi szakértői összeültek, hogy a javaslatot megszovegezzék. A jogászok az új szöveget délután 3 órakor a népszövetségi tanács négy megbízott tagjának újabb értekezlete elé terjesztették, majd tudomásulvétele után a Népszövetség tanácsának délutáni nyílt ülése elé.

A felsősziléziai kérdés tárgyalásával ki is merült a Népszövetség tanácsa januári ülészakának tárgysorozata.

A leszerelési értekezlet előadói tisztét akarják Benesnek felajánlani

Prágából jelentik: A prágai Bohémia Genfben kiküldött külön tudósítója jelenti lapjának:

Még tegnap különböző körökben azt hitték, hogy Benes csehszlovák külügyminiszter jelöltje lesz a leszerelési értekezlet elnöki tisztének azáltal, hogy a jelölésre hármass bizottságot alakítanak. Ehhez a tervhez Henderson is meglehetősen közel állott.

Az olaszok erőlyes szembehelyezkedése folytán, Benes jelölése az elnöki tiszt ségre, most már nem jöhet szóba.

A leszerelési értekezlet vezetősége mindazonáltal jelentős szerepet kíván biztosítani

Curtius dr. német külügyminiszter a Népszövetség tegnapi ülésén állástfoglalt a leszerelési értekezletről szóló jelentéssel szemben

A népszövetségi tanács tegnapi nyilvános ülésén elsőnek Henderson angol külügyminiszter szólalt fel. Köszönetet mondott Laudonnak, a leszerelési értekezletet előkészítő bizottság elnökének, a rábizott nehéz feladat megoldása körül kifejtett tevékenységéért. Az a meggyőződése, hogy minden kormány örülhet annak, ha megtudja, hogy a leszerelési értekezlet végre összeül.

Ezután dr. Curtius német külügyminiszter rövid nyilatkozatban hivatkozott azokra a részletes fejtegetésekre, amelyeket néhány nap előtt a népszövetségi tanács ülésén előadott és hangsúlyozta, hogy az angol külügyminiszter kijelentései azt a látszatot keltik, mintha az egyezmény-tervezet min-

Benesnek, az előadói tisztet akarja neki felajánlani. A tervezetessel kapcsolatban hirtel, hogy

Benes ezt a megbízatást nem fogadja el.

Az időközben bekövetkezett francia kormányválság megerősítette az olaszok álláspontját, úgy hogy Benes elnöksége valószínűleg áldozatul esik Olaszországnak.

Károlyi Gyula gróf magyar külügyminiszter a jugoszláv—magyar—román regionális gazdasági szövetségről.

Genfből jelentik: Károlyi Gyula gróf magyar külügyminiszter tegnap elutazott Genfből. Elutazása előtt az újságíróknak úgy nyilatkozott, hogy látogatásai folyamán mindenütt legnagyobb előzékenységgel fogadták, amit Bethlen István gróf miniszterelnök külföldi utazásainak tulajdonít. A népszövetségi tanács ülésén nem volt szó Magyarországot közvetlen érintő problémákról, de az agrárügyekről szóló rész mégis kiható Magyarország jövőjére.

Az európai értekezleten szereplő ügyek véleménye szerint nem voltak kellőképpen előkészítve.

Az európai együttműködés egyelőre csak gazdasági ténre szorítkozhatik. Németországgal és Olaszországgal Magyarország nak szorosabb érdekközössége van.

a revíziós blokk megalakítása azonban elhízázott dolog volna.

A legutóbbi hónapokban közeledés indult meg Jugoszláviával és Romániával abból a célból, hogy regionális gazdasági szövetség jöjjön létre.

Csehszlovákiával bármikor hajlandó Magyarország tárgyalni,

ha olyan javaslattal jönnek, amely alkalmas a tárgyalásra. A külügyminiszter végül állást foglalt az ellen, hogy Benes elválassza meg a leszerelési értekezlet elnökét.

(Folytatás a 6. oldalon)

ABBAZIA

HOTEL REGINA STEFANIA

Vámmentes zóna - Meleg téli tartózkodás
Zene - Olvasóterem - Tánctéak - Rádió
Tonfilm a házban - Pensió 45-— lírától
Tulajdonos: **E. KUNZ** 6879

Nagy érdeklődés mellett folytatták tegnap Rein Géza adai bankigazgató kihallgatását a szuboticiai törvényszéken

A vádlott tegnap is tagadta a terhére rótt bűncselekményeket

A szuboticiai törvényszéken dr. Vasziljevics Ljuba hármaskörös tanácsa szombaton délelőtt fokozottabb érdeklődés mellett zsufozásig tartó tárgyalóterem előtt nyitotta meg déli fél tizenkét órakor az adai Eszkontna bank sikkasztással és hűtlen kezeléssel, illetőleg bűnös gondatlansággal vádolt vezetői bűntényének a folytatódó tárgyalását. A szombat délelőtti tárgyaláson a bíróság folytatta Rein Géza igazgató kihallgatását arra vonatkozólag, hogy honnan származott a pénzintézet másfélmillió dináros hiánya. Rein Géza az elnök kérdésére előadta, hogy a Milutinovics Aron féle fizetési képtelenségét bonifikációban harminc ötezer dinárt, Milutinovics házának a megvásárlásánál pedig százötvenezer dinárt vesztek.

A bank legnagyobb veszteségi tétele a nagy adóhátralékok kifizetése volt.

Igen nagy veszteségei származtak a banknak a részvényvásárlásokból. A jugoszláv egyesült banknál nyolcszázharmincezer dinárral volt az intézet megterhelve a részvények vásárlásáért. A vásárolt részvények után három éven át évi hatvanezer dinárt és további fél százalék forgalmi jutalékot kellett fizetniük.

Rein Géza a hozzáintézett kérdésekre elmondta még, hogy a bank helyiségében soha pénz nem keletkezett. A pénztár kulcsa nem volt nála és a pénztárban száz-százötvenezer dinárral nem tartottak nagyobb összeget. Amikor Budapestre utazott mindössze ötezer dinárt vitt magával. A pénzt úgy szerezte, hogy sürgős adósságainak a kifizetésére előleget vett fel az életbiztosítási kötvényére és háromezer dinár előleget vett fel a banknál a fizetésére. Az volt a szándéka, hogy csak kétezer dinárt visz magával Budapestre, de a felesége azt a pénzt is ráerőszakolta, ami a biztosítótársaságnál felvett kölcsönből megmaradt.

A bíróság ezután áttért a második vádpont tisztázására és dr. Vasziljevics elnök arra vonatkozólag intézett kérdéseket Rein Gézához, hogy miként készült az 1927-évi

hamis mérleg és hogy miért vezetett a bank két könyvet. A vádlott kijelenti, hogy

a mérleg helyes és megfelel a bank forgalmának.

A két könyv közül, amelyet egyidőben vezettek, egyik sem hamis, hanem az egyik másolata a másiknak. Mindkettőben ugyanazok az összegek szerepeltek.

A két könyv között mindössze az a differencia, hogy egyes tételeket a folyószámla helyett a váltószámlára könyvelték és viszont. Ezzel az volt a szándékuk, hogy növeljék a váltóadósságok és csökkenték a folyószámlaadósságok összeget,

hogy megbízhatónak lássék a pénzintézet. Dr. Vasziljevics elnök erre kérdést intézett Herceg könyvszakértőhöz, aki kijelentette, hogy két könyvet vezetni nem szokás a bankoknál. A könyvszakértő előadta, hogy az adai Eszkontna bank általa átvizsgált könyveinek összegében tényleg nincs differencia hanem ugyanolyan mértékben vannak emelve a váltószámla tételek, mint amilyen mértékben a folyószámla tételeit csökkentették.

Rein Géza a továbbiakban elmondta, hogy 1926-ig, amíg az Union bank fiókja voltak, csak nyers mérleget készítettek és ezt Szuboticián a főintézetnek mutatták be. Amikor a részvényeket megvásárolták és önálló intézet lettek, mérleget is készítettek, 1928-ban azonban mérleget már nem csináltak. Az elnök kérdésére kijelentette, hogy nem emlékszik, hogy felhívta-e Dünther figyelmét a párhuzamos könyvelésre. Különben is csak 1927-ben vezettek párhuzamos könyveket.

Dr. Mátyás ügyésznek arra a kérdésére, hogy Adler Zsigmond számláján hogyan keletkezett a hatvanezer dináros különbözet, Rein kijelentette, hogy ez csak a fiktív könyvben volt és valószínűleg másolási hiba.

Az elnök ezután a tárgyalást délután két órakor berekesztette és folytatását hétfőn délelőtt kilenc órára tűzte ki.

Az év végéig be kell fejezni a szuboticiai vámpaloták építkezési munkálatait

Az építkezést az árlejtések jóváhagyása után azonnal megkezdik — Az előirányoztnál négy millió dinárral olcsóbban vállalták a munkát a vállalkozók Petrovics Koszta városi főmérnök nyilatkozata

A szuboticiai városi főmérnöki hivatalban a napokban fejeződtek be az árlejtések a szuboticiai vámpaloták felépítésére. A munkálatok, amelyekre körülbelül huszmillió dinárt irányoztak elő, még a tavasszal megkezdődnek és lényegesen csökkenteni fogják a szuboticiai munkanélküliséget, mert a munkálatoknál többszáz munkást fognak foglalkoztatni. A Reggeli Ujság munkatársa felkereste Petrovics Koszta városi főmérnököt, aki az árlejtések befejezésével kapcsolatban a következő érdekes nyilatkozatot adta:

— A pénzügyminisztérium 1927 májusában utasította Szubotica várost, hogy az utadótörvény értelmében gondoskodjék a vámpalotákról. A város azonnal tanácsülés elé hozta az ügyet és a vámpalota felépítésére javaslatot tett a minisztériumnak, amelyet azonban nem hagytak jóvá. Az ügy 1927 októberében miniszteri konferencia elé került, amelyen Szubotica város kiküldöttje új javaslatot tett a vámpaloták felépítésére. Ennek alapján a szuboticiai főmérnöki hivatal ismét új költségvetést állított össze a minisztérium utasításai alapján, amely szerint az építkezések költségei nem haladhatják túl a huszmillió dinárt.

— Az ügy elintézése ezután igen sokáig húzódt, mert a város negyedik javaslatát sem fogadta

el a minisztérium. Végre

a múlt év februárjában ismét miniszteri konferencia elé került a szuboticiai vámpalota ügye, amelynek a határozata értelmében a városi főmérnöki hivatal kidolgozta a végleges terveket

és azokat októberben és novemberben jóvá is hagyta az építésügyi és pénzügyminisztérium, azzal, hogy írják ki az építkezésre az árlejtéseket.

— Ami a munkálatokat illeti, az épületek két csoportra oszlanak. Az egyik csoport a város által a teherpályaudvar mellett, kisajátítandó földjén felépítendő fővámpalota épülete lesz és a tisztviselő

lakások, a másik csoport pedig a vámpóstai épület, amelynek helyét a személypályaudvar közelében a törvényszék melletti állami területen jelölték ki, továbbá a csatornázási munkálatok. Az első csoportba a következők tartoznak: Két kétemeletes épület a tisztviselők számára szuterénnel. Az egyik épületben négy háromszobás és két kétszobás, a másikban pedig tizenkét kétszobás lakás lesz a szükséges mellékhelyiségekkel. Ezenkívül egy egyemeletes épület a hivatalok számára szuterénnel, amelybe a tervek szerint tizenhárom irodahelyiség, irattár, szolgáló lakás és egy pénzügyi osztály lesz husz személy számára a szükséges mellékhelyiségekkel. Az első csoporthoz tartozik még a földszintes vámraktár, amelynek a pincéjében vámraktár lesz, ennek az épületnek kilencvenhat méter a hossza és huszonhat méter a szélessége. A raktár mindkét oldalán rakodókat építenek és új vasúti mellékvágányokat vezetnek a ki- és berakodásokhoz. A vámraktár mellett hatvanhat méter hosszú részben vasépitménnyel fedett rakodó lesz. Az összes épületeket vízvezetékekkel és teljesen modern felszerelésekkel látják el. A teherpályaudvar sínpárjain keresztül vashíd épül gyalogjárók számára, amely az Oszlobodjenje utcát köti össze a fővámpalotával. A hid hosszúsága 194 méter lesz. A vámpalotákhoz vezető utcákat, kikövezik és aszfaltozzák.

— A második csoportba a vámposta épülete tartozik, amely az uccai fronton kétemeletes, a vasúti részén pedig egyemeletes lesz. Ebben az épületben egy tranzitoraktár, egy helyiség a csomagok megvizsgálására, és tizenkét irodahelyiség lesz mellékhelyiségekkel. Az emeleti részen lakások lesznek. Az egész vámpalotát drótkerítés veszi majd körül cementépitményű oszlopokkal. Az építkezésekre 18.572.000 dinárt irányoztak elő és hagytak jóvá. Az árlejtéseket két kisebb munkát kivéve mindenre megtartottuk. Átlag huszonnégy százalékkal olcsóbbak voltak az ajánlatok az előirányzatnál és így 14.134.211 dinárba kerülnek a munkálatok. A magánszemélyektől kisajátított földért körülbelül 670.000 dinárt fizetett a város. Az építkezések költségeit a városi utadóalapból és az állami Jelzálogbanktól felvett kölcsönből fedezi a város. Az építkezést azonnal megkezdik, amint a minisztérium jóváhagyja az árlejtéseket. Az építkezési munkálatoknak még az idén be kell fejeződniük.

— Az állami Jelzálogbank noviszádi fiókjának értesítése. Az állami Jelzálogbank noviszádi fiókja értesíti a nagyközönséget, hogy úgy amerikai kibocsátású, valamint más záloglevelei alapján kölcsönöket ad és pedig a következő feltételek mellett: a kamat hét százalékos, a kölcsön nagysága pedig a záloglevél és kötelezvény tőzsdei értékének nyolcvan százaléka. Közelebbi felvilágosításokat a noviszádi fiókintézet ad.

— A kikindai ügyvédek egyesületének évi rendes közgyűlését e hó 21-én tartották meg nagyszámu tag jelenlétében. A gyűlésen felolvasta a vezetőség az elmúlt évi jelentést, majd megemlékeztek a múlt év folyamán elhunyt tagtársukról: Dr. Schiszer Vilmosról. A régi választmány lemondása után az új vezetőséget a következő tagokból választották: Elnök: Dr. Bojanics Péter ügyvéd, titkár dr. Belanics Márkó lett, míg a választmányba dr. Zsiros Lajos, dr. Wolf Lipót és Rajicsevics István ügyvédek lettek megválasztva. Az ismételt megválasztott elnök dr. Bojanics megköszönte az iránta megszavazott bizalmat és hangsúlyozta, hogy továbbra is az egyesület érdekeit fogja szolgálni.

UDÁNYI
NOVI-SAD
Jevrejska u6. Tel. 27-47

RADIO

Leányával együtt a halálba indult egy martonosi özvegyasszony, akinek fia a sztarakanizsai kórházban a halállal vívódik

**A szerencsétlen fiút még ősszel elütötte egy bicikli és bal lábszár-
sontját szilánkokra zúzta**

Már öt napja tartja izgalomban Martonos lakosságát az a tragikus eset, amelynek központjában özvegy Jovanov Trivonné és tizenégyéves leánya, valamint tizenhat éves Sándor nevű fia vannak. Még mult év őszén történt, hogy Tavics Jovan kerékpárjával elütötte Jovanov Sándort, akinek bal lábszár-sontját a szó szoros értelmében apró szilánkokra zúzta a bicikli. A szerencsétlenség után a fiút nyomban a sztarakanizsai kórházba szállították, ahol gondos kezelés ellenére is a fiu állapota egyre rosszabbodott, annyira, hogy az orvosok a napokban már lemondtak arról, hogy a fiu életben maradhat. Mikor ezt a hírt Jovanovnéval közölték, a szerencsétlen anyát a hír annyira lesújtotta, hogy a hír vétele után az elmezavarodottság tünetei mutatkoztak rajta. Az asszony többek előtt is kijelentette, hogy ha fia meghal, ezt nem bírja ki és inkább a halálba menekül, de fia halálát nem tudja elviselni. Többen hallották, amint az asszony így szólt a leányához:

— Ugy-e Mariskám, velem jössz meghalni, ha Sándorka meghal...

Öt nappal ezelőtt az asszony leányával

együtt nyomtalanul eltűnt. A szomszédok, mihelyt észrevették az asszony eltűnését, azonnal jelentést tettek a rendőrségnek, amely feltörte az özvegy lakásának ajtaját és a szobában

az egyik asztalon levelet találtak, amelyen Jovanovné azt írja, hogy nem bírja tovább a lelki szenvedéseket és leányával együtt a halálba indul.

A házat és az összes ingatlant anyósára hagyja és ha holttestüket megtalálják, temessék a fiu mellé.

Jovanov Alekszandar jelenleg a sztarakanizsai kórházban a halállal vívódik és semmit sem tud arról a tragédiáról, amely körülötte történt.

Negyvennyolc óra óta semmiféle táplálékot sem vesz magához és nagy fájdalmi vannak. Aliandóan azt hajtogatja, hogy szeretne már meghalni és nem bírja tovább a fájdalmakat.

A rendőrség a gázoló Tavicsot ismét letartóztatta és a további fejleményeket várva, megindították ellene az eljárást.

Halálos ítélet kihirdetése után lelőtte biráit és megszökött Newyork legveszedelmesebb banditája

**Filmfelvétel trükkjével, a rendőrség szemeláttára rabolt ki egy
bankot**

Newyorkból jelentik: Megdöbbentő véres eseményt jegyez fel ismét az amerikai igazságszolgáltatás krónikája. Egy 22 éves gyilkos, aki már négy esztendeje Newyork legveszedelmesebb banditája, állott vádlottként a hét elején a newyorki központi esküdtbiróság előtt. A halálos ítélet kihirdetése után nyugodtan viselkedett cellájában, majd másnap kihallgatásra jelentkezett azzal az indokolással, hogy igen fontos dolgokat akar még elmondani bírának. A fogházőrök elővezették és

alig lépett a terembe bírái elé a fiatal gonosztevő, Charles Fithlan, amikor hír telen revolvért rántott, három villámgyors lövéssel lelőtte bíráit és egyik fegyőrt, majd a keletkezett zürzavárban nyomtalanul elmenekült. Ugy a három bírót, mint a fegyőrt pontosan a homloka közepén találta a golyó és mindannyinál azonnali halált okozott.

Teljesen rejtély, hogy hogyan jutott Fithlan revolverhez és hogyan sikerült neki az egyébként kitűnően őrzött épületből kimenekülni fegyencruhában.

A pör, amelyben Fithlan gyilkosság miatt állt bírái előtt, egész Amerikában nagy feltűnést keltett. Charles Fithlan 18 éves korában csatlakozott egy bűntevő szövetséghez, amely különös vakmerőséggel végrehajtott betöréseivel és rablótámadásaival sok munkát adott a rendőrségnek.

Nagy port vert fel annakidején egy bankrablás, amelynek „főszerepét” Fithlan játszotta.

A banditák filmfelvétel ürügyével a ren-

dőrök szemeláttára raboltak ki egy bankot.

A trükk ugyan nem új, de ugylátszik még mindig használható. A filmfelvételt éjnek idején Newyork egyik legfogalmasabb uccakereszteszödésénél készítették. A cinkosok egy része mint filmoperateur és technikai segéd személyzet szerepelt. Hatalmas tolólétrán másztak fel a banditák a banképület lapos tetőzetére.

A rendőrszem, aki egy ismert filmgyár nevét olvasta a teherautó oldalán, nyugodtan, sőt élvezettel nézte a jelenetet.

Amikor a banditák feljutottak a nyolcemeletes palota tetejére, a filmfelvevő gépet is utánuk vitték. Hogy ezután mi történt, azt már természetesen nem látta a rendőr. Csak annyit tudott később mondani, hogy sűrűn lobbant fel magnéziumfény a magasban. Fithlan a kéményen keresztül ereszkedett le a tetőről a bank trezorjába, ahol a páncélszekrényeket sorban felnyitotta. Mint-hogy azonban csak készpénzt vittek el, a zsákmány aránylag csekély volt, mindössze másfélszáz ezer dollár.

Több ilyen sikerült vállalkozás után Fithlan önállósította magát a bandától és a saját szakállára kezdett dolgozni. A legutóbb néhány hónappal ezelőtt, a Salem Glas Company egyik pénzeszedőjét támadta meg. A szerencsétlen altiszt a társaság egyik gyárába vitte ki a heti munkabért. Körülbelül huszezer dollár volt a táskájában. Fithlan autón követte az altisztet s néhány száz méterre a gyár kapuja előtt, nép-

telen vidéken az autóból kinyulva, olmos bottal leütötte a motorkerékpáron haladó pénzeszedőt. Az altiszt lefordult a gépről s Fithlan minden ellenállás nélkül elvehette tőle a pénzeszedőt. Bár a pénzeszedő eszméletlen volt, az elvetemült fiatalember revolvért rántott és kétszer belelőtt az altisztbe, akit a golyók megöltek. Fithlant nemsokára elfogták s emiatt az egyetlen kegyetlen gyilkosság miatt állították az esküdtsek elé.

A főtárgyalás nem sok időt vett igénybe. A fiatal bandita semmi megbánást nem tanúsított, úgy hogy az esküdtek alig két perces tanácskozás után egyhangú verdiktet hoztak: stop.

Mint előre lehetett látni, az esküdtek minden kérdésre igennel válaszoltak, úgy hogy a bíróság csak halálos ítéletet hozhatott.

A villanyszékre szóló ítélet után Fithlan mosolyogva köszönt el bírától

és bizonyos, hogy már akkor elhatározta, hogy bosszút áll a bírakon. Az éjszakát imádkozva töltötte és ezzel sikerült is megtevesztetnie az öröket, akik aztán javasolták, hogy a bírák hallgassák meg másnap a kihallgatásra önként jelentkező Fithlan állítólag nagyon fontos bejelentéseit. Mint utóbb megállapították, a törvényszéki teremben történt négyszeres gyilkosság után Fithlan egy keskeny melléklépesőn felrohant az épület tetőzetére és nyomtalanul eltűnt. Valószínűleg sikerült neki egy másik ház tetőzetére átjutni és ott már bizonyára várták cinkostársai, akik előkészítették és fedezték szökését.

Apponyi Albert gróf konkrét eredményeket vár gróf Bethlen István bécsi tárgyalásaitól

**A gazdasági tárgyalásokat megkönnyíti a
két állam politikai jóviszonya**

Bécsből jelentik: A Reichspost budapesti tudósítójának tollából Apponyi Albert gróffal folytatott beszélgetést közöl Bethlen István gróf magyar miniszterelnök legközelebbi bécsi útjáról, amelyet az egész magyarság mint a két ország közeledésének a jelét, a legnagyobb rokonérzessel kíséri. Apponyi gróf meggyőződése szerint

a Csehszlovákia által okozott vámbáboru éppennyolyan mértékben vezethető vissza politikai, mint gazdasági ellentétekre.

Ausztria Magyarországgal ipari és gazdasági kérdésekben minden politikai motívumtól mentesen tárgyalhat, ami a sikeres megoldásnak egyik lényeges feltétele. Fontos körülmény az is, hogy Ausztrián keresztül vezet az út Németország felé, amely lyel Magyarország igen jó politikai és gazdasági kapcsolatokat tart fenn.

A nyilatkozat végén Apponyi gróf megismételte, hogy Magyarország örömmel látja Bethlen bécsi látogatását és neki őszinte szívvel sikert kíván. Minden egyéb a kormányon levő államférfiak dolga. A bécsi tárgyalásoktól Apponyi konkrét eredményeket vár.

Kilencvenegy éves vőlegény — hetvenhat éves menyasszony

Bódi bácsi, a kilencvenegy éves szuboticei koldus feleségül vette vadházastársát, mert nem akartak alamizsnát adni a vadházasságban élő koldusoknak

Különös házasságkötés történt a napokban Szuboticián. Siccser Boldizsár kilencvenegy éves szuboticei koldus, a közismert Bódi bácsi házasságra lépett özvegy Bihari Jánosné született Szekeres Verona hetvenhat éves horgosi származású szuboticei koldusasszonnyal. Az öreg jegyesek először az állami anyakönyvi hivatalban kötötték házasságát, majd a Szent Teréz székesegyházban esküdtek örök hűséget egymásnak. Az esketési szertartást dr. Takács Ferenc káplán a jegyesek régi jöttéveje végezte és egyszersmind ő tette lehetővé, hogy a két szegény öreg kéregető, akít a nyomor és az elhagyatottság hozott össze, egybekelhesse. Az öszfejú fiatal házassokat esküvő után, komáik Anhauer Mátyásné és leánya Takács Teréz látták vendégül szerény lakodalmi lakomán, amelyet egy ebéd keretében a legjobb hangulatban fogyasztottak el.

A Reggeli Ujság munkatársa Mileticseva ucca 43 szám alatti lakásukon felkereste a fiatal házassokat. Siccser Boldizsár egy dűledező felszerben lakik együtt feleségével. A szegényesen butorozott kicsiny helyiség, amelyben a két öreg meghuzódott semmiképen sem hasonlít a nyomorlakásokhoz. Butorzat igen kevés van a szobában, a hiányokat azonban pótolja a rend és a tisztaság. A koldusasszony egykor jobb napokat látott és a nélkülözések hosszú évei sem tudták leszoktatni a rend szeretetéről. A házaspár a tüzhely mellett üldögél és csendes örömben élvezi azt a párnas jölét, amelyet az esküvői ajándékok biztosítottak a számukra.

Bódi bácsi és felesége eleinte bizalmatlanul fogadja az ujságit, amikor azonban szóba kerül a házassága, nevetésre derül barázdált arca lassan

lassan belemelegszik a visszaemlékezésbe. Meghatottan beszél el egyszerű élettörténetét, amelyben alig akad esemény, amelynek számára jelentősége volna. Nehéz munkában eltöltött földműves életre tekint vissza.

Legnagyobb jölétben akkor élt, amikor budár volt dr. Lipozsencsies szőlőjében, legmegrázóbb emléke az 1886. szuboticei kolerajárvány, amikor minden uccából naponta nyolc-tíz halottat szállítottak a temetőbe és az egész város sirt.

Bódi bácsinak egyébként igen egyszerűek a nézetei a világról és az emberekről. A technika fejlődéséből csak a vonatot élvezte, egyszer-kétszer, amikor el látogatott valamelyik környékbeli községbe, a Bácska határát azonban még nem lépte át. Moziban még sohasem volt.

— Nagyon megokosodtak az emberek. Ma már mindent megmasinálnak. — mondja az autóról, a repülőgépről és a rádióról.

A kilencvenegy éves aggastyán egyébként még kitűnő erőben van csak a hallása és látása gyengül fokozatosan. A házassága előzményeiről elmondja, hogy nyolcvanegy éves volt, amikor munkaképtelenné lett és a nélkülözések kényszerítették, hogy engedélyt váltson a koldulásra. Tíz éve él már az emberek könyörtelenségéből, de öt-hat dinárnál többet a legjobb napokon sem tud összeszedni. Ennyi elég is a megélhetéséhez, a magány és az elhagyatottság érzése azonban az utóbbi években már annyira kínzóta, hogy nem tudta elviselni az életet. Így került össze egy évvel ezelőtt mostani feleségével özvegy Bihari Jánosnéval, aki szintén

kéregetésből tengette az életét. Koldulás közben gyakran találkoztak, elbeszélgettek egymással és elpanaszolták bajaikat. A mult télen jutottak arra az elhatározásra, hogy együtt élék le hátralevő napjaikat. Havi nyolcvan dinárért lakást béreltek és Bihariné a kettőjük által gyűjtött alamizsnákból szerény háztartást vezetett és gondját viselte élet-társának.

Régi vágyuk, hogy házasságra lépjenek, amnyi pénzük azonban még sohasem volt együtt, hogy fedezni tudták volna a költségeket. Az életük mind nehezebbé vált. A súlyos gazdasági helyzetet még a koldusok is megérik és az utóbbi időben már nagyon ritkán hullottak a parák a kéregetők tenyerébe.

— Azután a világ is szájára vett bennünket. — Panaszolja az asszony. Nevettek rajtunk, hogy öreg fejjel összeköltöztünk, pletykáztak az emberek, sok helyen pedig megvonták a segélyt, mert vadházasságban éltünk.

Kiss Lajos szuboticei földbirtokos felesége és dr. Takács Ferenc káplán, a kolduspár régi gyámolítói tették lehetővé, hogy vágyuk teljesüljön és fedezték a házasságkötéssel járó kiadásokat.

Most boldog megnyugvásban él együtt az élet két egymásratalált hajótöröttje. Az esküvő utáni pihenő napok elmúltak és az öreg pár újra rója a hólepte uccákat a kenyeret jelentő garasokért.

Hatalmas perré dagad egy incidens,

amely a tél elején egy martonosi kegyszobrocskakészítő és egy szülésznő között lejátszódott — Tett-e vallásellenes kijelentéseket Borsos Jánosné martonosi szülésznő?

Martonos község társadalmát már hetek óta foglalkoztatja egy furcsa és különös incidens, mely a tél elején Nagymaróthi Pál kegyszobrocskakészítő lakásán játszódott le és amelynek másik főszereplője Borsos Jánosné, martonosi szülésznő. Borsosné ugyan is Nagymaróthi szerint egy napon megjelent a lakásán és miközben a kegyszobrocskakákat nézegette, vallásgalázó kifejezésekkel mondott róluk. Nagymaróthi vallásos érzületét sértették az asszony szavai és ezért írásban emelt panaszt Werner plébánosnál, aki maga elé rendelte az asszonyt, megdorgálta, majd egyházfői jogánál fogva megtiltotta neki, hogy a keresztelésekben előforduló segédkezéseknél résztvehessen. Özvegy

Borsosné ez annyira bántotta, hogy rágal-mazásért beperelte Nagymaróthit. Ekkor azonban egy összebonyolódott az ügy, hogy az ügyvédek már sutba akarták dobni az egész kérdést, mikor Nagymaróthi egyik napon bejelentette, hogy tanui is vannak arra, mit mondott Borsosné. Erre a szülésznő sem volt rest és a legközelebbi kihallgatáson már neki is voltak tanui. S most Martonoson az ügyvédek ugyszólván nem is dolgoznak más perben, mint ebben, amely napról-napra jobban összebonyolódik, kuszálódik s a peres atyafiak napról-napra újabb tanukat jelen-tenek be. A martonosiak most kíváncsian várják, hogy a már kissé humorossá fajuló ügynek mi lesz a további kimenetele.

Az Egyesült Államokban mindössze

hatszáz ezer a kommunisták száma, de máris fontos pozíciók birtokosai

A kommunista propaganda székhelye az „Amtorg” hivatalos szovjet kereskedelmi szervezet

Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államok kongresszusa a multév májusában bizottságot küldött ki, a kommunisták amerikai tevékenységének megvizsgálására. A bizottság nemrég elkészült jelentésével, amely megállapítja, hogy

a kommunisták száma az Egyesült Államokban körülbelül hatszáz ezer, azonban az ipari gécpontokban, az elégedet-

len farmer-vidéken, sőt a nemzeti gárdában is olyan erős sztratégiai pontokat épített ki, hogy hatalmuk jelentékenyen túlhaladja számbeli arányukat.

A kommunista mozgalom hátterében az Amtorg szovjet hivatalos kereskedelmi szervezet áll, amelynek székhelye Newyorkban van.

Sztalin 1929 májusában kelt levelében

hangsúlyozza, hogy az Egyesült Államok kommunista pártja döntő szerepre hivatott, a világforradalom szempontjából.

A jelentés kimutatja, hogy a párt tényleg erős tevékenységet fejt ki.

Tizenkét napilapot ad ki, az ipari munkásság meghódítására szakszervezeteket alakított, amely az elmúlt esztendőben három nagy sztrájkot rendezett.

A kommunisták ifjusági szervezete 20 nyári tábort szervezett, 12 iskolát alapított, amelyeknek legeredményesebb hallgatóit Szovjetországba küldték továbbképzésre. Ezek Amerikába visszatérve főleg az iparosság és a hadsereg tagjai között igyekeznek propagandát kifejteni.

A bizottság jelentése Amerikában nagy meglepetést keltett.

Befejezték a vizsgálatot a vajdasági templomok fosztogatójának büntügyében

Február közepén állítják bíróság elé Csiprovác Zsarkó beográdi soffírt

A Reggeli Ujság annakidején részletesen megírta azoknak a templomfosztogatóknak a történetét, amelyeket Csiprovác Zsarkó beográdi soffír követett el. Csiprovác négy helyen tört be a templomokba és pedig az elmúlt év október hetedikén a mosorini templomot, november nyolcadikán éjszaka a budiszavai katolikus templomot, november kilencedikén éjszaka a Sajkásszveti-iváni pravoszláv templomot s ugyanazon az éjszakán az ottani evangélikus templomot is kifosztotta. A csendőrség a templomfosztogatót elfogta és átadta a noviszádi törvény szék fogházának.

A noviszádi törvényszék vizsgálóbírája ebben az ügyben teljesen lefolytatta a vizsgálatot és összeállította Csiprovác bünlajstromát. A megrögzött templomrablót február közepén állítják bírái elé, hogy elkövetett rablásaiért méltó büntetését megkapja.

Részeg fejjel idegen házba ment aludni s amikor felszólították, hogy távozzon, leszurta a házigazdát

A véres csibi szvecsár

Nem mindennapi gyilkossági kísérlet történt tegnap hajnalban Csiben. Marokvasics Ilija munkás tegnapelőtt a szvecsárját ünnepelte és ebből az alkalomból alaposan a pohár fenekére pillantott. Mikor már meglehetősen sokat ivott, felkerekedett és felkereste fivérét, aki szintén a szvecsárját tartotta és hajnalig nála maradt. Az éjszaka folyamán Marokvasics természetesen folytatta az ivást úgy, hogy mikor a hajnali órákban hazafelé indult, már tökrészeg volt. A részeg ember úgy látszik teljesen elvesztette a tájékozódóképességét, mert egészen egyszerűen Dovicsin Misa csibi lakos házába tért be, amelyről azt hitte, hogy a saját háza és hogy otthon van. Természetesen azonnal kényelembe is helyezte magát, levetkőzött és már be is fektült az egyik ágyba, amikor

a házbeliek a zajra felébredtek és ugyanacsak megdöbbenve szaladtak át a másik szobába megnézni, hogy kicsoda az éjszakai látogató.

Dovicsin, mikor meglátta Marokvasicsot felszólította, hogy távozzon el a házból, mire Marokvasics kijelentette, hogy a ház az övé és azt semmiesetre sem hajlandó elhagyni. Dovicsin erre megragadta a hajnali hivatlan vendéget és ki akarta dobni, Marokvasics azonban ruhájához ugrott,

kikapta onnan zsebkését és azt teljes erejével Dovicsin mellébe döfte.

A szerencsétlen ember súlyos sebből vérezve összeesett és elvesztette eszméletét.

A házbeliek azonnal orvosért szaladtak, egybe pedig a rendőrséget is értesítették. Dr. Steinitz Frigyes orvos hamarosan a helyszínen termelt, bekötözte Dovicsin mély sebeit és azonnal intézkedett, hogy a súlyosan megsebesült embert a noviszádi kórházba szállítsák. Marokvasicsot a palánkai csendőrség letartóztatta és kijózanodása után átadta a noviszádi törvényszék fogházának.

Hat évi fegyházra ítélte a bajsai rabló cigányt a szubotcai törvényszék

A másodrendű vádlott alibit igazolt a tárgyaláson

A szubotcai törvényszéken Bozsics Milan elnök hármias bírói tanácsa szombaton délelőtt folytatódó tárgyalást tartott a múlt év május huszonkettedikén történt és a bajsai rablás elkövetésével vádolt Sárközi Márk és Novakovics Andrija karanaci cigányok és Popovics Frotim lókupec büntügyében. A vádirat szerint Sárközi Márk kocsin Bajsára ment és míg a kocsi kint hagyta a falu szélén, társaival Ertl József tanyájára ment, hogy azt kirabolja. Sárközi és társai bezörgettek a tanyára, mire Ertl József kijött és megkérdezte mit akarnak. Amikor látta, hogy rablók kal van dolga, még volt annyi lélekjelenléte, hogy idejében visszaugrott és a kaput bezárta maga mögött. Ezután a házba rohant, az ajtókat elreteszelte, a feleségét biztonságba hozta, majd egyik hátsó ablakon kiugrott és a községbe szaladt, hogy csendőrt hozzon.

A rablók ezalatt feltörték az ajtókat, behatoltak a lakásba, Ertlét összeverték és a lakást kirabolták, majd eltávoztak.

Ugyanezen az éjszakán Hranjec Franjo bajsai kereskedő üzletét törték fel, majd Szakáll Andrásné

házában jártak, ahonnan szintén több kisebb-nagyobb dolgot elemelek.

A törvényszék tegnap újabb tárgyalást tartott ebben az ügyben. A tárgyaláson Sárközi azt állította, hogy Novakovics Andrija karanaci cigány vette rá a rablásokra.

Novakovics ezt tagadta és alibit igyekezett bizonyítani, kijelentve, hogy a kritikus időben Priglevica Szveti Ivánon a vásáron tartózkodott és így nem vehetett részt a bajsai rablásban.

A bíróság kihallgatta Sztojics Milan szvetiivani rendőrmestert, aki szintén azt vallotta, hogy Novakovics az említett időben a szvetiivani vásáron volt. A perbeszéd elhangzása után a bíróság Sárkózi rablás büntetésében mondotta ki bűnösnek és hat évi fegyházra ítélte, Novakovicsot pedig bizonyítékok hiányában felmentette. Popovics Frotim lókupecet a bíróság ezer dinár pénzbüntetésre ítélte.

Sárközi az ítélet ellen felebbezett, míg az államügyész háromnapos gondolkodási időt kért.

A bécsi orvoskongresszus egyhangu megállapítása szerint semmi kilátás sincsen arra, hogy a rákbetegség kórokozóját valaha is fel lehessen fedezni

Bécsből jelentik: Az orvosegyesület kongresszusán tegnap folytatták a vitát a rákbetegség keletkezéséről és okairól. A rák keletkezésének kérdésében valamennyi felszólaló egyetértett abban, hogy az eddigi tapasztalatok alapján

el kell vetni a rák élő kórokozójának feltevését és semmi kilátás sincsen arra, hogy ezt a kórokozót, amelyet a rosszindulatú daganatok keletkezéséért felelőssé lehetne tenni, valaha is fel fogják fedezni.

A rákfertőzés kérdését, vagyis a beteg-

ségnek emberről-emberre történő átterjedését szintén hasonló értelemben döntötték el.

Ezzel szemben megállapították, hogy a rák-diszpozíció, vagyis

a fokozott hajlandóság a rákbetegségre örökölhető,

ha megvannak a betegség kiváltságának előfeltételei.

Több felszólaló kifejtette, hogy a rákbetegség sűrűbben fordul elő olyan egyéneknél, akiknél a szexualitás nem jut kifejezésre.

—0—

A legszebb ajándék egy doboz egészség

Ha rokonai vagy barátai közül valaki nem volna a legjobb egészségben, ajándékozzon neki egy doboz

OVOMALTINE

s ezzel a legnagyobb figyelmességet tanúsította iránta.

Kapható mindenütt: kicsiny doboz 16— dinár, közép doboz 32— dinár, nagy doboz 56— dinár, gazdaságos csomagolás 100— dinár.

A világ legelső dízője Noviszádon

Dela Lipinskaja február 10-én lép fel Noviszádon

Dela Lipinskaja oroszországi chanson énekesnő, akit a nemzetközi kritika egyhanguan a világ legelső dízőjének nevez, február 10-én Noviszád közönségének is bemutatkozik. Az Ingyenkenyer egyesület vezetőségének sikerült megnyerni egy hangversenyre Dela Lipinskaját, aki orosz népdalokat, francia és német chansonokat fog énekelni. Lipinskaja múlt év novemberében Budapesten, decemberben pedig Zagrebban lépett fel, még pedig olyan nagy sikerrel, hogy mindkét városba újabb vendégszerelésre kapott meghívást.

A február 10-i dalestélyre jegyek elővételben már kaphatók, még pedig a Szlavia könyvkereskedésben, a német könyvkereskedésben és a Lipkovic trafikban.

A bánáti kereskedelmi kamara a miniszterelnök intervencióját kérte azoknak a kereskedőknek ügyében, akik jöhízeműen hamisjelzésű cigarettapapírt vásároltak

A becskerekai kereskedelmi kamara tegnap táviratban fordult Zsivkovic Petar miniszterelnökhöz, akit arra kért, hogy a monopólium eljárást, amelyet egyes becskerekai üzletek ellen indított, szüntesse be. Ugyanis a becskerekai kereskedők nagy része egy kulai cég utazójától a rendes napi áron Club cigarettapapírost vásárolt, amelyről később kiderült, hogy a monopólium jelzésük hamis volt. Mivel a kereskedők ebben az ügyben jöhízeműen jártak el és a monopólium eljárást most a büntetést végrehajtás útján szedi be tőlük, a kamara arra kéri a miniszterelnököt, hogy amennyiben az lehetséges a végrehajtásokat egyelőre szüntesse be és az ügyben rendeljen el felülvizsgálatot.

Délafrikában negyven mérföld széles aranytelepet fedeztek fel

Londonból jelentik: Johannesburgból érkezett híradás szerint a délafrikai Orange szabadállamban negyven mérföld széles aranytelepre találtak. Aranyat hét különböző helyen állapítottak meg. Egy tonna közetben átlag hét uncia aranyat találtak. Azt hiszik, hogy az új felfedezés fontosságában meghaladja az eddig ismert délafrikai aranylételeket.

—0—

(Folytatás az 1. oldalról)

járulását.
Briand francia külügyminiszter válaszában hangsúlyozta, hogy a leszerelési értekezlet munkáját komolyan kell venni, nem lehet több év munkájának eredményét teljesen értéktelennek minősíteni.

Dr. Curtius válaszában hangoztatta, hogy a német kormány is erősen kívánja, hogy a leszerelést minél előbb keresztülvigyük, de megmarad korábbi állítása mellett, hogy tudniillik az egyezmény-tervezet semmi jogi kötelezettséget nem tartalmaz.

A leszerelési értekezletről szóló jelentést ezután a tanács elfogadta.

A népszövetségi tanács ülészaka ezután a szokásos formalitások között befejeződött. Henderson elnök zárószavai után a megjelentek elbucszáltak egymástól és részben már haza is utaztak, részben pedig a mai napon fogják elhagyni Genfét. Briand tegnap este utazott Párisba, Henderson az angol delegációval ma reggel utazik. A német delegátusok ma este utaznak vissza hazájukba.

Hírek

1931

Január

25

VASÁRNAP

Római katolikus: Pál fordulása. Protestáns: Pál. Görög keleti (január 12): Tatjana. A nap kel 7 óra 4 perckor, nyugszik 4 óra 36 perckor.

Időjárás: A drinai bánágban derült, az ország többi részén inkább borult volt az idő, hőemelkedéssel. A minimum Pety minusz 8 fok, a maximum Podgorica plusz 14 fok volt.

Időjósítás: Nagyrészt borult idő várható, helyenként esővel, hőváltozás nélkül.

Tegnap megalakult Budapesten a jugoszláv-magyar kereskedelmi kamara.

Budapestről jelentik: Jugoszlávia és Magyarország hivatalos képviselői és a magyar kereskedővilág számos vezetőjének jelenlétében tegnap délután a Lloyd csarnokában megalakult a jugoszláv-magyar kereskedelmi kamara. A kamara elnökévé Kállay Tibor nyugalmazott pénzügyminisztert választották.

A bánági főszámvevő Szuboticán. Pavlovics Koszta a dumabáni számvevőségi osztály főnöke tegnap Szuboticára érkezett, ahol megkezdte a városi főmérnöki és gazdasági ügyosztályok működésének felülvizsgálását.

Tegnap délután kezdte meg Szuboticán a távtamburázást Majetics Dragutin. Majetics Dragutin, a távtamburicázás világajnoka tegnap délután öt órakor kezdte meg produkcióját a Sztipics féle vendéglőben. A tamburicaművészek az a szándékuk, hogy hetvenhárom órát játszik Szuboticán is egyfolytában.

ODEON, MA

Kettős műsor!

Éjféle erkölcsök

Modern szociális dráma 7. felvonásban
A főszerepben

Camilla Horn és Gustav Dlessl

Az aranybánya banditái

Kalandorfilm 5 felvonásban. Főszerepben

BUCK JONES

Koalíciós kormányra vagy házfelosztásra számítanak Franciaországban

A köztársasági elnök szakadatlanul folytatja a kormányválság megoldására irányuló tárgyalásokat

Párisból jelentik: Doumergue elnök tegnap délelőtt már féltizkor folytatta a politikusokkal a kibontakozásra vonatkozó tárgyalásokat. Elsőnek Maurice Sibill képviselőt, a baloldali köztársasági csoport elnökét fogadta, aki kihallgatása után az újságírók előtt annak a reményének adott kifejezést, hogy

a jelenlegi válság megoldása nem tart olyan soká mint az előző.

Általános a vélemény, hogy a jelenlegi helyzetből csak két kivezető ut kínálkozik:

Vagy megbékél egymással a jobb és a baloldal, vagy pedig felosztják a házat.

A bal és jobboldal ugyanis csaknem teljesen egyforma erővel rendelkezik és ha nem tudnak megegyezésre jutni, bármikor megbéníthatják egymás munkáját.

Arra az esetre, ha Briand jelenlegi külügyminiszter nem vállalná a kormányalakítást, elsősorban Laval, Barthou, Flandrin és Legues nevét emlegetik.

Ismét pénzhamisításon érték tetten dr. Reysér Lajos álhírlapírót

A becskerekai rendőrség tegnapelőtt letartóztatta dr. Reysér Lajos becskerekai álhírlapírót, a közismert pénzhamisítót, akit három évvel ezelőtt a noviszádi törvényszék három és féle évi fegyházra ítelt, ugyancsak pénzhamisítás miatt. Dr. Reysér az elmúlt év februárjában szabadult ki a fegyházból és azóta semmittevással tengette az életét. Ez azonban nem akadályozta meg abban, hogy különböző mulatókba, kávéházakba ne járjon, ahol különösen az utóbbi időben igen sok pénzt költött.

Ez szemet szurt a rendőrségnek, amely Reysér multja után figyelemmel kísérte a kiszabadult fegyenc új életét és ezért közelebbről is figyelni kezdték, honnan veszi Reysér a pénzt. Reysér az utóbbi időben többször is ezer lejesekkel fizetett és ezért a rendőrség előállította és vallatásra fogták, hogy honnan jutottak hozzá az ezerlejesek. Reysér egyideig többféle forrást is megjelölt,

végül is bevallotta, hogy az ezerlejeseket egy pénzhamisító banda részére szerezte be azzal a céllal, hogy azoknak a mintájára Tordán, a pénzhamisító banda vezérének Augstein József tordai vendéglősnek a lakásán hamis ezerlejeseket készítsenek.

A rendőrség dr. Reysér vallomása alapján tegnap kiszállt Tordára, ahol házkutatást tartottak

Augstein lakásán és ez alkalommal a falban elrejtve vasprést, vegyszereket, tintákat és a pénzhamisításhoz szükséges egyéb eszközöket találtak.

A rendőrség erre letartóztatta Augstein Józsefet, valamint a fiát és tovább folytatta a nyomozást. A letartóztatottak vallomásából hamarosan kiderült, hogy a pénzhamisító bandában még Koszó Antal, Bodó József és Bukocsa József tordai gazdálkodók vettek részt, akik pénzzel támogatták Reysert és társait.

A pénzhamisításhoz szükséges igen precíz fényképezőgépet Bukocsa lakásán a padló alatt találtak meg.

Bukocsa azt vallotta, hogy nem tudta, hogy a padlója alá fényképezőgépet rejtettek, mert társai azt mondták, hogy a csomagban szüzdohány van. A pénzhamisító banda többi tagja azonban Bukocsa ellen vallott és kijelentették, hogy igenis tudomása volt arról, hogy mit rejt el lakásának padlója alá.

A rendőrség tegnap folytatta dr. Reysér kihallgatását. A megrögzött pénzhamisító kijelentette, hogy ezuttal nem volt szándékában pénzt hamisítani, csupán a pénzhamisító banda tagjait akarta kihasználni, hogy tanácsaiért nagyobb pénzüsségeket adjanak. A rendőrség az egész társaságot letartóztatta és tegnap átadta a becskerekai törvényszék fogházának.

"Nagyméltóságu" cím jár a püspököknek

Rómából jelentik: Az olasz távirati ügynökség a Vatikán városból keltező közleményt adott ki tegnap. A közlemény arról szól, hogy a szertartások kongregációjának dekrétuma szerint a jövőben az „excellenza" cím jár minden érseknek, megyéspüspöknek és felszentelt püspöknek, továbbá a pápai udvar főbb funkcionáriusainak.

A jelentéssel kapcsolatban felmerült az a kérdés, hogy a vatikáni dekrétum módosítja-e a külföldön is a püspökök címzését, akiket eddig a méltóságos cím illetett meg. Baranyi Jusztinián, a budapesti tudományegyetem teológiai karának egyházjogi tanára, a kérdéssel kapcsolatban a következőket mondotta: A gyakorlat Magyarországon eddig az volt, hogy az egyház által megállapított címeket és rangokat a világi hatóság is figyelembevette és ezekhez alkalmazkodott. Ha tehát a római távirat híven tükrözi vissza a dekrétumot, akkor a szokásjog alapján a püspököket Magyarországon is nagyméltóságunak kell címezni.

Kisgazdaköri bál Bácskópetrovszelón. Vasárnap, január 25-én este hét órakor tartja meg a petrovszelói Kisgazdakör első farsangi táncmulatóságát a római katolikus Legényegylet helyiségeiben.

Az oszjeki Urbán Katica lett Jugoszlávia idei szépségkirálynője. A beográdi Vreme szerkesztőségében tegnap tartották meg az idei szépségkirálynőválasztást. Jugoszlávia idei szépségkirálynője az oszjeki Urban Katica lett, első udvarhölgy a pozareváci Kaszterovics Danica, második a beográdi Jovanovics Vukica. A szépségkirálynő január 31-én utazik Párisba, ahol február 5-én választják meg Európa idei szépségkirálynőjét.

Nemes tánciskola hírei. Vasárnap: Apacs est 8-12-ig. Belépő 7 dinár. Gardemamak nem fizetnek.

Szerkesztői üzenetek

Nyug. községi aljegyző. Szombor. Illetékes helyen utána jártunk és azt a felvilágosítást kaptuk, hogy az érdekeltek ott kapják meg a szükséges felvilágosítást, ahol nyugdíjukat kifizetik.

Novivrbázi előfizető. Többször megirtuk már, hogy a Generalna Direkcija Postanske Stedionice, Beograd címre megirt és öt dináros okmánybélyeggel ellátott kérvényhez állampolgársági bizonyítványt és a postatakarék betétkönyvet kell mellékelni és így elküldeni legkésőbb február 1-ig.

Pelencei Péter. Porec. Magának ötszáz dinár jár a biztosító intézettől.

Az APOLLOBAN ma kezdődnek a legnagyobb és legszebb színes revü

A Jazzkirály

előadásai a világhírű Paul Whiteman és zenekarának kíséretével.

A főszerepben: John Boles és Jeanette Loff.

Németül konferál Arnold Korff

— Eljegyzés. Riemann Emmy Bács és Sztéfán Mihály Prigrevica Sveti Ivan, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Elsőrendű bükkfa hálósobák tiszta keményfából csiszolt tükrökkel, üveglappal, rézverettel, bükk, topoly, rózsfa és egyéb betéttel teljesen komplett 7 darabból ár 4000— dinár **HEMLER** bútorgyártó, Noviszád

— A noviszádi Matica Szrpszka Szent Száva ünnepélye. A noviszádi Matica Szrpszka irodalmi tanácsa január 27-én Szent Száva napján a Matica Szokolszka u. 4. sz. alatti nagytermében ünnepi díszülést tart. A díszülés programja: Vrhovac Radivoj, az egyesület elnöke megnyitja az ülést. 2. Dr. Samonovics Radivoj, a Matica irodalmi tanácsának tagja, dr. Lázies Kosztáról tart előadást. 3. Az elnök az ülést berekeszti.

— A Makkabi „Ezüst lepke“ álarcosbálja. A Makkabi noviszádi sportegylet ezidei nagyszabású álarcosbálja, amelynek „Ezüst lepke“ jellege lesz, az idei báli évad legnagyobb szenzációjának ígérkezik. Az ötletes rendezőség ez alkalommal az előző álarcos bálakon is tulmenő áldozatkészséggel felejthetetlenül széppé és szórakoztatóvá teszi az idei jubiláris álarcosbált, amelyre a rendezőség a meglepetések egész sorát készíti elő. A rendezőség csütörtökön kezdi meg a meghívók szétküldését és így azok máj. szerdáig, azaz január 28-ig nem kapnak meg a meghívót, kéretnek, hogy ezt jelentésük be Lipkovics dohánytőzsdéjében (telefon 26—00).

BIHETETLEN OLCSÓN KÉSZIT
FEMINA FÜZÖT, MELLTARTÓT, különféle beteg-
kötőket. Mérték után vidékre is szállít.
WOLLNER ILONKA, Noviszád, Željeznička u. 20.

— Orresiptetőt börtökkel együtt találtak Noviszádon a Laza Koszticsa utcában Radakovics fűszerüzlet előtt. Igazolt tulajdonosa átveheti a Reggeli Ujság kiadóhivatalában.

— A csurugi római katolikus Olvasókör közgyűlése. Csurugról jelentik: A napokban tartotta meg a csurugi római katolikus Olvasókör évi rendes közgyűlést, melyen a tagok szokatlan nagy számban jelentek meg. Horváth István títár beszámolójában elmondotta, hogy az Olvasókör az elmúlt évben 2 közgyűlést, 7 választmányi gyűlést, 2 tekeversenyt és 1 sakkversenyt tartott. Nagy öröklődés mellett több gazdasági előadást, melyet az elnök Dupp Bálint plébános tartott. A tekeverseny és a sakkverseny győztesei értékes ajándékokban részesültek. A títári beszámoló után Kovács Sipos Mihály pénztáros beszámolója következett. Bevételek tagdíjakból, tekepályából, mulatságokból 7.729 dinár volt. Ezzel szemben a kiadás háztörlesztésre 1000 dinár, újságokra és könyvekre összesen 7682 dinár. Nagy érdeme az Olvasókörnek a szegény iskolás gyermekek felruházására és a szegény Népkonyha tavalyi segélyezése. Miután más tárgy nem volt, az elnök az ülést bezárta. A csurugi római katolikus Kör egyike a legerősebb egyesületeknek, mert cca kétszáz tagot számlál.

HUZÁS Sorsjegyek kaphatók a 398
főelárusítónál **LUSTIG LAJOS**
február 10-én banküzlet, Noviszád, Kr. Alexandra 13

— Három és fél hónapra ítélték egy noviszádi sikkasztót. Muzsanics Pávle noviszádi tisztviselő az elmúlt év során Szarajlija Laza maradéki lakostól 100, Schwager Ivántól 500, Gegenbauer Stefan petrovarami lakostól pedig 260 dinárt vett fel azzal a rendeltetéssel, hogy ezeket az összegeket megbízói nevében a városi adóhivatalnál fizesse be. Muzsanics azonban a megbízásnak nem tett eleget és az összegeket magának tartotta meg. A noviszádi törvényszék tegnap tartotta meg ebben az ügyben a tárgyalást és a tanúk kihallgatása után Muzsanicsot három hónapi és tizenöt napi elzárásra ítélték.

— A tőkekamat- és jövedelemadó bevallása. A pénzügyminisztérium rendelete értelmében a tőkekamat- és jövedelemadóvallomásokot február 20-ig kell benyújtani az illetékes városi adóhivatalban vagy központi elöljáróságoknál.

„NYGUEA“ Drogeria
Trg Oslobodjenja 2. a
kat. templommal szemben
**Kemikáliák, kőtsze-
rek, parfümök, leg-
szebb karácsonyi
ajándékok.** 6908

Kifutófiu

azonnal felvétetik
Biciklizni tudók
előnyben.
Cím a kiadóban

Ha Magyarországon
napl, heti vagy szak-
lapokban

akar hirdetni,

forduljon bizalommal
a közismert

Erdős József

hirdetési irodájához,
Budapest,
VI. Teréz-körcut 35.
Telefon 125-58.

Eredeti kiadóhivatali
árak
Többszöri hirdetésnél
tetemes engedmény.

Most megjelent
újságkatalógus ingyen!

Hirdessen a
Reggeli Ujságban

A cigány mesterhegedűje

élethűen a

TELEFUNKEN 90

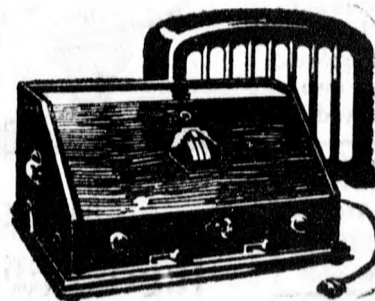
legjobb európai táv-vevőben.

ARCOPHON 90

hangszóróval

TELEFUNKEN 90

Egy mozdulat csak — és Európa
játsszik Önnek.

TELEFUNKEN

A legrégebbi tapasztalat

A legmodernebb szerkezet

Képviselek minden nagyobb városban.
Kapható 3, 6, 9 és 12 havi részletre is.

TŐZSDEZARLATOK

A dinár árfolyama. Budapest 10.02—10.10, Bécs 12.475—12.535, Prága 59.10—59.50, Berlin 7.35—7.37, London 274.8.

Csikágó. Buza: Alig tartott. Március 79.5, május 81 hétnyolcad, új szerződés júliusra 64 háromnyolcad. Tengeri: Alig tartott. Márciusra 64 egyenylolcad, májusra 66 egyenylolcad, új szerződés júliusra 67 egyenylolcad. Zab: Tartott. Márciusra 38.75, májusra 40, új szerződés júliusra 40 hétnyolcad. Rozs: Tartott. Márciusra 32.25, májusra 32.75, új szerződés júliusra 31 hétnyolcad.

Winipeg. Irányzat: Tartott. Buza májusra 56 hétnyolcad, júliusra 57 hétnyolcad, októberre 59.

— Német népviselet-báli Noviszádon. A német közművelődési tanács január 31-én este kilenc órai kezdettel a Szloboda nagytermében német népviselet-bált rendez. Megjelenés német népviseletben és estélyi öltözkében.

Elsőrendű szerelmi **tüzifa, szén és koks**
legolcsóbban kapható Schwarz Testvérek fahétkedőknél. Meg-
rendelések felvételnek Danicsics uca 10. Telefon: 20-09. 273

A hazena és futballsport kedvelői okvetlenül megnézik ma este a Nemes tánciskola apacestjét.

— Legújabb táncslágerek a noviszádi Filharmónia egyesület mai teadélutánján. A kiváló művészekből álló tangó-jazz zenekar, ma délután 4 órai kezdettel a Winkle sörcsarnokban a legújabb táncslágereket mutatja be. A teadélutánra belépődíj nincs, csupán tea kötelező.

Ma csak egy mérkőzés lesz Beeskereken. A beeskereki Schwabische sportklub a Rádnicski sportegyesülettel ma délután két órakor tart barátságos mérkőzést az Obilics-pályán. Ma délután csak ez az egy mérkőzés lesz Beeskereken.

— Fehér és fekete hosszú báli keztyűk báli virágok. Fischer J. és Fia, Noviszád.

Pakraci Slaveks bükk tüzifa
detallban legolcsóbban csak 4718
Ludwig Hubert i Sín cégnél, Veliki Liman, Tel. 25-47

— Agyvértódlás, szívszorongás, nehéz légzés, félelemérzés, idegesség, fejfájás, lehangoltság, álmatlanság a természetes „Ferenc József“ keserűvíz használata által igen sokszor megszüntethetők. Gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— A felsőbácskai fűszerkereskedők egyesületének évi közgyűlése. A felsőbácskai fűszerkereskedők egyesülete január 25-én délután három órakor tartja évi rendes közgyűlést a szubotici Horváth-féle étteremben levő külön helyiségében. A közgyűlés tárgysorozata a következő: Elnöki megnyitó. A jegyzőkönyv hitelesítése. Pénztári jelentés. Elnöki jelentés az elmúlt év munkájáról. Tizenkét új választmányi tag megválasztása. Esetleges indítványok. Az egyesület vezetősége felhívja a tagokat, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg a közgyűlésen.

— Titelnél kisiklott a beeskerek-noviszádi szemlyvonat egyik kocsija. A beeskerek-noviszádi szemlyvonat egyik kocsija, amely tegnap délután egy óra negyvenöt perckor indult el, a beeskereki állomásról Noviszád felé, Titel közelében kisiklott. Bár a kisiklást a mozdonyvezető azonnal észrevette és a vonatot lefékezte, a kisiklott kocsi hosszu vonalon megrongálta a pályatestet. Emberéletben szerencsére nem esett kár. A vonat öt óras késéssel érkezett be a noviszádi pályaudvarra.

— Beteges emberek legbiztosabb házi-szere a Sibalic-féle kítűnő minőségű rozskenyér.

— Egy hónapra ítélték a szuboticiai futballbíró bántalmazóját. A szuboticiai törvényszék tegnap vonat felelősségre Sárcevecics Józsefet, a Sport volt játékosát, aká a múlt év őszén egy futballmérkőzés után szeges dróttal orvul bántalmazta Szonnenberg Zoltán futballbíró. Sárcevecics beismerte a tettet, de ittasságával védekezett. A bíróság egyhavi szigorított fogházra és 3200 dinár kártérítés megfizetésére ítélte Sárcevecicsot, a fogházbüntetés végrehajtását azonban egy évi próbaidőre felfüggesztette.

Január
31
Vasas álarcosbál a Winklében
Elsőrendű zene!

— Nagy érdeklődés előzi meg dr. Nedeljkovics Milorad egyetemi tanár mai noviszádi előadását. Jelentette már a Reggeli Ujság, hogy dr. Nedeljkovics Milorad beogradi egyetemi tanár ma délután Noviszádra jön, ahol a zsidó hitközség nagytermében délután négy órai kezdettel előadást tart „A palesztinai zsidó kolonizáció problémáiról”. A zsidó kulturkör Noviszád zsidóságán kívül a város társadalmi életének vezetőegyénségeit is meghívta erre az előadásra, amely minden tekintetben értékes és érdekesnek ígérkezik. Nedeljkovics kíséretében egyébként ma Noviszádra érkezik Alkalay Aron, a beogradi zsidó olvasókör elnöke, dr. Pobszt Frigyes, valamint dr. Steindler, a Keren Chajesod központi bizottságának elnöke is.

— Szent Száva napján egész nap zárva lesznek az üzletek. A noviszádi kereskedők és gyáriparosok egyesületének közlése szerint a fennálló törvényes rendelkezések alapján, január 27-én, Szent Száva ünnepén az üzletek egész nap zárva tartandók.

SZEREMI TŰZIFA, SZÉN és KOKSZ
legjobb minőségben, legjutányosabb áron kapható
LESZMEISTER FATELEPEN, NOVISAD
Kovacic ut végén (Vasuti állástól balra). Telefon 24-78

— A jugoszláv nacionalista szakszervezet helyibizottsága, a Reggeli Ujság január 18-i számában megjelent közleménnyel kapcsolatosan közli, hogy Taticš Pavle nem titkára, hanem választmányi tagja és minden esetben ingyen és önzetlenül jár el, ha egy munkás hozzáfordul.

— Hírek Martonosról. Január huszonhetedikén, Szent Száva napján a martonosi szerb kaszinó, a szokolegyesület közreműködésével nagy műsoros ünnepséget rendez, amelynek tiszta jövedelmét a kaszinóalap javára fordítják. Előadás után tánc lesz, melyhez a zenét a szokolegyesület zenekara szolgáltatja. Február másodikán, Gyertyaszentelő napján a martonosi kereskedők és iparosok elitbálát rendeznek az Olvasókör összes termeiben. A hagyományos elitbál mindig jól szokott sikerülni és minden kilátás meg van arra, hogy az ideai siker nem fog elmaradni az eddigiek mögött.

Sulyok - fest - tisztít

MÉLYEN LESZÁLLÍTOTT ÁRAK!

Minta szerint pontosan fest! Noviszád, Futki ut 12.

— A Gambrinus söresarnok és étterem gazdát cserélt. A jólismert Gambrinus söresarnokot (Baumgartner) egy ismert régi vendéglős dinasztiából származó, elsőrangú szakember, Buchner János (volt kovini szállodás és vendéglős) vette meg. Már az új tulajdonos neve garancia arra, hogy a vendégek a legjobb kiszolgálásban fognak részesülni és ha tekintetbe vesszük, hogy egy zónareggeli, elsőrendűen elkészítve és felszolgálva csak 3 dinárba kerül, akkor biztos, hogy sok vendég fel is fogja keresni. Havi abonánsok, házon kívül is csak 600 dinárt fizetnek teljes, izletes és előkelő ellátásért. Állandóan frissen csapolt sör és kitűnő borok. Minden pénteken halvacSORA. Részünkről is kívánunk az új tulajdonosnak, Buchner János urnak, prosperitást.

Szenzációs árleszállítás!

Eredeti Kayser garantált tiszta selyemharisnya a legújabb divatszínben 88.— dinár

Klein Jenőnél
Novisad, Vel. Bečkerek, Senta

**Rádió és beszélőgépek,
varrógépek, kerékpárok**
a legjobb gyártmányokban kedvező részletfizetéssel beszerezhetők
EXPRESS J. Horváth, Novisad
Pašičeva ul. 19 6912

— A velikakikindai társaskör e hó 31-én, szombat este fél kilenc órai kezdettel saját egyesületi helyiségében tánccal egybekötött műsoros estélyt rendez. A műsoron több ének és zeneszám szerepel, melyeknek előadói a helybeli polgári dalegyesület és a Filharmonia zenekar lesznek.

— **Princessflözök, melltartók, haskötők** raktáron és mérték után Barth L. Noviszád, Petra Zrinjskog 17.

A noviszádi Makkabi vasárnapi teadélutánja. Ma, vasárnap délután a Makkabi a Szloboda nagytermében műsoros teadélután rendez, melynek keretében Ozman Jenő vívómester az egyesület gyermek- és ifjúsági vívóival, csapat és asszónívást fog bemutatni, melyet Kőkény Dezső cigányprimás zenekísérete mellett tánc követ.

Ma délután Noviszádon:
Jugoszlávia (Beograd)—Rádnicski — Barátságos

Karagyorgye pálya, bíró: Andréc

Beograd bajnokesapata komplett összállításban Noviszádon. Ez a néhány szó azt jelenti, hogy Noviszád futballközönsége ma délután az ország legjobb futballesapatát üdvözölheti és gyönyörködhetik élvezetes játékában kétszer negyvenöt percen át. Az időjárás tegnap váratlanul enyhére vált és minden valószínűség mellett szól, hogy ma délután is enyhe időben, teljesen felszállított, vízmentes pályán játszhatja le érdekesnek ígérkező barátságos mérkőzését a két együttes.

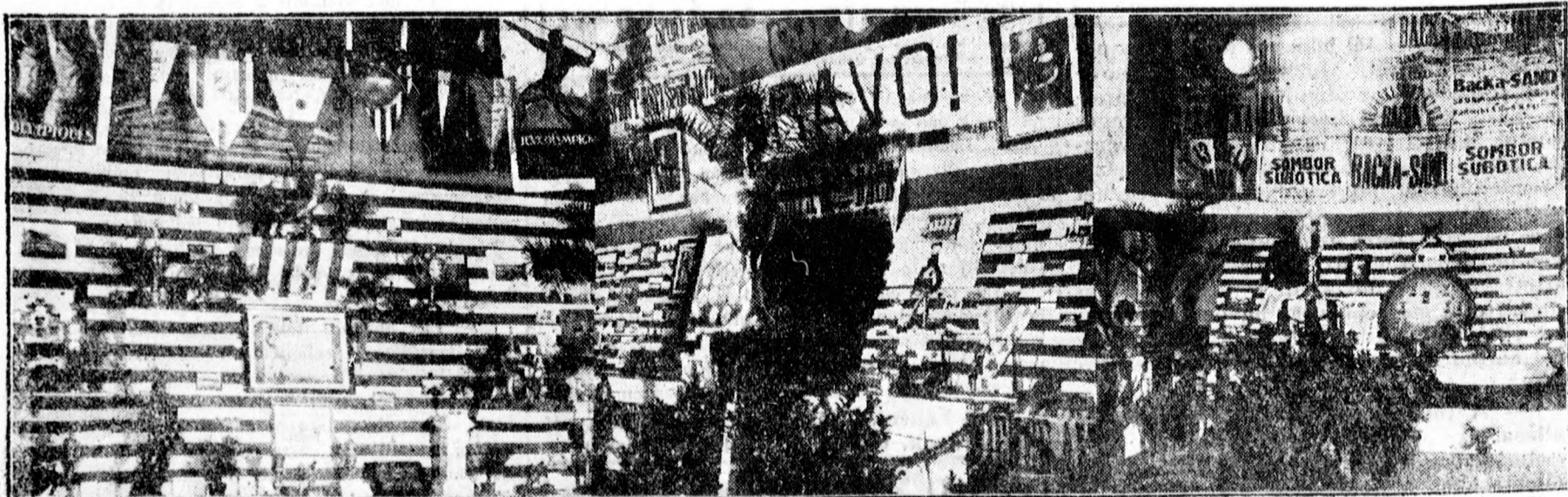
A Jugoszlávia a finom tehnikai és taktikai sakkhuzások mestere, az ilyen játék kidomborításának pedig lényeges kelléke a sima pálya. A Rádnicski éppen ezért nem csekély anyagi áldozatokkal eltakarította a havat a pályáról, amelynek homokos talaja a nedvességet könnyen állja és a tegnapi napsugár teljesen felszállította a játékteret.

A Jugoszlávia tehát ma délután teljes fényben csillogtathatja tudását, ami egyben azt jelenti, hogy győzelmét a Rádnicski képtessé nem teheti. Sőt, az az érzésünk, hogy

ma a Rádnicski nagyobb gólarányu vereségével kell számolnunk. A Jugoszlávia most érte el több év óta legjobb formáját, győzelme a BSK ellen, döntetlen eredménye a Ferencvárossal szemben, mindennél jobban igazolja, hogy a beogradi bajnok pillanatnyilag kissé „elrugaszzkodott” az országtöbbit egyesületeivel szemben.

A Rádnicski több hete nem játszott mérkőzést, a téli szünet pedig minden együttesnél némi visszaesést jelent. Ez a visszaesés ugyan csak látszólagos, mert rövid tréning után a kipihent csapatok hamarosan formába jönnek, de ezek a tréninglehetőségek nem voltak megadva a Rádnicskinak. A téli szünet után először a kiváló formában lévő Jugoszlávia ellen kiállani nehéz feladat és a Rádnicski bravuros teljesítményét jelentené, ha egy-két gólosra tudná redukálni a Jugoszlávia győzelmének mértékét.

A mérkőzés délután 2 óra 30 perckor kezdődik a Rádnicski dunaparti pályáján. Előtte 1 órai kezdettel a noviszádi Trgovacski a Rádnicski kombinált együttesével játszik előmérkőzést. Bíró Hirschler.

Szubotica bajnokesapatának a Bácskának harmadik napja tart a Bárány szálló kistermében rendezett sportkiállítás. A kiállításnak igen nagy

sikere van és azt a két nap alatt több mint ezer ember látogatta meg. Képünkön a Bácskának és játékosainak harminc év alatt elnyert győzelmi

jelvényeit, értékes serlegeit, sokszáz érmét, plakettjeit és érdekes felvételeit mutatjuk be olvasóinknak.

A noviszádi Makkabi ma délután Szuboticán az SzMTC-vel mérkőzik a téli kupáért

Szomborban a SzAND a Sporttal játszik téli kupamérkőzést

A noviszádi Juda Makkabi ma délután egyik legnehezebb mérkőzését játsza a téli kupáért. Első pillanatra kissé talán különösnek tűnik, ha nehéznek jósolunk olyan mérkőzést, amely reváns gyanánt számít a multvasárnap 6:1 arányú Makkabi-győzelemmel végződött küzdelemért. A Makkabi az elmúlt vasárnap 6:1 arányban legyőzte ugyan az SzMTC-t, de aki kutató szemmel nézte a játék lefolyását, észrevehette, hogy a szuboticiai együttesben olyan erények vannak, amelyek az öt gólkülönbségű vereség után is veszélyes ellenfélle minősítik a kiváló szuboticiai együttest.

A multvasárnap mérkőzést nehéz, sáros talajon játszották le, a Makkabi óriási nekilendüléssel, rajtaütésszerűen érte el egymásután a gólokat. Az SzMTC a szokatlan pályán, szokatlan környezetben csak később tért magához, ekkor már nem lehetett megmenteni a helyzetet, bár az együttes a második félidőben valóban derekasan küzdött a lehetetlen talajon.

Megrendszabályozzák a bánáti mérkőzéseken a renitenskedő közönséget

A bánáti labdarugósövetség azzal a tervvel foglalkozik, hogy a Becskereki alsövetség vezetőivel és bírótestülettel plenáris ülést hív egybe, amelyen a mérkőzések rendjének fokozott megőrzéséről fognak társalogni. Az utóbbi időben ugyanis sajnálatosan elszaporodtak a pályákon az incidensek és a közönség a bírót felelőségre vonta, megtámadta, sőt sokszor tett-

Ma délután a pálya és a környezete a szuboticiainak kedvez és kifogástalan testi kondíciójukat a revánsvágy is fűti. Ma már ismerik a rendkívül veszélyes Makkabi-csapat sorsjátékmodorát, a Makkabi ma aligha ér el öt gólt az első félidőben. És ha a játék elején a Makkabi ismeretes kezdeti lendülete talán előnyhöz juttatja a noviszádiakat, számolni kell azzal, hogy a második félidőben — a Makkabi gyengébb periódusában — teljes erővel kidomborodik az SzMTC kitűnő kondíciója.

Bizunk a Makkabiban, mert kitűnő közvetlen védelme szinte kizárja a meglepetéseket, de győzelmét egy-két gólosnál többre nem tippeljük.

Szomborban ma a SzAND a szombori Sporttal mérkőzik a téli kupáért. A két csapat első kupamérkőzését a Sport nyerte és minthogy az erőviszonyok azóta nem változtak, azonkívül a Sport ma saját pályáján játszik, valószínű, hogy a Sport Szuboticán elért győzelmét megismétli.

leg is inzultálta. A plenáris ülésen meg fogják tárgyalni azokat a módozatokat, amelyekkel a renitenskedő közönséget megrendszabályozhatják.

Vérmérgezésben megbetegedett Dempsey volt boxvilágbajnok. Newyorkból jelentik: Dempsey, a könnyűsúlyú boxolás volt világbajnoka, az újján támadt fertőzéstől vérmérgezést kapott. Allapota olyan súlyosra fordult, hogy kórházba kellett szállítani.

A noviszádi Rádicsi hírei. Kérem az alábbi rendezőket, hogy ma délután fél 1 órakor a pályán jelenjenek meg: Bede L., Csauth L., Bottka J., Reichenberg, Geller, Sranka, Serfőző M., Volep I., Virág. — Molnár Lajos főrendező.

— Álarcos bált rendez a petrovaradimi Gradjanszki. A petrovaradimi Gradjanszki február 1-én nagyszabású álarcos bált rendez a Rajkovic Jocó vendéglő összes helyiségeiben. A mulatságon elsőrangú noviszádi jazz-zenekar muzsikál. Az álarcosbálra a noviszádi sportbarátokat is szívesen látja a rendezőség.

Ozembem megtekinthető

28-30 HP stabil szívógázmotor generátorral, Jindrich doráló, kötő, transzmissziók, szíjtárcsák stb. eladók

Gausz János

Noviszad, Futoski put 66.

Győződjön meg Ön is,
hogy valóban jó
rádiót vagy gramofont

a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett csak

Truppel Béla, Noviszad

szaküzletében vásárolhat. Dunavska u. 17. Tel. 26-69.

Allandó nagy raktár minden létező hangszerekben valamint világ híru márkájú

zongorák,

pianinók, harmoniumokban

Egyetlen szamottevő beszerzési forrás tónifilmstágerlemezekben.

KOMAROMI JÁNOS:

AZ ELVÁLT FELESÉG

(13)

Regény

— S minek neked tolmács? — kérdezte megütődve az anyja.

A leány nyugodt maradt:

— Mert nekem ugye tenné meg anyus. Lacinak pedig határozott tekintélyt sikerült kivívnia anyus előtt, amin nem csodálkozom. Mert ő oly abszolút férfiú...

Már rajtam is gunyóldott. Kinos csend jött reá.

Erre a hangra már nem válaszolt a néni, csak összeharapta a száját. Az ebédnek különben is vége lett ekkorára és asztalt bontván a néni, felállt, hogy dolgozni után nézzen, mert fáradhatatlan maradt reggeltől-estig. De félpercre visszafogta még Madár tanár ur:

— Kedves hugomasszony, ha meg nem szólánának érte, volna egy tiszteletteljes kéresem...

— Tudom, — bókkolt rá a néni. — Le akarna dűlni keveset.

A bajnok-fejtő udvariasan védekezett:

— Megvallom őszintén, hogy ez az egyetlen gyengém: ebéd után elszündítani valamit. Ezt a kurta pihenőt nem tudom nélkülözni semmi körülmények között sem, mert csak pihent elmével folytathatom ott, ahol abbanhagytam előzően. Ezért voltam oly vakmerő, hogy okvetetlenkedni próbálok kedves hugomasszonynak, miután éppen ebéd után vagyunk.

— Kár mentegetőzni annyira kedves tanár ur, — nyugtatta meg a néni, — hisz ez oly természetes. Bár megtenné naponkint az én uram is, annál kevesebbet tőrné magát azok után az állítólagos szumirok után. Házigazdám, aki ekkor unatkozva hallgatott,

most védelmébe vette ama függőben levő problémát:

— A szumirok, mint nemzet, nemesúpn éltek, hanem kulturájuk fénye mellett el sáppad az ugynevezett fehér fajok civilizációjának minden botor hivalkodása.

Nem folytathatta azonban, mert a néni anélkül, hogy odafigyelt volna egymagában tusakodó urára, Madár tanár ur felé fordult:

— Parancsoljon ledűlni, kedves tanár ur, az ebédlő heverőjére! erre utánam!

Megindult az ebédlő felé, hogy kijelölje a heverőt a szundikálásra, a kurtalábu, köpös keresztretjvénybajnok mindenütt a nyomában. De hirtelen megállt és visszafordult a félton. S akkor így szólt az ő szumirkutató-barátjához:

— Konstatálom, állítom és bizonyítani is hajlandó vagyok, nagyratartott barátom, hogy a keresztretjvényfejtes tana, mint olyan, jelentőségben legalább is van egyenértékű némely obskurus kutatások képzelt horderejével...

Házigazdám már-már azon a ponton volt, hogy felszisszenjen erre a tördőfésre, de valahogy erőt vett magán és mindössze fáradtan legyintett egyet. Mint a komoly buvár, aki nem tart érdemesnek válasza minden dilettánst. Aztán felállt és imbolygó járással a dolgozószobája felé indult, hogy fényt próbáljon deríteni bizonyos mind máig homályban maradt részletekre.

Ketten maradtunk Katinkával. Megvesz tegetőn pillantott reám, amiből sejtettem nyomban, hogy megint ki akar csikarni belőlem valamit.

Ugy is volt. Kissé oldalt tartott fejfel kérdezte:

— Mit fog csinálni most, Laci?

— Kinézek a földekre, — s a szalmakalapom után nyultam. — Egy héten belül aratni kezdünk.

Volt egy lengőkarimás, kopott szalmakalapja azt csapta fel a fejére és keskeny kék szallaggal kötötte le az édes álla alá. Aki ránézett ilyenkor, ha ereiben nem hült

ki még a vér, feltétlenül az a gondolat kinozta, hogy leghelyesebb lenne karjai közé kapni ezt a sokat haszontalankodó teremtest. Pajtáskodva szólt:

— Elkísérem az országutig és legalább ennyivel is sikerül kitolnom a leszámolás időpontját. Mert beismerem, hogy ma túlöttem a célon és ezért mihelyt előkaphat anyus, óriási fejmosdatás fog következni négy szemközt. Nem tehetek róla, ilyen a természetem. Már én soha nem javulok meg Laci... Igaz?

— Lehet, — szóltam olyanformán, hogy alig figyeltem reá.

Nesztelenül húzódtunk el a homokos utacska és lépést csak. Forrószágban lihegett a határ és a keszeg jegenyék porosan kókadóztak a távolabbi országut partján. Félig a gyümölcsös árnyékában haladtunk és mialatt én az országuton tulra figyeltem, hol szökén lengett a vetés, a leány szaporán magyarázott. De váratlanul megállt és megütődve nézett végig:

— Ugy-e, nem is tudja, miről beszéltem?

— Nem, Katinka, mert igen el találtam gondolkodni valamin.

Annyi bűnbánattal mondtam ezt, hogy nem nehezelt meg reám. De bánthatta azért, hogy ennyire figyelmetlen vagyok iránta. Csendesén faggatott:

— S min gondolkozott el, mondja? — Tudni akarom!

— Muszáj?

— Muszáj! — s idegesen toppantgatott a homokba. — Meghalok, ha nem mondja meg!

Ott álltunk, szemközt egymással, a lán-goló napban. Katinka félig lehunyta hosszú szempilláit és remegve várt. Mintha halálos ítéletet várt volna. Kis szünet után így szóltam:

— Azon gondolkoztam el, Katinka, hogy talán felesleges is beszélnem az édesanyjával. Hiábavaló minden. Előre tudom, hogy úgy sem lesz eredménye.

Folytatás következik

Heti rádióműsor

Rövidítések: Hg = hangverseny, g = gramofon, Nz = nemzeti zene.

Vasárnap, január 25

Beograd. 4. G. 5.30: Népdalok dudaszóval. 6: Jugoszláv dalok. 7.30: Kamarazene. 9.50: Énekkari hangverseny.

Zagreb. 11.30: Hg. 5: Kamarazene. 8.30: Operast, áriák.

Budapest. 9: Ujsághírek, kozmetika. 10: Egyházi zene és szentbeszéd az Egyetemi templomból. 11.15: Evangélikus istentisztelet. Utána: Időjelzés. Majd: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 2: Gramofonhangverseny. 3: Gyermekjátsszóór. 3.30: A tavasszal vetendő takarmánynövények. 4: Rádió Szabad Egyetem. 5.10: Másfélóra könnyű zene. 6.40: Sport- és ügetőverseny-eredmények. 6.50: Gáspár Jenő felolvasása: Magyarok szimfóniája. 7.30: Tarka est. 9.30: Zsamboki Miklós gondokaművész hangversenye. Utána: Időjelzés, időjárásjelentés. Majd: Pertis Jenő és cigányzenekarának zenéje a Britannia szállóból.

Prága. 7.35: Szaxofon Hg. 8: Filharmóniai Hg. a Smetana-teremben. Vezényel: Széll György. Verdi A szmetana hatalma, nyitány. Stravinszki: Pulcinella. Bruckner: IX. szimfónia.

Bécs. 10.30: Orgona hg. Szimf. Hg., közreműködik Berta Kurina. 5.30: Haydn két vonósnygyese. 10.30: Nemzeti zene.

Varsó. 4.30: G. 5.40: Rendőrzene. 7.50: G. 8.30: Népszerű Hg. 9.20: Hg. folyt. 10.15: Operáriák. 11: Tz.

Opera és operett:

Brünn. 8: A cigánybáró, Joh. Strauss operettje a városi színházból.

Lipsc. 5.15: Verdi: Aida c. operájának 4. felvonása az erfurti városi színházból.

Milanó. 9: Operaelőadás közvetítése.

Hétfő, január 26

Beograd. 11.15: G. Hg. 12.45: Házi zenekar Hg. 1. Mozart: Così fan tutte, nyitány. 2. Schubert: H-moll szimfónia. 3. J. Strauss: Bécsi vér, keringő. 4: G. 5.30: Népdalok. 6: Délutáni Hg. 8: Népdalok. 10.30: Házi zenekar Hg. 1. Lehár: Frasquita. 2. Ketelbey: Egy orosz vásáron. 3. Waldteufel: Szeretlek, keringő.

Budapest. 9.15: Az Országos Postászenekar hangversenye. 12.05: A rádió házikvartettjének hangversenye. 4: Asszonyok tanácsadója. 5: Dr. Pröhle Vilmos egyetemi ny. r. tanár felolvasása: Nogi tábornagy. 5.30: Cselényi József magyar nótákat énekel Bura Sándor és cigányzenekarának kíséretével. 6.30: Német nyelvoktatás. 6.55: Bibó Lajos novellái. 7.25: A Mándits szalónzenekar hangversenye. 8.30: II. Európai hangverseny. A prágai rádióállomás műsorának közvetítése. Utána Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Szabó-Guy László jazz-zenekarának zenéje a Gellért szállóból. 10.30: Dr. Edgar von Schmidt—Pauli németnyelvű előadása.

Prága. 11.15: G. 12.30: Déli zene. 7.30: Szerzemények kromatikus harmóniumra. 7.50: Hg. bevezetése. 8: Európai Hg. (közvetíti Budapest is). 11: Templomi harangszó.

Bécs. 11: G. 1.10: G. Hg. 8.30: Cerda-zenekar játéka. 7.35: Liszt Ferenc-est. 8.30: Európai Hg. Közvetítés Prágából.

Varsó. 11.50: Harangjáték. 12.10: G. 4.45: G. 5.45: Könnyű zene. 7.25: G. 8.30: Prága. 10.15: G. 11: Táncczene.

Kedd, január 27

Beograd. 12.30: Házi zenekar hangversenye. 4: G. hangverseny, népdalok. 5: Gyermekkórus. 5.45: Népdalok harmonikán. 8.45: Hg. 10.05: Jugoszláv Hg. 11: G. Hg.

Budapest. 9.15: Szalónzenekari Hg. 12.05: Hg. 3.30: Meseóra. 5: Tersánszky J. Jenő novellái. 5.30: Operetrészetek. 6.30: Francia nyelvoktatás. 7: Rádió amatőrposta. 7.30: A Budapesti Filharmóniai Társaság hangversenye. Utána: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Magyar Imre és cigányzenekarának zenéje. 11: A rádió házikvartettjének hangversenye.

Prága. 11.15: G. 4.30: Délutáni Hg. 7.35: Katonazene. 8.30: A bécsi gitár kamaraduo hangversenye. 9: Pozsony.

Bécs. 10.30: Ünnepe a lazburgi Mozart-muzeumban. 11.15: G. (Mozart művek). 12: Silving-zenekar

játéka. 3.20: G. Gyermekdalok, szórakoztató Z. 10.10: Gaudriot-jazz.

Varsó. 11.58: Harangjáték. 12.10: G. 4.15: G. 5.45: Szimfónikus Hg. 7.25: G. 7.50: Operaátvitel Mascagni: Parasztsücsület és Leoncavallo: A bajazzók.

Opera és operett:

Bécs. 7: Don Juan. Mozart kétfelv. operája az állami operaházból.

Frankfurt. 7.45: Der Dummkopf. L. Fulda darabja.

Róma. 8.45: Operaelőadás a nápolyi Teatro San Carlo-ból.

Varsó. 7.50: Parasztsücsület. Atvitel az operaházból.

Szerda, január 28

Beograd. 11.25: G. Hg. 12.45: Házi zenekar Hg. 1. Adam: Ha király volnék. 2. Strauss: Denevér. 3. Eilenberg: Az erdei kovácsnál. 4. Noiret: Teababak parádéja. 4: G. Hg. 5: Hegedű Hg. 5.30: Jazzgramofon. 8: Zongora Hg. 8.30: Operaáriák. 9.10: Esti Hg. 1. Bizet: Gyermekjáték. 2. Charpentier: Olaszországi impressziók.

Budapest. 9.15: Hg. 12.05: Kurina Simi és cigányzenekarának zenéje. 4: A tej felhasználásának módja régen és most. 5: Somlay Károly novellái. 5.30: Az első budapesti Citerakör hangversenye. 6.30: Olasz nyelvoktatás. 7: g. 7.30: Gyorsíró tanfolyam. 8: A szegedi városi színház bemutatott előadásának közvetítése. Mátyás király szerelme. Történelmi dalosjáték 3 felvonásban. Utána: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye.

Prága. 11.15: G. 8.30: Enek Hg. Csehszlovák, szerb és szlovén népdalok. 9: Szimfónikus hangverseny. 1. Dvorzsák: A természetben, nyitány. 2. Foerster: Andante és Allegretto. 3. Beethoven: A-dur szimfónia.

Bécs. 11: A Sommer-zenekar. 3.10: Lehár- és Kálmán-zene gramofonon. 3.15: Geiger-zenekar játéka. 6.10: A hangszerek hangja. 7.35: Gangelberger-zenekar. 8.35: A bécsi filharmónikusok hangversenye. 10.30: Wolfthal-zenekar játéka.

Varsó. 12.10: G. 4.45: G. 5.45: Zenekari verseny. Lengyel zene. 7.20: G. 9: Könnyű spanyol zene. 11: Táncczene.

Opera és operett:

Hamburg. 8: Botrány Serenissimus körül. Erwin Ibing 3 felv. operettje.

Lipsc. 8.30: A Tribüne kabaréelőadása.

München. 8: Az Orlow, Granichstaedten 3 felv. operettje.

Róma. 8.50: Operaelőadás a királyi operaházból.

Csütörtök, január 29

Beograd. 11.25: G. Hg. 12.45: Házi zenekar Hg. 4.00: Verdi: Aida, gramofonon. 5.00: Hg. 10.30: Házi zenekar. 1. Kálmán: Csárdáskirálynő. 2. Tosti: Ninon. 3. Tosti: Szerenád. 4. Lehár: Cigányszerelem.

Budapest. 9.15: g. 12.05: A 2-ik honvédgyalogezred zenekarának hangversenye. 4: Rádió Szabad Egyetem. 5.10: Mezőgazdasági balesetek és sérülések. 5.45: A keringő fejlődése. I. rész Farkas Imre előadása az Operaház tagjaiból alakult zenekar közreműködésével. 6.45: Angol nyelvoktatás. 7.10: Pertis Jenő és cigányzenekarának zenéje. 8.10: Lili. Enekes színmű 3 felvonásban. 10.10: Gróf Apponyi Albertné franciányelvű előadása: A magyar asszony szociális műve Magyarországon. Utána Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 10.45: Basilides Mária az Operaház művésznőjének hangversenye. Majd: 12.30-ig: A Fejes szalónzenekar az Ostende tangó- és jazz-band és Toll Árpád cigányzenekarának zenéje.

Prága. 12.30: Déli Hg. 4.30: Délutáni Hg. Kamarazene. 10.20: Orgona Hg. a Beranek moziból.

Bécs. 11: Operaáriák gramofonon. 12: Éberzenekar játéka.

Opera és operett:

London National. 11: Stop Press, John Watt daljátéka.

London Regional. 9.00: II. Edvard, Dulcina Glasby hangjátéka.

München. 7.35: A fehér asszony. Boildicu 3 felvonásos vígoperája a nemzeti színházból.

Péntek, január 30

Beograd. 11.25: G. Hg. 12.45: Házi zenekar

Hg. 4.00: Gramofonlemez. 8.30: Vokál-hangverseny. 9.00: Kamarazene Hg. 1. Beethoven: Vonós-négyes, Op. 13.; 2. Schumann: Négyes. 10.50: A házi zenekar Hg. 1. Micheli: II. szvit; 2. Schillings: Fátol, intermezzo; 3. E. Bach: Tavasz ébredése; 4. E. Stolz: Keringő a Szivek szimfóniájából.

Budapest. 9.15: A rádió házikvartettjének hangversenye. 12.05: Eugen Stepat orosz balalajka zenekarának hangversenye. 4: B. Czeke Vilma meséi. 5.30: A folyamórség zenekarának hangversenye. 6.35: Képek a magyar irodalom multjából. Dr. Császár Elemér egyetemi tanár előadása. 7.10: Az Operaház előadásának közvetítése. Majd: Id. debreceni Kiss Béla és cigányzenekarának zenéje a Bodó kávéházból.

Prága. 4.30: Délutáni Hg. 7.20: A katonai énekeskóla fuvószenéje.

Bécs. 11: G. 3.25: Délutáni Hg. Haupt-zenekar. 8.00: Umberto Urbano ária- és dalestje. 10.10: Esti Hg. Korngold-jazz.

Opera és operett:

Boroszló. 0.10: Egy kis ember sorsa, Gaupp hangjátéka.

Bukarest. 8.00: Carmen, Bizet operája gramofonon.

Langenberg. 8.00: Az arany mesterné, Eysler 3 felvonásos operettje.

Lipsc. 8.30: Lóugrás, K. Reiss hangjátéka. A. Schettler zenéjével.

Mühlacker. 7.35: Hegyek alján, D'Albert operája a frankfurti operaházból.

Szombat, január 31

Beograd. 11.25: G. Hg. 12.35: A házizenekar Hg. 4.00: G. Hg. 5.00: A házizenekar Hg. 1. Auber: Fra Diavolo; 2. Schubert: Három a kislány; 3. Frait: O Mona Vana, tangó; 4. Frait: Slowfox; 5. Ranzato: Szerenád; 6. Translateur: Keringő, intermezzo. 6.00: G. Hg., jazzlemez. 8.00: Noviszádi hangverseny. 10.30: A Claridge-vendéglő zenekara.

Budapest. 9.15: Az 1. honvédgyalogezred zenekarának hangversenye. 12.05: A Mándics szalónzenekar hangversenye. 4: Csanády Balogh István novellái. 5: Dunkel Norbert előadása. 5.30: Ifjusági előadás. 6: A keringő fejlődése. II. rész. 7: Gramofonhangverseny. 8.15: Balassa Imre előadása: Angyal kopog az ablakon. 8.30: Mozart emlékhangverseny az Operaház tagjaiból alakult zenekar előadásában. Vezényel dr. Dohnányi Ernő. Utána: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd Kiss Lajos és cigányzenekarának zenéje a Gellért szállóból.

Prága. 11.15: Gramofon. 12.25: Német leadás: Gitár és énekes. 7.20: Tamburica hangverseny.

Frankfurt. 8.00: Viktória, Földes Imre és Abraham Pál operettje Mannheimból.

Bécs. 11: G. Legújabb lemez. 12.00: Dostal-zenekar játéka. 7.35: Magyar zene, Bambó Jenő cigányzenekara. 10.40: Pauscher-zenekar.

Opera és operett:

Milanó. 3.45: Amore sui pampini, Micheli 3 felvonásos operettje.

Pozsony. 7.30: Hoffmann meséi, Offenbach operája. Atvitel a nemzeti színházból.

Strassburg. 9.30: Bajazzók, Leoncavallo operája és Parasztsücsület, Mascagni operája gramofonon.

Meghívó

Ezennel meghívjuk a noviszádi „Golub 1922” baromfi- és galambtenyésztő egyesület összes tagjait, hogy feltétlenül jelenjenek meg a rendes közgyűlésen, amely szerdán f. évi február 4-én fog megtartatni a Maros-vendéglő (Novisad, Futaki ut 71.) egyesületi helyiségeiben.

Napirend:

- A pénztáros jelentése és felmentvényadás.
- A számfelülvizsgáló jelentése.
- Az elnökség, választmány és számfelülvizsgáló megválasztása.
- Az évi tagsági díj és beiratkozási díj megállapítása.
- Alapszabálymódosítások.
- Tiszteletbeli tagok megválasztása. Szavazni csak személyesen lehet. Noviszád, 1931. január 22.

Megbízható és komoly

Urakat és hölgyeket alkalmazunk egy szentárci s új cikk bevezetésére fx fizetés és magas jutalék mellett. Előnyben részesülnek azok, akiknek némi műérzékük van és cikkek bevezetésében járatosak. Mellekfoglalkozásként nem jöhet számításba. Fényképes ajánlatok „Művészet” jelegre a Reggeli Ujság kiadóhivatalába küldendők.

SAVET OPŠTINE GRADA NOVOG SADA

Broj 3162

23. januara 1931. god. Novisad

OGLAS

Grad Novi Sad će izdavati na ponovnoj usmenoj javnoj licitaciji pravo lova.

Licitacija će se održati 30. I. 1931. u 10 s. pr. p. u kancelariji gr. ek. odeljka (Jevrejska 4) gde se i uslovi mogu viditi za vreme zvaničnik časova.

Dr. G. Marković
za gradskog načelnika

Van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, hogy mától kezdve

a hus árát leszállítottam

mind a négy üzletben: Jevrejszka 12, Temerinszka 33, Pirozka 40 és Futozka 47. sz. alatt
Báránhus kg 16 d. Borju kg 16 d.
Marha kg 12 d. Zsir kg 14 d.

Szíves pártfogást kér

Popovics Vuja, mészáros

Noviszád. 400

Naponta friss árú!

Bársony Testvérek

Noviszád, Dudarszka ul. 28. szám

Készít és elvállal mindennemű asztalos munkákat és javításokat a legolcsóbb árak mellett. Vállal: temetkezések rendezését minden igényeknek megfelelően a legolcsóbb áron, kedvező részletfizetési feltételek mellett

Bačko-Gradišten

folyó évi február 1-től kezdve

Bálint Ádám urat
biztuk meg a

Reggeli Ujság

árusításával

Saját érdekében teszi, ha szükségletét az ismert

BURGHARDT cégnél

„Az arany csillag”-hoz, szerzi be
Különböző trükkök, férfilmek, nyakkravatók, D. M. C. minden minőségben és színben. Nagy választék női harisnyákban. Mélyen leszállított árak

— TEKINTSE MEG OKVETLENÜL KIRAKATAIMAT! —

Vizsgázott fűtőt

hosszúévli gyakorlattal s a szerelés, központi fűtés, villamosság és vízvezeték körül kifejtett működéséről szóló bizonyítványokkal, ki egyúttal a házimesteri teendőket is végezné.

k e r e s

új épülete számára a noviszádi Munkáskamara. Fizetés 1500—2000 dinár s amellet ingyen lakás, fűtés és világítás. Ajánlatokat a szükséges iratokkal ellátva legkésőbb február 10 ig kérünk a Munkáskamarába, Noviszád

AZ ÖSSZES VILÁGHIRŰ

PHILIPS RÁDIÓ

ÜJDONIÁGOK GYARI LERAKATA NOVISADON
ELŐNYÖS RÉSZLETFIZETÉSI FELTÉTELEK!

BRAČA HIRSCH-nél KNJEGINA ZORKA TRG. 20. SZ.
EZELŐTT RÉGI BUZA TÉR

GÉPEK:

- 1 Heinrich Lösch: Gyorsajtó 58x84 motorral
- 1 Josef Anger: Tégelynyomó 32x48.
- 1 Kaumann: Tégelynyomó 31x40
- 1 Friedrich Siehring: vonalozó gép „Kleine Ideal” 70 cm. motorral,
- 1 Josef Anger: Vágó-gép 4x65
- 1 „ „ Perforológép 65 cm. lábajtásra
- 1 „ „ Dekliólló 11 x1 5
- 1 „ „ Sarokvágó, 1 Josef Anger aranyozó gép 30x40
- 1 Preusse & Co: Fűzőgép

BETŰK: Corps 6 pont Sorbonne (círill) 6 pont Sorbonne (latin)
12 pont Sorbonne (latin) 8 pont Romana (círill) 8 pont Romana (latin) 12 métermáza círil és latin körzetek, vésléniák, fabeták és minden más felszerelés eladó. Csekély részletfizetésre.

Cim Schmolka Novisad 360

9600 kiállító

1600 árucsoport

24 országból

Minden körültekintő üzletember részére egyetlen számbajöhető tájékoztató és bevásárlási alkalom

LEIPZIGI VÁSÁR

Kezdődik március 1-én

Mindenféle felvilágosítással szolgál a

LEIPZIGER MESSEAMT, LEIPZIG

vagy ennek tiszteletbeli képviselője

KOVÁCS DEZSŐ

a MOSER ÉS VERTHEIM cégben

NOVISAD, MILETICEVA 36. Telefon 20-41

Téli kirándulásait,

szórakozásait örökítse meg magának a

FÉNYKÉPEZŐGÉPPEL

Legjobb beszerzési forrás

BARTHA I DRUG

fotoszaküzlete, Novisad, Dunavka u. 22.

„GAMBRINUS” SÖRCSARNOK

NOVISAD, NJEGOSEVA 2.

Zonareggeli 3 dinár. Abonások házon kívül is, havi 600 D. fizetnek elsősorú ellátásért. Kifőző sör és borokról gondoskodik az új tulajdonos BUCHNER JÁNOS 437

Előnyomda

berendezést teljes felszereléssel legjobb anyagból a legolcsóbban szállít:

GELBSTEIN ALBERT

előnyomda berendezési gyár

SENTA (Bačka) 5681

23 év óta fennálló nyomdámhoz és könyvkötészetemhez olyan szakember TÁRSAT KERESÉK, aki az államnyelvet és magyar nyelvet tökéletesen bírja. Biztos egzisztencia. Cim Schmolka hirdetőirodában Novisad

Fiatal házaspár.

gyermektelen, tisztá, szorgalmas és megbízható, azonnalra kerestetik

iroda karbantartására és küldöncszolgálatra. Nyelvismeretek kívánatosak. Lakás biztosítva. — Ajánlatokat kér: Walter Binns, Dunavka u. 22, dr. Matanovich-ház

Burgonyát

olcsón vehet, amíg a készlet tart

rőzsa 100 kg Din. 110—

fehér 100 kg Din. 90—

házhoz szállítva

Vilim Simon, Ustavzka ul. 41.

Mindenkinek ajánlható!

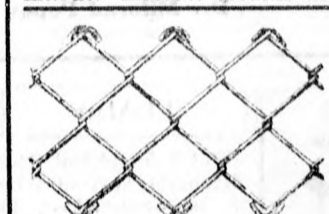
Hogy ruhaszükségletét március 1-ig bezárólag leszállított árban, ugymint öltönyök 3*0, felöltő 380, télikabát 400 din. A nálam rendelt szövet anyagból készült ruhát ennél is olcsóbban számíthatom. Ezzel egyidőben

a férfi ruha szabás tanítását

február 3 és 15-iki kezdettel ismét megkezdem, melyen husz különféle kabát, öt nadrág öt mellény és a leprobalás lesz bemutatva. A tanítást a jelentkezők mennyiségétől függ, ami körülbelül 600 dinár. A tanítást vállalt munkákat magam szabom s felügyeletem alatt a hallgatóim között osztom fel. A szabás, valamint a vállalati munkámért garantiálok.

FUTÓ TAMÁS szabó m. SUBOTICA, VI. kör Trumbiceva 7

Ne vásároljon négy-sarkos drótkerítésfonatot másutt, mielőtt tőlünk árajánlatot nem kért

Ily fonatokat versenyen kívüli árban szállítunk mindenhová

Kérjen 7100 árajánlatot

KRAMER TESTVÉREK

drót- és drótáru-gyár, NOVISAD

Női kézimunkák

kész díszsebkendők, monogram, azsurozás, aplikálás. Előnyomda, kézi és gép hímzés, plissé gombáthuzás, csipke, pamut és mindennemű kézimunka kellék olcsó árban

NAGYFEJEŐ

kézimunkaüzletében
NOVISZAD, KRALJICA MARIJA UT 2
(az új hidhoz vezető út)

LENKEY IMRE ÉS FIA

GOLGOTA

TEMETKEZÉSI VÁLLALATA
Noviszád, Uszpenszka u. 12.
Telefon 26-90

Temetések rendezését a legolcsóbbtól a legnagyobb igényeknek is megfelelően, dísz és modern villanyvilágítással, vállalunk, exhumálást, szállítást a legolcsóbb árban. Nagy raktár saját készítésű koporsókban, koszorúk és szemfedelekben.

Azonkívül raktáron tartunk butort, vállalunk mindennemű asztalos munkát kedvező fizetési feltételek mellett.

Ivanitza

Péter

urí és női fodrászterem a leghígebbek között

Állandó hideg és meleg viz villamoserőre, hajvágás, arc és fejmaszsás.

Városi Mozi Subotica
 Péntek, szombat és vasárnap
 Kis terem! Dupla műsor Néma film
Pénznélküli lovas
 Főszerepben REX BELL
Császárpezsgő
 Főszerepben:
 BETTY BALFOUR, VIVIAN GIBSON és Jack Trevor
 Helyárak 4, 6, 8 és 10 dinár
 Előadások kezdete 4, 6 és fél 9 órakor

Dražbeni oglas
 Transport D. D. filijala u Novom Sadu prodavače uz moje sudelovanje na javnoj dražbi 124 metara trske za štukaturu na teret i pogibelj Hiršl Franje trgovca iz Novog Sada. Dražba će se održati 4. februara 1931. godine u tri sata posle podne u magacinu Transport D. D. filijala u Novom Sadu (Futoški put 134.) Dražbenici su dužni položiti na ime kaucije 200 dinara. Kupac je dužan kupovnu cenu odmah u gotovu isplatiti i robu u roku od dva dana odneti. Kupac je dužan platiti dražbene pristojbe.
 Dr. Milorad Popov
 javni beležnik

RADIO TALAS
 GRAMOFON NOVI-SAD

Kirakattivegek legolcsóbban Vitrum tükörgyárban, Noviszád, Futoški put 134. 2222

HAZASSÁG
 HARMINCHÁROMÉVES keresztény uradalmi intéző vagyok, szépen berendezett lakással, különféle természetbeni járandósággal, szép fizetéssel, ezekenfelül csinos vagyonnal rendelkezem. Mindenem megvan, de hiányzik valaki... Valaki, aki egyhangú legénylételemet átvarázsolná boldog családi otthonná... Értsék meg Hölgyeim, nem hozományt keresek, hanem szívósságot, háziasságot. Bizalmas választ „Regényes tájak 96” jellegével kérek a lap kiadóhivatalába. (Anonym, postrest, papirkosárba kerül). 355

RHODE ISLAND RED FARM.
 A noviszádi II. nemzetközi kiállításán ismét I. és II. díjat nyerte Angliából, Dániából és Hollandiából importált tenyésztőállatok.
 Előjegyzéseket elfogadok:
 Rhode Island Fehér Leghorn Fehér Wyandotte Plymouth Rocks Indiai Futókacsa Őrtást pekingi kacsa
 Tenyésztőjásokra, naposcsibékre és sövendékállatokra. Az állomány állandó vérvizsgálat, csapótelemek-ellenőrzés és törzskönyvezés alatt áll.
 Cim:
Pászthy, Noviszád
 Katolicska porta - Telefon 21-34

APRÓHIRDETÉSEK
 egy hétköznap, mint vasárnap
 Egy szó 1 dinár, NAGY BETŰS 2 dinár
 a legkisebb apróhirdetés 10 dinár

URANIA TON-KINO KULA
 Péntektől 1-23-1 25 vasárnapig
 EMIL JANNINGS vidám hangos filmje!
Az Istenek kedvence
 A szerelem és vidámság filmje
 Főszereplők:
 Emil Jannings, Renata Müller, Olga Csehova és V. Sokoloff
 Rendező helyárak! Kezdeté esteként 8 órakor

Aki szóját akar ültetni írjon vetőmagért. Jugovit, Noviszád. Futaki ut 137. alá. 6853

KELTETŐGÉP 50 tojásra, lámpa- és melegvízfűtéses, eladó. Noviszád, Ustavka 28.

ALKALMI VÉTEL! Egy jókarban levő gramofon Din. 500,-, jó gramofonlemezek darabja 10-től 20 dinárig, jó és olcsó rádiók Krausz Samu cégnél, Noviszád, Pasiceva ul. 32. 443

ALLAST KERES
 ÉRETTSÉGIZETT fiatal ember három nyelv és gépirástudással állást keres. Ajánlatokat a noviszádi kiadóba.

KERESKEDŐSEGÉD, ki jártas a rőfös-, rövid- és fűszeráruban, hosszabb praxissal, szerb, német és magyar nyelvtudással állást keres azonnali belépésre. Cim G. F., St Sivac, házászám 1372. 378

Nemeslelkű, magányos idősebb, urjasszony HÁZVEZETŐNŐI foglalkozást vállal. Cim: özv. Müller Gyuláné. Noviszád, Zrinyi ucca 10. 381

SEPRŐKŐTŐ MESTER. kitűnő munkaerő, munkát keres. Papp Tóbiás, Senta, Koszovszka ul. 72. 396

KIADÓ
 LAKÁS 3 szoba, fürdőszoba, mellékhelyiségek, kedvező árban a munkáskamara közelében május 1-re kiadó. HÁZMESTER, motorhoz értő keresetlik. Cim Schmolka hirdetőben. 421

Egyedül álló ház „Vidovdansko Naseljin”, amely áll üzlethelyiségből, a hozzávaló lakással, vendéglőnek is alkalmas, kiadó. Bővebbet Leo Hajon Nikolajevska 6. 430

KÉTSZOBÁS UCCAI lakás kiadó. Noviszád, P. Zrinjska 37. 441

Szerkesztésért és kiadásért felel:
TOMAN SANDOR

Ma és a következő napokon a kivételes sikerű tozfilmoperett:
Ámor a hálókocsiban
 Ének, tánc és szerelem bűbajos filmje.
 Főszereplők: Lucie Englisch, Trude Berliner, Fritz Schulz és Albert Paulig
 Melódiák, melyek lelkesítenek, színészek, kik gyönyörködtetnek, jelenetek, melyek kacagtatnak, ez
ÁMOR A HÁLÓKOCsIBAN
 KISEBB családi házat megvételre keresek. Cim 418 a kiadóban. Fodrász tanuló leány azonnal felvételtik Martin Ferenc Ustavka u. 22. 392

A RADIO LELKE: AZ ÚJ TIPUSU
Tungsram Bárium cső
 a technika csodás alkotása • Minden darabra gyári garancia
 Beszereshető az
Elektro Radio cégnél, Subotica
 Aleksandrova u. 9.
 Gyári lerakat • Amatőrök és viszonteladók kérjenek ajánlatot

Egy szép 3 szobás udvari lakás az összes mellékhelyiségekkel február elsejére kiadó. Zeljeznicka 5. 423

Csendes villában különbejáratu udvari butorozott szoba előnyös árban azonnal kiadó. Villamos megálló. Futaki ut 83. I. villa. 427

MODERN LAKÁS kiadó február 1-re. Szoba, konyha, speiz és veranda, vízvezeték, gáz, villany. Skolszka (iskola) ucca 8, az udvarban. 382

KIADÓ szoba, konyha, előszoba és speiz Cara Dusana ulica 56 szám alatt. 3-1

SZOBA, konyha, speiz 250-dinárért a Strand-uton február 1-re kiadó. Érdeklődni Magyar ucca 65. 408

KÜLÖNBEJÁRATU elegáns butorozott szoba február 1-re kiadó. Strazilovska ul. I. b. II. emelet. 442

ELEGÁNSAN BUTOROZOTT SZOBA február 1-re kiadó. Futaki ut 25, az udvarban balra. 440

KERESLET
 Jó dísznótáros vacsorák után az ANO gymborpor bebiztosítja zavartalan emésztését. — Főlerakat Grossinger gyógyszerár, Noviszád. 6180-2

HA AKAR DOLGOZNI és saját otthonában könnyű háziipari munkával óránként 7 dinárt keresni, lépjen be szövetkezetünkbe. Oktatás ingyenes. Belépési díj 10 dinár. Részletes utbálgaztatást szívesen küldünk, ha válaszbélyeget mellékel. Zadruga jugoszlavenskih pletaca, Osijek. 312

Több varróleány felvételtik „Vojvodina” sapkagyár, Noviszád, Laze Teleskog 3. 393

KISEBB MAGÁNHÁZAT nem túlmessze a város központjától vagy kétszoba konyhás modern lakást a központban keresek március vagy május elsejére. Cimeket a kiadóhivatalban kérem leadni. 407

UJSÁGÁRUST délután megjelenő lap uccal árusítására felvesz a Pravda noviszádi kiadója. Jevrejska 12. I. emelet. 444

Szorgalmas KIFUTÓFIU felvétetik. Kovács János fűszerkereskedés, Magyar ucca 60. 442

VESZEK minden nyelvű használt könyveket. „ANTIKVARIUM” KÖNYVKERESKEDÉS, Noviszád, Katolicska porta 4. 440

KÜLÖNFELE
 ELVESZETT egy kis kőlyök kan kutya, fehér-fekete ponttal a fején és Pubi névre halgat. A becsületese megtaláló kéretik, hogy 100 dinár jutalom ellenében a volt Sztreljacska ucca 44. szám alatt adja le. 345

Főszezon beálltaig mélyen leszálltva szerezheti be paplanát, madracait, ottománjait Industrija Jorgananál, Pašiceva 6. Legjobb, legolcsóbb. 423

RAGYOGÓAN hódító lesz, ha szeplős és mindenemű arctisztatlanság ellen a megbízható és mindenütt elismert nagyenyedi Kovács-féle arckrémét és boraxszappant használja. Kapható mindenütt. Jugoszláviai főlerakat Herzel drogeria Subotican. 5501-3

Szegény munkanélküli asszony, ki képtelen eltartani 4 éves szép kis leánykáját, örökbe adná. Cim Darányi telep I. 71. a Máriás vendéglő közelében. 426

ÜVEGESEK! Készíttek és rakiáron tartok tükört 70x128 nagyságban. Nagyobbat rendelésre csinállok. Kérjen árajánlatot! Ifj. Lisák Mihály, Csantavár. 406

SZUBOTICÁN PAPLANOKAT pehely, gyapjú és vattából, valamint új és régi paplanok feidőigazsát, mindennemű kárptosmunkát legolcsóbban vállal Buljovcsics Béláné, Szubotica, Pasiceva ul. 8. 3707

Szubotican a Reggeli Ujságnak apróhirdetéseket és hirdetéseket kiadóhivatalunk, Aleksandrova u. 9. és a Rádió Reklám (Witsonova u. 8.) vesz fel. 8523

Fizessen elő a Reggeli Ujságra

415

Keresek
 viszonteladót
 napi 100 dinár biztos jövedelemmel
 5000 dinár kaució szükséges
 Cim a kiadóban

A MI IRODALMUNK

A Reggeli Ujság irodalmi melléklete — Szerkeszti: Szenteleky Kornél

Krónika

A mi irodalmunk . . .

A jugoszláviai magyarság irodalmának tizenkét éves története tragikus tanúságtétele, hogy a kisebbségi magyarság kulturális élete még mindig horizonttalanul vergődik.

Egy nép kulturája legalább hetvenöt százalékban nyelvében, irodalmában tükröződik. Amikor tehát egy kultúra arcát vizsgáljuk, mint legáltalánosabb tényezőt, irodalmát vehetjük elsősorban a vizsgálódás alapjául. Mi, kisebbségi magyarok, nemcsak közvetlen szomszédságában, hanem szerves együttetésében a jugoszlávok kulturájával, minden nyelv sajátos, népi karakterét, népét éltető fontosságát elismerve, adott helyzetünkben nyelvünkre kell, hogy helyezzük a fősúlyt. Irodalmi életünk — és ezt mindenki jegyezze meg — nyelvünk egyetlen éltető forrása. Ebből viszont az következik, hogy minden szó, előadásban vagy nyomtatásban, az élet egy-egy vércseppje és hogy irodalmi koncepciónk egyedül, kizárólagosan csak ezen a nyomon épülhet fel!

Nem az én koncepcióm, hanem az élet parancsa szól így: egyetlen magyar szónak sem szabad elveszni!

Ez a koncepció azt parancsolja, hogy testvér az, aki nyelvünket sajátjának vallja!

Milyen napos, milyen májusi horizont . . .

Koncepció nélkül nem lehet szó életes munkáról.

Eltételezve attól a sok, inkább csak egyéni zamatu jószándéktól, amelyeknek azonban szintén kell, hogy megadjuk legalább az elismerés aprópénzeit, mert a jugoszláviai magyarság ájulól elhűlt mégis csak elültették az ébredés néhány szerény ibolyáját, volt két fiatalosan, élettől egészséges, holnapot nyitó, kacajosan reggeles kezdeményezés irodalmi életünkben.

Az egyik volt a Bácsmezei Napló.

Ott kezdte, ahol kellett. Írók nélkül nincs irodalom! És hozzátartott a szó nemes értelmében a teremtés munkájához. Koncepciójának életes okosságát alátámasztotta anyagi lehetőségének hasznos erejével. És felvillantotta irodalmunk egy olyan percét, amelyről a majdani krónikás elismeréssel fogja megállapítani: a buzaszentelés ígérete volt!!

A másik kezdeményezés a Vajdasági Irás volt.

Itt meg kell emlékezni a Képes Vasárnap heti revíról, amely az első önálló, minden egyéb szemponttól független, tisztán csak irodalmat teremtő Vajdasági Irás bölcsőjét adta.

A Vajdasági Irás jött parancsoló szükségessé volt. Napilapok irodalmi mellékletén és tárcarovataiban nem fért el és nem férhet el — az irodalom! A napilap célja a tájékoztatás. Azonkívül a napilapok érdekköre az irodalmat is szükség-szerűen érdekszférákra osztja. Egy ilyen osztályozás fényűzését a jugoszláviai magyarság irodalma nem vállalhatott. Hiszen minden érték az élet vagy halál mérlegébe esett. Viszont a valósággal felvirágzó irodalom kerete már nem fért volna el egyetlen napilap irodalmi mellékletén. Ebből a szükségességből született meg a Vajdasági Irás. És nemcsak a megszületés ténye volt ki nem mondható jelentőségű, hanem az is, hogy a parancsoló szükségesség megteremtette a lap koncepcióját is: egyesíteni és megtartani minden értéket! És önmagától alkotódott meg egy olyan kulturalközösség, egy olyan magyar egység, amely a Vajdasági Irás előtt nem volt és annak halála után nincs!

Vajjon a Vajdasági Irás meg nem értői gondoltak-e erre? Arra, hogy azt az egységet, amely kulturegység néven egyedül lehetséges bölcsője a kisebbségi magyarság jövőjének!!! — kár volt meg nem érteni!

Hogy ez az egység milyen komoly tény volt, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy megindítója egy nagyszerű, nagy tradícióju társadalmi esemény volt, amely megmozdította és imponáló teljességgel felvonultatta mindazt, ami a jugoszláviai magyar kisebbség életében jövőös érték.

1928. nov. 18-án ünnepelte a sztáribecseji Magyar Népkör kulturalkasságának hatvanadik esztendejét. A Népkör vezetősége felismerve egy ilyen kulturtény jelentőségét, az alkalomhoz méltót gondolt. Meghívta az összes jugoszláviai kulturszerveket: gazdaköröket, olvasóköröket, iparösszvetéseket és — meghívta a jugoszláviai magyar irodalom kis és nagyobb neveit, nem téve különbséget érdemben, magyarságban. És az ünnep előestélyén vallásig hevült tiszta hittel, megrendezte az első jugoszláviai Helikont! A magyar irodalom első szentestélyét — mert a Népkör apostolokat várt. . . Azok is voltak. A nagy többség az volt. Sőt az irodalom szeretetében mindnyájan egyek is voltak: apostolok! De a megtestesítés már megnyitotta a széthúzás dermesztő kapuit. . . Jegyezzük meg ide azt, hogy a Helikon ellaposodott estélye olyan kitartásban részesült a következő ünnepi napon, ami örökké könnyes jóságu melengetője marad a

Pont
felől az u
ragdiszbe
irással:
„Elje
Az u
ban felhar
laplevéve
az uralko
mellett áll
kes üdvöz
nyilt a ter
előszö
sége
marsa
nagy
Ugyar
zada a ko
fejlődött f
Előszö
racsnök l
fentését. A
kal, majd
meg.

testvéri magyar érzésnek. Egyszerű magyar parasz-
tok — volt közöttük olyan is, akiről kulturája ugy
megfeledezett, hogy irni-olvasni sem tanította meg
— könnyes zokogással a hangjában tette le néhány
garasát a Népkör munkásságának oltárára kifogy-
hatatlan, örökéző olajmécesnek! És jöttek sorjá-
ban: barázda tekintetű parasztok, acélbavert mun-
kások és velük, közöttük az ünnep nagyszerűségé-
ben egy testté testvériesülve a szellem munkásai...
Csodálatos volt! Élet volt!... És a magyar Géniusz
e lángja a szerb Geniusznál visszfényre talált. Az
ünnep elérte legmagasabb lobogását, a magyar-
ság ünnepe emberi ünneppé lett...

A sztáribecseji szerb egyház apostoli lelki
esperese és a szerb kulturegyesületek egyik vezető-
je, egy szerb tanító, meghatottságtól látyolos sza-
vakban hajtották meg az elismerés zászlóját a
Népkör kulturmunkássága előtt!...

Ilyen atmoszférában született meg a Vajdasági
Írás, a jugoszláviai magyar kisebbség első, önálló
irodalmi szemléje. Szülte az egységes magyar ki-
sebbség elementáris kulturvágya és dajkája volt
az a szerb-magyar kulturmegértés, amely olyan
magasfényű ünneppé avatta a sztáribecseji Népkör
hatvan éves jubileumát.

Egy és egyharmad évig élt a Vajdasági írás.
Mehalt 1929 karácsonyán. Egy évvel ezelőtt! Egy
év mulott el azóta, hogy vaskos kötetek — tele az
egyre izmosodó irodalmunk gyöngyeivel, minden
magyar író legjobb alkotásaival együtt — megjegy-

zendő még, hogy a Vajdasági Írás ismertette meg
velünk a többi kisebbségi magyar irodalmakat is
— bizony egy év mulott el azóta, hogy ezek a kül-
sejűkben is olyan imponáló kötetek nem ujulnak
meg, szellemnek és fizikai munkásnak egyaránt a
holnap kenyérét adva.

Egy éve, hogy állunk egyre üresebb mák sülye-
dő vermeiben. Megállani az időben: sülyedést jelent.
Pusztulást. Leromlásunk rettenetes horizonttalanság-
ban, teljes koncepciótlanságban mutatkozik. Egy
év óta az élet óriásit mozdult. Nagyt kell lépniünk
előre. Kulturánkat gyökerében kezdte ki az idő...

Két koncepciónk volt. Mind a kettő életadó és
mint ilyenek megbecsülésünk szívkamráiban oltá-
rozódtak fel!

Most akarjuk a harmadikat... de ez örök-
érvényű kell hogy legyen, olyan alapu, amelyen soha
se lehessen ingadozás... hogy már építeni lehessen!

Nyelvünk szeretete lesz ez az alap!

Mindent megtenni, ami megszeretetti és sze-
retni!... csak szeretni! — hogy szeretni tudjuk!

Az írók pedig találják meg a szívetnyitó kul-
csot, mert ezt ők hordják tarsolyukban — hacsak
nem üres a tarsolyuk!!

Gondoljanak a becsei Helikon magyarjának
szavaira: én a földet művelem termés alá...

Ennek a magyarnak a klasszikus tömörsége
magasságot sejtet... Érelő napra vár... Szeretetre!
K. I.

Világtörténes

Egy pillanatban két égitestről irányoztak mesz-
szelátókat egymás ellen. Csodálatos hasonlóság volt
ezen műszerek alakja, szerkezete, de irányítóik
között is, félreismerhetetlen emberi lények voltak
ugy az egyik, mint a másik csillagon. A közöttük levő
óriásnál óriásibb távolság miatt természetesen nem
láthatták meg egymást. De még sokkal kevésbé
látták volna meg, ismerték volna fel egymást, ha
valami csoda egészen közelre hozta volna őket
egymáshoz. Ehhez az egyik csillag emberei nagyon
is kicsinyek voltak, a másikat legfeljebb ha górcső
alatt nézegethették volna féreg-testeiket. A
kicsinyek viszont a nagyokon nem láttak volna
alakot, csak beláthatatlanul messzeterjedő, felü-
leteket, térségeket, földrészeket. Azt, hogy az egyik
is a másik is nem marad veszteg, hanem szüntelenül
ficáncol, mozog — szintén nem vették volna észre
egymáson. Mert ehhez viszont az egyik tulgyorsan,
a másik tullassan mozgott, mielőtt a nagy előtte
csak egy arasznyira mozdult volna el, a nagynak
viszont egy szemrebbenése alatt nemcsak felvillant,
de ki is aludt volna a kicsinynek egész élete, min-
den munkássága, küzködése, vergődése. Éppen ez-
ért egymás szavát sem érthették volna; a kicsinyek
minden hangja elröppent volna egész életükkel
együtt, mielőtt a nagyok csak felfigyelhetek volna,
viszont a kicsinyek egyike sem érthette volna meg
a nagyok egyetlen szavának lezajlását sem. Csak

egymás lakóhelyét, haza-csillagát vagy inkább nap-
rendszerét figyelhették messzszelátóikkal a kimérhe-
tetlen, csak fényévmilliókban kifejezhető messze-
ségből.

Persze akkor is az egyik csak egy milliomod-
töredékén át annak, ameddig ezt a másik tette.
A nagyok csillagvizsgálói már több órán át ültek
készülkeik előtt — a kicsinyeknél ezalatt nem-
zedékek váltogatták egymást, történelmek zajlottak
le, fajok keletkeztek és veszttek ki. Egyszer csak
a nagy csillagon megszólal egy öreg tudós: Ugy
látom, a Helios egyik bolygójának felülete izzás-
ba jön.

A tudós-társak egy fiatal leány és egy ifju, a
Heliosnak nevezett csillag felé irányították a mie-
inknél bizony sokkalta erősebb és tökéletesebb mű-
szereiket és érdeklődően cserélték ki észrevéte-
leiket.

— Az izzás fokozódik, folytatta az öreg. Jó,
hogy ma éppen arra állítottam be a mikrotelekiné-
matografot. A felvételeket majd előhívás után a
kronomikroszkop segítségével igyekszünk elemezni.

Most fellángol az egész csillag. Talán fel is
robban és akkor egy keringő porszemmel keve-
sebb lesz a világegyetemben. Vajjon hány hozzánk
hasonló ember számára fog ez ott halált, végítéletet
jelenteni, hányak zavarja meg boldogsága leg-
szebb álmát. Szegények!

A csillagász, aki ezt mondta, természetesen hármuk közül a nő volt. És nem kevésbé természetesen fiatal férfi társától kapta a feleletet:

— Hátha azok a lények ott éppen csak csillaguk izzása idején élhetnek, szerethetnek. Hátha ennek a kozmikus folyamatnak köszönhetik nemcsak szomorú végüket, de már az előtt minden örömlüket.

Most az öreg csillagász szólalt meg újra:

A fény kialszik, arrafelé ma már vége megfigyelésünknek. De az eset nagyon érdekelt; hijjuk elő mindjárt telemikrokinematográf felvételünket. Talán abból még a mi jövő sorsunkra nézve is megtudunk egyet-mást.

Előhitták tehát és mindjárt sokmilliószorosan megnagyítva vászonra vetették a világűr végtelen távolságból készült mozi felvételt. Vetítógépük mozgását a kronomikroszkop segítségével időnként meg is lassították, úgy hogy a kicsinyek világának egy évi eseményei egy egész másodpercig is álltak a nagy figyelő szemei előtt. Ezalatt a tudósok folyton gyorsírógépeken jegyezték, de előszóval is kísérelték megjegyezéseiket.

— Gyengen világosodik az égitest felülete. Egy növénytakaró időszakos égései elegendők ennyi fényhatás előidézésére.

— Most már több a fény kivált egyes pontokon. Ezek olykor eltolódnak.

— A legvilágosabb pontok körül az anyagoknak olyan összetömrülését látom, aminő sem földtani kialakulásokból, sem növényi életből nem szokott keletkezni. Ott úgy látszik, magasabbrendű lények rendszeres, talán tudatos munkája folyik, vagyis inkább folyt, mert mostanra már ott mindennek vége.

— Olyan pici csillagon is élet! kiáltott fel a fiatal csillagász. Ezt is egy földkéregizás tette egyedül lehetségessé. És ezalatt azokból a picinyke lényekből hányan éltek, haltak, voltak boldogok és szerencsétlenek. Az ember megszédül a számoktól, a kicsinyek nagyságától. Mily kevés idejük van szegényeknek élni, örülni, élvezni!

De mily sokat élnek, örülnek, élveznek ilyen számunkra parányi idő alatt! vetette ellen ismét az ifju.

— A fény a kis bolygón nyugtalanná, cikázóvá válik, szölt most az öreg. Mintha... mintha háború folyna ott, olyasféle eszközökkel, mint nálunk nemrégén....

— Szegények, sóhajtott a leány, hát az ő picinyke életük is olyan borzalmas harcpokolban kell, hogy tömegesen elpusztuljon! Ki tudja, hogy hány virágzó városuk lángja lobog abban a kis fényben, melyben mi most gyönyörködünk, mennyi hajó, repülőgép, ház, erdő, szántóföld lett egyetlen szikrává. Az a fény, az a fény... a mérhetetlen szenvedések minő sötét örvényét jelenti!

— De addig mennyi szép munkát, nemes művészetet, nagyszerű találmányt. És mennyi örömet, szerelmet... vetette ellen az ifju.

A leány hamiskásan nézett reá: Maga mindig csak a kellemesre gondol és nem törődik mások szenvedéseivel.

— A magáéval, tudja hogy igen...

— Hagyjuk ezt most, nézzük inkább, mi tör-

tént tovább a Helios bolygóján. Az öreg már ugyanis szigorúan pillant ránk.

— Most az egész égitest felülete egyetlen fényfolt. Ott most már sok-száz fok meleg kell hogy legyen, többé semmiféle élet nem lehetséges. Mind el is tűntek azok az anyagocskák, melyeket értelmes lények munkájának tulajdonítottunk. Hát ennyire tökéletesítették ezek a szerencsétlenek hadi gépeiket, hogy nemcsak egymást, de egész élet-színhelyüket elemésztették?

— Ugyan hova gondol kicsike? nevetett most az öreg tudós. Ekkora tüzet ama parányi bolygó férgi legnagyobb értelmességük mellett sem tudtak volna gyújtani, ha az nem gyulad már magától. Hanem azért lehet, hogy a nagy szerencsétlenség felismerésének pillanatában mégis magukat okolták mindenért, ami velük történt, úgy ahogy mi szoktuk. A vasnak, szénnek náluk is a bolygó felületére kellett jutnia; hát az ottlakók azt képzelték, hogy bányásznak. A felület lassan izzásba jött: azt gondolták, tüzeket gyújtanak, fűtenek, világítanak, kóhókat állítanak, gőzgépeket alkotnak, mindenféle élet- és halálhozó találmányokat tesznek. Mindenféle áramok cikáztak át a légrétegen — úgy érezték, hogy ez áramfejlesztőiktől, vezetőkeiktől, állomásaiktól van. Száz és milliószámra pusztultak el az éreszilánkok tűdésétől, a lángok perzselésétől, a kifejlődött fojtó gázoktól — és bűnbánóan vallották, hogy ők ölték magukat és egymást mindezekkel. Akárcsak mi...

— Most, szölt a fiatal csillagász, lesötétül a csillag, már meg sem lehet találni a képen.

— Szegények, nekik végük van és ilyen hamar sóhajtott ismét a leány. Nem szép maguktól, hogy még csak nem is sajnálják őket. De hiszen a mi pillanatunk is egyszeribe letelik, még ha ama kicsinyek gondolkodásában örökkévalóságnak is tűnhetnek fel. Lehet, hogy a mi fajtánk egész mult és jövő életét egyetlen éjszakájukon végigfigyelik mások, akik annyival nagyobbak és tartósabbak nálunknál, mint mi az általunk ma ragyogni és elveszni látottaknál.

— De most még nincs végünk, felelt az ifju. A mi haragunk napja még is csak messze van, még legalább ma örülhetünk annak, ami nekünk jó. Ugy-e... édes?

A leány elpirult. Tegnap, felelte, még kikértem volna magamnak ezt a megszólítást. De azután, amit az éjjel láttam... legyen hát... édes.

Farkas Geiza.

Kivánságok

Van, kinek a pénz semmit sem ér.
Más kellene. Lány. Szelíd. Fehér.

Van, kinek semmit sem ér a lány.
Más kellene. Pénz, arany talán?

Van, kinek mása sincs, csak vágya
s a lányt, aranyat hiába várja...

Adorján András

Pontok
felől az u
ragdiszber
irással:

„Eljér

Az u
ban felhar
laplevéve
az uralko
mellett áll
kes üdvöz
nyílt a ter

előszó

sége

marsa

nagy

Ugyan

zada a ko

fejlődött f

Előszó

rancsnok l

tentését. A

kal, majd

meg.

Mig alusznak a tengerek

Ki hegedül a hegyeknek?
 Ki furulyál a folyóknak?
 Ki dudál a szelek szárnyán,
 hogy ezt a hős táncot járják
 a tűzhányók, a tengerek!
 Mért foly vér a venyigékről,
 mért ül rozsa a buzákon,
 mért futnak jelek az égről,
 melyek őszi éjtszakákon
 bevillognak a tanyákba,
 ijedt emberkoponyákba.
 A sok csillag hova szédül,
 amely esti Imám közben
 letántorog a nagy égről.
 Valahol tán háboru van
 s ha valahol háboru van,
 ki zokeg az anya-buban?
 Milyen isten sir az égben,
 hogy új háboru jegyében
 gáztat gyártanak és tankot
 kulturán szédült bitangok.
 Vakmerő, királyi módon
 milyen ördög ül a trónon,
 a vig bálkirályi trónon;
 s kurjangató mór-isten
 mért lödöz kéj-szigonyával
 minden kerti liliumra.
 Tejet, pólyát majd ki vállal,
 hogyha muló bál lázak
 mámorában nyílt virággal
 megtelnek a lelencházak.
 Ké az a gyermek-lábnym
 melyet fagyos hóban leltünk,
 (nagy karácsonyéjtszakában,
 hófúvásos éjtszakában),
 amikor a Krisztus eltűnt
 s fenyőtlan kicsi árvák
 zokogtak a lelencházban.
 Milyent bort szülnek a hegyek,
 az aranyak milyen mámort,
 hogy nem érzik az emberek,
 gázgyárosok, tankmesterek,
 próféták és cseptűragók
 hogy nem érzik: gázzzag ered,
 hogy nem érzik: gázzzag árad,
 emberhullán dögszag árad.
 Építetek kenyérgyárat,
 építetek jólét-várat
 amilyen gyorsan csak lehet,
 mig alusznak a tengerek,
 mig favágók pálinkáznak,
 mig kábulnak, áznak, fáznak
 s mig az égből vér nem ered.

Fekete Lajos

Nem vagy te olyan senki!

Te megtaposott ember, te földhöz ragadt ember,
 akit huz még az ág is, akit megtépáz a gond-ág,
 kit lenéznek a cifrák, (Isten szemében rondák),
 utad kövezve jajjal, tövissel, gyötrellemmel!

Nem vagy te olyan senki, nem vagy te olyan semmi!
 Te érted is kiömlött a Krisztus urunk vére,
 hull lelked sok sebére, rossz kunyhód tetejére,
 ne busulj, van kenőcsöd: magad emberré kenni!
 Van ki becéz titokban, mint a napfény tavaszkor
 a téltől megtiportan, mint a napfény tavaszkor
 a téltől megtiportan gubbasztó földgörgöngyöt,
 miben pipacs, pacsirta s vetés: kenyérke-gyöngyök
 alusznak téli álmat. El a könnytől, panasztól!

Nem vagy te olyan semmi! Igaz, nem látja senki,
 de ezer sugár-ujja belőled kibecézi
 az égi rozsmaringot, sugár-hurral tetézi
 s pókháló hárfá-hurod kedvenc nótáját zengi.

Mécs László

Hogy volna jobb?

(Fekete Lajosnak adom szeretettel)

Felajzott véremben huszonkettedik életévem
 örül, sir, lüktet, piheg,
 épít, tervez, rombol, tombol ideges
 eres kezekkel; hogy volna jobb?, — leborulva
 jövönk Babel, bizonytalan tornya alatt
 rettegve élni, hogy összedől zavaros,
 nyelvkaoszba örült hitetlen emberek
 vétke alatt.

vagy —
 önmagunk bűnét cáfoltan
 daccal építeni Istentronig nyuló
 pizai tornyát s ha ferdén is, de a
 magasba szökkenve büszkén, ádázul
 küzd a zugó atmoszféra ezer viharával
 századokig,
 mig ósdi, viharviselten egy őregkori
 észrevétlen pillanatban, unva dicsőségét,
 porba omlik minden?

vagy —
 a bábéll zürzavart kerülve ne tudni,
 hogy vannak magas kőépületekben lakó
 gazdag embertestvérek filozofáló gondba
 átkozott étellel Isten nélkül boldogtalanabban,
 mint a sáros földvajt-hordó-viskóba
 kárhóztatott Diogénésznek?
 hogy volna jobb?

az élet nem ad feleletet, csak
 kicsinyes emberhitünkkel botorkálunk
 keresve magunknak magunkra hagyva
 egy szebb és másokétől különb, mindig
 különb odut és életet egy falat kenyérrel
 s mikor az aszkéta életpályát megfutottuk
 mégis azt mondjuk:
 lám, az országutak kóbor kutya is
 szebben élt...
 Hát, hogy volna jobb?

Renez Boldizsár

A Reggeli Újság vasárnapi ingyen melléklete
TUNDEBORSZAG

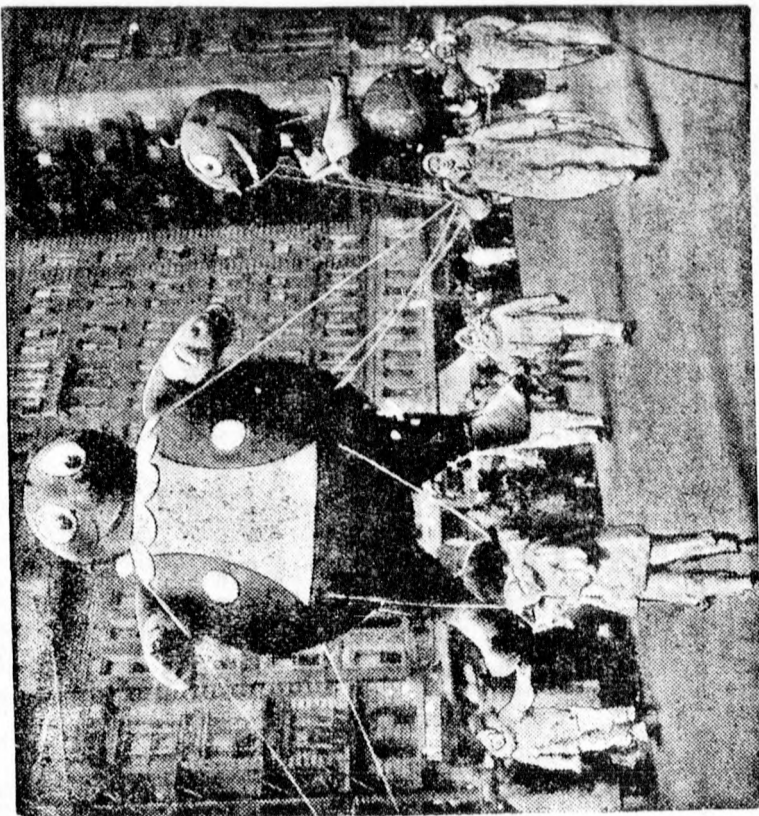
ALI BÁCSI PÓSTÁJA

Többeknek üzenem: Aki a sorsolásnál könyvet nyer, az jöjjön be érte a Reggeli Ujság szerkesztőségébe, Kralja Petra ucca 30. Déléltől 10-12 óráig. A vidéki könyvkereskedések a könyvet postán elküldjék. — A keresztrejtvény beküldőknek üzenem, hogy most van elég keresztrejtvény és inkább találos kérdéseket, vagy betűrejtvényeket küldjenek be, ha szükség lesz ismét keresztrejtvényekre, akkor majd megüzenem. — Több túrlémetlen kis olvasómnak üzenem, hogy könyvjutalmat csak az nyerhet, akinek szerencséje van a sorsolásnál, majd reátok is kerül a sor. Stiebel József és Toncsi. Ugylátszik, hogy a posta kissé elkésett, mert én csak csütörtökön kaptam meg a levelet, a jövő héten egészen biztosan leküldjünk a rejtvényeket. — Ripka Sárka. A rejtvényeidre hamarosan sor kerül, örülök, hogy te is beáltal a „Tünderország“ táborába. — Varga Bözsi. A rejtvényeid kitűnőek, rövidesen leküldünk egy párat. Irjál még. — Kapocs Antti. Ismét nagyon ügyes rejtvényeket küldtél. — Katona Imre, Mancika és Aranka. Küldjétek meg rejtvényeket szorgalmasan. — Balcár Gini. A találos kérdés már meg is jelent, irjál mielőbb. — Bus Bandi. Nagyon ügyesen fejtetted meg a rejtvényeket, Butor Magdus. A könyvert gyere be bátran valamelyik délelőtt 10 és 12 óra között. — Hudi István. Küldjél rejtvényeket. — Bakos Bözsike és Jamika. A betűrejtvények kitűnőek, csak irjatok ti is szorgalmasan, majd rátok is sor kerül. — Molnár Katóka. Küldjél rejtvényeket is. — Pölhe László. A szedőszekrény ördöge ezideig mindig hibásan közölte a nevedet. Remélem ezúttal a szedő bácsi is megkönyörül és „Pölhe“-nek nem pedig „Pöhlé“-nek szedi ki a nevedet. Egyébként gyenge lábon állsz a magyar helyesírással. — Vengrin Mariska. A találos kérdések egyike, amely a január 18-iki számban jelent meg értelmetlen megfejtést, úgy hogy ebben a számban a megfejtést nem is közöljük. Jobbat várok tőled. — Jánosy Béla. Mindjárt tábornoknak mutatkozol be, nem is közlegénynek, a rejtvényeid kitűnőek, de miután elkésve érkeztél, csak a jövő heti számban közöljük. — Velez László. Rejtvényeid a jövő héten sorra kerülnek. — Gráff Nándor. Eddig csak megfejtéseket kaptunk tőled, rejtvényeket nem. Igyekezz! — Thurzay Ineke. Ha sok a leckéd, szívesen fogadom nagypapád irását is, a szerző azonban ne a nagypapa legyen. — Kernászt Ilke. Több és jobb rejtvényt várok tőled. — Vörös Manci. A rejtvényed igen ügyes, meg is jelent. — Gion Ilke. Várom az ígért többi rejtvényeket, az eddig beküldöttéket igen figyelmes. — Gyarmathy Erzsé. A verses számrejtvény igen ügyes és a mai számban közöljük is. A többi levélre legközelebbi számunkban válaszolok.

Figyelmeztetjük kis olvasóinkat ezúttal is, hogy a rejtvénymegfejtéseket szerdán délig küldjék be, mert a későbbben érkező megfejtők neveit csak a rákövetkező számban közölhetjük.

Vasárnap, 1931. január hó 25.

Tünderország

A farsang Newyorkban

Amerika legnagyobb városában is tartanak farsangi felvonulásokat. Az idős ortási babákkal vonulnak végig az utcákon, hogy így gunyolják ki a „feljött“ newyorkiakat. A farsang meneten sokat nevettek nemcsak a nagyok, hanem a gyermekek is.

A kis erdei manó

Irla: Gyarmathy Erzsi

Szegény Annus és Jóska sirtak, fáradtak és éhesek voltak, de nem volt hová menniük, ahol ennivalót vagy ágyat kaphattak volna.

— Bujjunk be egy szénakazalba itt — mondta Annus a fivérének — Az előbb láttam egy mezőt sárgarépával. Néhányat kihuzhatnánk és megehetnénk.

— Hát ez nem lopás? — kérdezte aggodón Jóska, mert az anyja megtiltotta, hogy lopni nem szabad.

— Az igaz! — mondta Annus kellelmentl. — De látod azt a fenyőt ottan? Talán jó emberek laknak ott és adnak majd nekünk ennivalót és szállást.

A gyermekek kezenfogták egymást és elindultak a fenyő után, bár a fenyő imbolygott előttük és csak gyengén világított.

A két gyermekre bizony rossz idő járt, mert a szütleik meghaltak, ott kellett hagyniuk kicsiny tanyájukat és más helyet keresniük maguknak. De senki sem akarta őket gondjaiba venni. Most pedig már fáradtak és éhesek voltak, el is tévedtek a hegyek között s nem tudták, hogy hova forduljanak, amikor megpillantották a kis fényugarat.

— Idézz Annuska, itt egy lépcső van! — kiáltotta Jóska csodálkozón és elindult a lépcsőn.

— Vajon hova vezet? — mondta a kislány s utána ment.

Olyan kíváncsiak voltak, hogy egészen megfeledkeztek a fáradtságáról. Csak mentek, mentek fel felé a lépcsőn, míg egyszer csak szédtűt magaságba értek és megpillantottak egy kis házat. Annak padlásablakában világított a fenyő. Az ablak kinyílt és egy kis manó dugta ki a fejét rajta. Gyertyatartó volt a kezében.

— Mi az? Mit akartok itt? — kérdezte csodálkozón, mikor meglátta Annust meg Jóska, amint csendesen rábámultak.

— Csak egy kis ennivalót meg szállást kérünk, mert éhesek és fáradtak vagyunk — mondta a két gyermek.

— Szegény gyermekek fáradtak és éhesek vagytok... No de gyertek be, van egy kis édes kásám, meg egy langyos szögletem, ahol alhattok! — mondotta a manó barátságosan.

A gyermekek bementek a házba. Furcsa volt ez, mert nem mentek be a szobába, hanem fennmaradtak a padlásán a tető alatt.

— Csodálkozok, hogy idefent lakom? — kérdezte a manó. — Ez azért van, mert nincs helyem lent a szobákban. Azok tele vannak arany-pénzzel, azért kell idefent laknom.

— Hát miért van a sok aranypenz a szobákban? kérdezte Jóska.

— Hát hova vehetném? Már unom, pedig egyre több lesz. Nemsookára sem lesz már semmi hely itt a számonra. Kénytelen leszek még alkalmi üzenni az öreg házikómból... panaszkodni a manó.

Verses számszótvány

Közi: Gyarmathy Erzsi

Figyelemretek: Minden számnak egy-egy betű felel meg, az utolsó versszakot tehát az 1-14 számokból kell összehasonlítani.

13-14

Ezt teszi a kőbor kutyája
Ha rátalál a macskára
Az meg szegény jétedben
Felmászik az első fára!

5-6-3

Gyakran találsz mindentfele
E kozismert férfinévre
Ehez fűződik a muliban
Egy nagy apostoli emléke

7-6-1-10-11

Lovon éri a beduint
Hajnál és az alkonyóra
Am az éj ha leszallott
Ez alá tér nyugovóra.

3-6-12

Egy érzékszerv működése
Van elrejtve e számokban
És aki nem képes erre
Részesejlon szánalomban.

7-2-9-6-3

Minden szorgalmas embernek
Ez a legjobb pihenője
E célból még a foglyot is
Kiviszik a levegőre.

1-14

Éjszaka, hogyha borzong
Kann a mezőn a kártyában

9-2-3

Évszakoknak kis sorában
Ez kedvence gyermekeknek
Legjobb sportoló lakoja
Ilyenkor van a hegyeknek.

3-6-8-6-11

Először a biblijában!
Találhatod fel e nevet
Ő az aki éhen maradt
Hol mindenki dísanfevert.

7-14-2-3

Beköszön az ablakodon!
Vagy az ajtódon belebőn
S mindakettőt ha bezárod
Ott mászkál a kéményvedben.

5-6-11-10-3

Ezt teszi falun a gazda
Ha nagy velli: lova gyenge
Ez eljártás új erőt ad
A tízes szőlőmedvekben.

3-10-5-6-7

A tizparancsolat elílt tőle
Ne essél ennek bűnébe
Rossz ember ha mégis teszi
Börtön lesz a büntetése.

Ez heviti melegíti
Hidrogén téli éjszakában.

202 / 322
161

Halottak látogatása

Szenteleky Kornélnak

Mióta meghaltak, még sohasem látogattam meg őket. — Valamelyik téltavaszi délután elhatároztam, hogy elmegyek hozzájuk.

Először bátyámat kerestem fel, ki egy nagy faluban lakott. Az utat mindvégig gyalogszerrel tettem meg.

Számomra teljesen elidegenedett uccákon börtorkáltam végig. Már beállott az olvadás s a nagy, cipőtmarasztaló sárban alig tudtam átvergődni.

Az uccákon senkivel sem találkoztam. De ez cseppet sem lepott meg. Szinte az hatott volna reám természetellenesen, ha embert láttam volna.

Még nem felejtettem el, hogy a sok egyforma ház között: melyikben lakik a bátyám.

A kis kapu rendesen be volt csukva. Ugyanúgy a lakásajtó is. A konyhában minden a maga régi helyén állott. Elöl: a viaszosvászonral leterített hosszú x-lábu asztal — a fal mellett: a nehéz husvágó diófaasztal — hátul: a fehérre meszelt tűzhely s a tulsó fal mentén a konyhaállványon az edények. Minden tisztán, csillogón, rendben, úgy, ahogy anyám hagyta még őket.

Csak hideg volt. Nem jéggé fagyasztó, csupán esontot átjáró hidegség. Érezni lehetett, hogy itt hosszú évek óta nem fűtöttek.

A szobába nyíló fehér ajtón ott volt a régi, hófehér csipkefüggöny s az ajtó felett apám egyik kedvenc festményének reprodukciója: „A nádasban.”

Ahogy benéztem a csipkefüggönyös ablaküvegen, ott láttam bátyámat, amint föl s alá sétál vastag, sötétszürke télruhájában, amelyikben meghalt.

Benvitottam a szobába — oly természetesen, magától értetődően, mint mikor, életében — szinte naponta látogattam el hozzá.

— Eljöttem hozzád — szóltam csendesesen, megilletődés és halálborzalom nélkül s megálltam, zsebettem kézzel, télikabátban a szoba közepén.

Ő csak tovább járt föl s alá, nyomorék karját szorongatva, mintha fájditaná s rám se nézett.

— Nagyon hideg van itt nálad — szóltam újra s nem bántott, hogy nem törődött velem. Így éreztem őt természetesenek.

Kissé széjjelnéztem a szobában, melynek padlóját vastag kókuszszőnyeg borította.

Az asztalon öblös hamutartó állott, tömve elszivott cigaretták végeivel, melyek a halált megelőző, ideges éjszaka emlékeiként maradtak ott.

Följük hajoltam, de a megpörkölt dohányszag már elszállott belőlük.

Napnyugat felé, az ablak mellett, ott állott becsukva a fekete zongora. — Ő is meghalt, mint ahogy meghalt minden a házban.

— Te most már mindig itt fogsz lakni — kezdtem el, tünődően — s ha utolsó ismerősöd is elmegy többé senki sem látogat meg téged.

És sajnálni szerettem volna, de oly lelketlen hideg voltam akkor.

— Ők ketten, akik téged szerettek, már nem jöhetnek el hozzád. De ők legalább együtt vannak. — Te mindig magadban jártál s magadban leszel.

— Azt mondják — folytattam tovább — hogy meghaltál. S én itt látlak most magammal szemben, mint ahogy az utolsó napokban láttalak. Nyugtalan-álmatlan jársz-kelsz. Csak szakállad nőtt hosszabbra. De a hajad: kemény, fekete. Az arcod sápadt, mint régen. De ez nem a halál sárga viaszszíne. — S komor, fekete szemedbe most is belebefagy egy-egy pillanatra a halálraitelt örületvillanása. — Azt mondják, hogy meghaltál. S én mégsem hiszem el s úgy érzem, hogy még mindig a halállal viaskodsz.

— Hallgass! — tört ki belőle a megkínzott, dühöngő kétségbeesés. — S kezével haját tépte, mely csomóban maradt ujjai közt — s öklével mellét verte, mely nedvesen klaffogott, mint a sürtü vízzel telített spongya, hogy szája szélén csurrant ki a sárgalé.

— Hallgass! — ordította felém — Hát nem látod, hogy rothadok a bőröm s a csontjaim alatt! S te még ide jöttél, hogy emlékeztess — Te, te, aki élsz! — Te átkozott!

S én nem ijedtem meg s nem dermedtem meg a dühöngő kitörésre, csak álltam nyugodtan tovább a helyemen s néztem az embert, a testvért, aki már csak kívülről volt ember, de belülről szétmálott — s nékem még mindig haldoklik és nékem — amíg élek — sohasem fog meghalni.

Álltam s nem tudtam sirva megindulni — s elhuzódtam tőle, hogy ne kelljen szájjammal érinteni a száját, mely mögött torkig gyülemltet fel a kiváncszó szétoszlás.

— Voltam nálad s most: elmegyek — kezdtem el lassan, mialatt ő tovább járt föl s alá. — Ma még nagy ut vár reám. Elmegyek hozzájuk is. S ide: nem tudom, mikor jövök újra vissza. Még vár reám az élet. — De el akarok még jönni, amíg élek. Ha csak az ajtód elé is, hogy hosszan benézzek még egyszer hozzád. Hogy úgy jársz-kelsz-e mint régen. S nem-e esenedtedél el végre te is, hogy ne mozduljon többé már semmi az öreg házban. — S akkor szembenéznék még egyszer az örök napnyugattal, mely vérpírral homályos ablakodba bámul — s lábujjhegyen, csendesesen kimennek.

Fuimus.

vics ivó s
Ponto
felől az u
rágdiszber
irással:

„Eljer

Az uc
ban felhar
laplevéve
az uralko
mellett áll
kes üdvöz
nyílt a ter

előszö

sége s

marsa

nagy

Ugyan

zada a ko

fejlődött f

Előszö

rancsnok l

lentését. A

kal, majd

aneg.

Szegények vagyunk . . .

Este van és tél. Hideg és sötét . . .

Lámpámban százaz égő ég és iróasztalomig nyul utánam a kályhám melege.

Mégis érzem a hideget. Meg a sötétséget.

A falom olyan hazug börtöne e melegnek és világosságnak, mint a csengőszó, amelyben nincsen tartalom.

Minden házban este fellobban e fény, télen a meleg és kinek jut eszébe kérdezni honnan a fény és a meleg, ha bejön a szobába és érzi azt?

Az egyszerű életben csak a „nincs“-nek vannak kérdései . . .

Hihető-e, hogy van lakás, ahol nem világítanak és nem melegítenek, ha tél van és este van?

Mondják, nagyon sokan vannak így.

— Ők szegények — így mondják . . .

Nem értem.

A fa az erdő, a szén a hegyeké, az olaj a kutaké . . . és az erdők nem adnának fát, a hegyek szenet, a kutak olajat ezeknek?

Ez nem lehetséges.

Hiszen tudom, hogy az erdővel Ezek harcolnak a fáért, a hegyekkel Ezek viaskodnak a szénért és Ezek ástak kutakat az égő olajnak . . .

Sötét van . . . és hideg.

Didereg a gondolatom és én nem látok tisztán . . .

Szegénység. Oh ismerem. Hiszen én is szégyeltem őt. Már az iskolában is szégyeltem. Lyuk nőtt a harisnyámon és a testvérem bluzának már alig volt könyöke, amikor nekem adták új ruhának . . .

És Unger Joli nevetett . . .

Az ő papájának volt egy kordéja és Joli mondta, hogy az a mellékjövedelem az a fő. Csak végig járja a falvakat és beszél a kunyhók ajtaján:

— Holnap lejár a váltód . . .

És a népek ezt mind megköszönték valamivel.

Ugy látszik a szegénység is olyan társadalom, amelynek megvannak a maga egyéni harcai. A szegények nem mind testvérek, látom . . .

Apám nem kapott még abban a hónapban fizetést, rosszul megy az üzlet, nem fizetnek a vevők a főnök urnak és a favágó lármázik, hogy neki ezért fizessen a ténsur. Ha fát vágat, ha jut fára, jusson a szegény favágóra is.

Nem volt akkor igaza a favágónak, hiszen apám fizetett volna, ha neki fizetnek, de aztán láttam, a favágó kunyerált a kenyeres kofánál és az mondta

— Én is szegény vagyok . . .

De az nem adott a favágónak pénz nélkül kenyeret.

Katica akora mint én, a mosónénk lánya és anyám neki adta a ruháimat, amely pedig oly ne-

hezen lett egyszer az enyém. Mert én harmadik lány vagyok és két testvérem azt a ruhát nehezen nőtte ki. Szerették . . .

Istenem én is szerettem . . . A mezője zöld volt és rózsaszínű virágok nyitak benne . . .

Az anyám odaadta Katicának és én mindennap láttam őt benne az iskolában. Utáltam Katicát, pedig a rózsaszínű virágok igazán már kezdtek kihullani a zöld mezőből.

De Katica is szerette. Szép ruha volt . . .

A lámpámban százaz égő van, asztalomig huz a kályhám melege, a szekrényemben sok szép ruhám van és egyenesen a boltból valók. Jó ebédet is főznek nekem minden nap.

És én most is szegény vagyok.

Én nagyon szegénynek érzem magamat. És érzem a sötéteket meg a hideget, amelytől sem a szobám kőfala sem testem meleg puha burka nem tud megvédeni.

Egy ruhám sem szeretem úgy, mint azt a virágos zöldet.

Sötét van.

Pedig én látni szeretném, hogy hol kezdődik és hol végződik a szegénység!

Tegnap sirtam nagy nyomoromban, mert nem vehettem meg egy képet és mert nincsen pénzem, hogy megnézzem a tengert, amit még sohasem láttam.

Eppen akkor nagyon énekelt a konyhában Mari. Ideges voltam és kimentem rosszkedvet parancsolni neki. Ekkor láttam . . .

Láttam, a Mari nyitott bluza alatt nincs ing és azt az egyet amiye van — folt hátán folt — te-
regeti épen.

És dalol . . .

Oh Mari . . . itt van három ing magának. Daloljon még Mari . . .

Érzem, hogy egy tucat ing nem boldogít. Nem világít és nem melegít engem.

Hol keressem az igazi világosságot és az igazi meleget? Szégyellem nagyon a magam szegénység-érzetét. De hiába hallgatom el, letagadni nem tudom.

És igazat adok annak a szegénységnek, amely a mellét veri, lármázik és jajgat. Irigylem ezt a szent szemérmertlenséget. A napra mennek vele . . . A nap gyógyít. Meleg és világos.

Láttam a szegénységet, amelyet még a nap is eltaszított. Nekik villanyuk se volt, olajmécés égett nem lehetett látni a szobában és mégis itt volt a legvilágosabb a szegénység. Ez a szegénység hosszú és ragadós és ha elvágom ma azzal, hogy olajat, fát, kenyeret adok, holnap ismét egybefut a napok szallaga, mint a pántlikagilisza, amelyet ha én táplálok magam pusztulok bele.

202
225
191

De láttam a szegénységet boldogan: — ettek.

Egyik sem a földi lét kizárólagos tulajdona.

— Nincs munka... Ha belenézek ebbe a mondatba, szörnyű sebnek látom. A legmaróbbnak, mert azt jelenti: — Nincs kenyér...

A határtalan szegénység legpróbáratevőbb jellege. És olyan sokan ismerik. Mindennél kinzóbb, mert anyag koldul anyagért. A létért...

Vakit a százaz égő mint a nap. A fények vonzanak közelről éget, de hiszen az is elég, aki sohasem ismerte meg a világosság és a tűz varázsát.

Mindenki elég önmagában mint a gyertyaszál. Ki tud világosabb lenni mint egy gyertyaszál és több meleget adni egy gyertyánál?

Szegénység: a magányosság...

Miért ragaszkodik az élő a léthez beteg, koldusan, árván, merészen vagy gyáván de utolsó leheletig?

Nincs kiut. Belülről fázom és bennem homályos minden. Látni szeretnék... És melegedni...

Szegény-e, aki lát és aki szeret?

Igen, az is még szegény.

A melegért és a világosságért?

Hiszem a meleget és világosságot már hisszük túl a földön is.

Mindenki szegény, akár kunyhóban, akár palotában él, csak az nem, aki úgy tud önmagában világítani és melegíteni, hogy látják és szeretik.

Enni? Kalória?

Szeretni? Vonzalom. Delej.

Akit látnak és akit szeretnek, csak az nem szegény.

Gergely Boriska

Téli estén

Fehérre meszelt gerendás szobák ringató igazság színet verte vissza a csillámló kövér hóbunda, mely végigfeküdt a szem ellátta tájat. Hideg csökjával meleg takarónak pihent a föld méhéből ki-ki bukkanó halvány zöld vetés felett.

A téli estek kora alkonya tétlen köszöntött a nádfeleles házak füstöt bányó kéményei fölé. A kiméltlen, durva hideg metsző lehelete rohant a keményre fagyott rögökön. A tágas pusztán seholy lélek, még a kuvaszok is a göré alá bujtak s párjuk melege ráfagyott a piszkos bundájokra. Néhol vakkantott egy az elszálló varjak fekete fátylára és azután újból a csend...

A nyargaló szél sirta éles süvitéssel a borzalmak képzetét és hordta a porhanyós havat ide... oda... Hóvölgyet vájt, dombot épített ősi erejével szinte játékosan — recsegték a fák — keményre fagyott kusza galyaik meg-meg csikorogtak a fehér nagy csendben...

Apró tanyaházak kicsiny ablakaiból előtör a gyenge, sárgás fény. Meteor parányok... földi csillagocskák. A véletlen vándornak utmutatója, hogy el ne pusztuljon az uttalan síkságon, a hó tenger hátán. Ők a pusztai téli szentjános bogárkái. Tanya házában együtt van a család, a szoba enyhe melegében kéjesen nyújtózik a békés hangulat. Bubos banyakemence széles padkáján meséket csacsognak az apró gyerekek, szurtos pofikájok csintalan öröme színesen ragyog szemükben. Fal mellett a lócán az „eladó” melázik, kimarjult kezében fehér vászon

csereg, gömbölyű cakokkal slingelés bontja ki mintáját a fűrgő ujjak alatt. Mellette az anya kötő a harisnyát meleget, puhát és szaporán csillan ráncos tenyerében a fényes acél eszköz. Össze-össze néznek szívsimogatásra, meleg szeretet ég szemük szögletéből. Lelkük ölekezett halk szavaikban, ahogy egymás mellett cserélték a szót. Jávor Mari esetének friss hantját lapátolták, ez a hír járta most keresztül a pusztát.

Szomorú szegények megszokott kálváriája volt a Jávor Mari sorsa is, a szerencsétlen asszony a tegnapi hóviharban nekivágott gyalog a városi iránynak s ott dermedt meg egy kőrakáson az országút mentén, az őrző akadt rája.

Még beszéltem is véle előtte való napon... szól a lány elnyújtott, közben is gondolkodó szavakkal.

Oszt beszélte, hogy itthagya — kérdé az asszony.

Hát éppen azt nem, de panasolta sorát, riva mondta, hogy már nem bírja soká... nem elég, hogy részeges az embere, hanem még untalan veri is...

Veri is?

Bizony, úgy mondta a Mari, hogy az a világ tekergője kezét emel rá... mondta a lány együtt érző teli bánattal.

Persze, hiszen már a kis mi-egymásukat el verte és most más híjján ezt az asszonyt porolta az az istentelen — lángolt sziszegve az ember — gyűlölet az öregedő asszony vértelen ajkáról.

Pontok felől az urágdiszben irással:

„Eljér

Az urban felharlaplevéve az uralkodó mellett állkes üdvöznyilt a ter

elősző

sége

marsa

nagy

Ugyan

zada a kofejlődött f

Elősző

rancsnok l

féntését. A

kal, majd

aneg.

Verte... verte, pedig alig éve annak, hogy a pap előtt álltak — sóhajtott bele a vak jövőjébe a fehér kelengyét slingelő menyasszony — nagy szerelem volt még akkor a legény ígéretében, a Marinak évekig tette a virágos szepet...

Ilyenek ezek a mai legények mind...

Talán tán mégse mind, édes anyám... mégse mind — védte megriadt szívével önmagát is hitegetve a leány.

No' iszen jó — jó — vette magát észre az asszony — persze jányom, hogy mégse mind. Apád se nyult hozzám egy ujjal se', no de az ilyen ember nagyon ritka... igen ritka, akinek még csak nehéz szavát is alig hallhattátok...

Szegény Mari... nem is sejtette ezt... hogy ilyen, országutra kivert kutya módjára pusztul el fiatalon — szólt halkán a lány — tudom, mert láttam, milven boldog volt a fehér mirtus koszorúja alatt... szötte a borzalom meséjét édes anyjának. S míg ők suttogva toldották, bogozták beszédjük vörös fonálát, addig a kecskelábu asztal tisztára sikált kopasz deszkáján fel-fel buffogott a levert, kérgecs, csontos férfi ököl. A gazda kártyázott az idősebbik fiával, meg a jövődjéjével. Az öreg sárgás-öszbe fakult bajusza alól kékes szürkén szálltak a tajték pipa illatos füst felhői — szét uszva a meleg csendben szertefoszló álom gondolatnak. A két fiatalabb csak a cigaretta vékony füstjét hodrozta az asztal fölé. Az asztal közepén egy mázas kancsó tarkállott gyöngyözű nedűvel, a homok buckák szőlő bogyójának vérpiros levélvel bendőjében — ebből ittak ritkásan, módjával, de a mámor simogató köde már ott tilt parázsló szemekben s mindhárman a kézben álló kártyáikat figyelték.

No nézd a disznáját, hát nem elhűtlenkedett — bontogatta széjjel remegő kezében a kiosztott lapokat hangos bosszankodással az öreg és az ősz bajuszát megsodrintá mint egy önbiztatásra.

Holnap ölnek disznót Nyákonyéknál — vetette a szót föl a fia.

Egyet?... így az öreg.

Ugy hallom csak annyit, mert hogy ötöt el vitt a kupec... szükségük van pénzre — véli a vő. Hát csoda? — Mondja az öreg — ne dobd el a piros tizest, mert te maradsz benne — förmedt rá fiára közben szelid hévvel az apa — majd így folytatta az előbbi gondolatát: Hát nem csoda, urat pantallós városi urat akar az nevelni mindenképen a fiából — a városban is oskoláztatja, majd meglátjuk jut-e onnan hála érte... karaj kenyér is csak...

Hogy ne juttatna az, édes apám, ha már majd

ember lesz belőle... tanult uri ember... talán még ügyvéd is lehet... védi meg pajtását csendesen a fia.

Nagy sor van odáig — dörmögé a vő s nagyot vág öklével az asztal lapjára, disznót dob ütőre a diadalmas pillantással tekint szét maga körül — nyerőre vágott le... még fel is röhögött érdesen büszkén, mint aki csatát nyert. — Tudtam nem ügyel kend, elszórta a tromfot, oszt ehun-e mivé lett — szólt az öreg felé a vő.

Mérgecs felhökkenéssel nézett maga elé a gazda bambán pislogott a kapott zsiros kártya csomóra... hát mégis... no lám — motyogott a foga közt — tényleg én vesztettem.

A fia is megtoldja a szót egy kis kárörömmel — Rám szólt kend édes apám — oszt látja maga marasztalódott benne...

A keservit neki elnéztem a filkót — védi az igazságát bőven az öreg — no nem tesz semmit... add errébb a kancsót fiam... erre mán inni kéek... torkom is kiszaradt a nagy ijedségben. Megfogja a kancsót, mélyet huz belőle — nagyokat kortyog a ráncos ádámsutka, az öregnek igen jól csuszka a bor.

Megbolygatja kendet majd az ize, csak sűrűn áztassa a fogait vele... nevetett feléje a lóca ról szorgos kezű felesége.

Ne félj attól anyjuk, csak módjával locsolgato magam — mosolvgott az öreg is és új osztásra ny lazott száraz ujjaira.

A kakukos óra sárgaréz ingája ketvegett a falon — hol jobbra, hol balra ringatta kifényesített lapos tányérját. Két nehéz vassúly csüngt le alatta s huzta az időmérő fogaskerekeket fáradhatatlanul.

Késő este van már — kilencet kakukolt a festett fali óra... Fáradtan csemetek már az anyó acéltüi... A leány is bágyadtan hajolt munkájára... Az apró csemeték is piros szuszogással döltek el a padkán... Pihenni illik... Partí ujból kiment — kancsó is körül járt. Felfészkelődött bucsuzóra a vő, vállára veti selvemszörű kivarott subáját s nyugodalmas jóéjszakát kíván. A lány kíséri ká pántos kis kapuban még egyet ölel gyűrűzött mütökáján, csókra nyujtott szájon egy bucsuszót csókol s azután belecsikorog a fehér hóba nagy nehéz csizmákkal.

Kattan a rozsdás zár... csendbe ful a zörög Lassu haldoklással itt is... ott is kialszanak a kis ablakok sárga csillagai... Kémények fekete torkán át sikolt a szél... keveri vad táncal a hulló hó pihéket. Éjszakába suhan át a téli este.

Karlócal.

222
225
121

De hát honnan jön az a rengeteg pénz? kérdezte Annuska. — De hát honnan jön az a rengeteg pénz? kérdezte Annuska. — De hát honnan jön az a rengeteg pénz? kérdezte Annuska. —

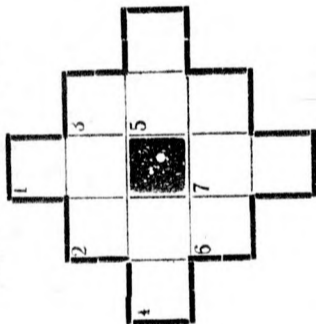
De hát honnan jön az a rengeteg pénz? — kérdezte Annuska.
 — A kávédarálóm darálja azt a sok pénzt — magyarázta a manó.
 Van ugyanis egy kávédarálóm, megdarál mindent, amit akarok, csak
 bűvös szavakat kell mondanom és megáll, amint egy másik bűvös szót
 mondok. Egyszer kedvem támadt, hogy arannyal játsszam és megkértem
 a darálót, hogy daráljon aranypénzt. El is kezdte szépen de néhány arany-
 pénz legurult a hegyoldalra és amikor fel akartam venni elestem és meg-
 ütöttem a fejemet. Mikor újra magamhoz tértem, nem jutott eszembe
 a bűvös szó.
 — És azóta darálja a daráló az aranypénzt? Hiszen akkor renge-
 teg kincset gyűjthetnél! — mondta Jóska.
 — Szeretném már megállítani, hogy kávé is más jókat daráljon
 mondta a manó.
 — Hát megpróbáltad-e már azt mondani neki: „Allj meg kis kávé-
 darálóm!” — kérdezte Annus. — Hallottam, hogy az egyik mesébe ezt
 is mondják.
 — Még nem mondtam, de megpróbálhatom — mondta a manó és
 aztán hangosan így kiáltott: „Allj meg kis kávédarálóm!”
 — Ez segített. No ennek legalább vége van már, bár nem tudom,
 hogy mit mondjak, ha mást akarok daráltatni vele.
 — Nem kell semmit sem mondanod hiszen az aranypénzért min-
 dent megvehetsz! — mondta Jóska.
 Es akkor te meg a testvéred nálam fogtok lakni és mindenetek
 meglesz! Holnap reggel vegyetek magatokhoz pénzt, hozzatok a város-
 ból mindentfélét, amire szükségetek lesz — mondta a manó. — De em-
 bereket ne hozzatok ide.
 Annus és Jóska másnap szépen oszlopbarakták a pénzt, néhányat
 magukkal vittek s sok mindent összevásároltak mindhármuk részére.
 Aztán hazatértek és újra hozzáfogtak az arany elrendezéséhez. A pénzt
 felrakták a padlásra, de jutott ám belőle a pincébe is, ők meg a ma-
 sóval együtt beköltöztek a szobákba.

A három aranyhalacska

Volt egyszer egy ezüsthaju, bogárszemű kis fiucska, volt neki három aranyhalacska. A három aranyhalacska a kerek tóban lakott. Nagyon szerette az ezüsthaju bogárszemű kis fiú az aranyhalacska. Mindennap fehér kalácsmorzsával etette őket.
 Egyszer a kis fiucska így szól a halacskákhöz:
 — Kedves halacskaim! Elmegyek a jó nagymamához, de amíg itthon nem leszek, el ne hagyjátok a tó fenekét. Ját-
 szatok ott lenn az apró kavicsokkal, forgó habocskákkal. Kis tó mellett nagy tó. Át ne uszatok oda, mert bekap a harcsa.

Keresztrejtvény

Közlő: Schobloher Ilonka

Vízrajz

- 2. Egy betűvel a vé-
gén „Isica”
- 4. E. K.
- 5. Személyes név-
más
- 6. Jár

TALALÓS KÉRDÉSEK

Közlő: Lendula Józsika

Kékmezőben szép arany nyáj legeltész és
 közöttte egy fényes bojtár hevertész
 Nappal akármerre megyek, keresem,
 nem tudok rájuk találni sohasem

Tiszta fényes születésem, lucskos sáros tenetűfem.

Betűrejtvények

Közlő: Vörös Manó

Közlő: Topolcsányi Gyula

Tü O

Közlő: Bakos Bözstke

EEE
EEE
EEE

Közlő: Gion Feri

CSE + E

Közlő: Oszlár Laci

SSZONY

Közlő: Józsi Ilus

OS
Dinár TAR

Közlő: Horváth Margit és Maca

TRA
KO

Közlő: Halibédl. Lujzika

Közlő: Richter Ellike és Gitta

DÉR
TÜ Jugoszlávia

Közlő: RRRRR

Pontok
 felől az uc
 ragdiszber

marsa
 nagy
 Ugyan
 zada a ko
 fejlődött f
 Előszö
 rancsnok l
 tentését. A
 kal, majd
 aneg.

A víz színére se szálljatok, mert elvisz a héja, — azzal elment az ezüsthajú, bogárszemű kis fiú.
 Alig tette ki a lábát, azt mondja a legnagyobb halacska: — En bizony átuszom a nagy tóba. A nagy tó bizonyosan sokkal szebb, mint ez az ici-pici kerek tó — s azán hába marasztotta a legkisebb halacska, rögtön át is uszott a nagy tóba.

Vigan uszkált, lubickolt egy darabig, de egyszerre ott terem a nagy száju harcsa és hamni! bekapta a szófogadatlán halacska.

Azt mondja a második halacska:

— Bizony én sem maradok itt a tó fenekén. Nem kell nekem apró kavics, meg forgó habocska. Elmegeyek a víz színére a napsugárral meg a vízbehaljő virágokkal játszani.

Hasztalan marasztalta őt a legkisebb, legjobb halacska.

Ő is elhagyta és feluszott a víz színére.

Ő is nagyon örült. Furdott a napsugárban és kapkodott a vízbehaljő kékszemű nefelejts után.

Valami csendes suhogás hallatszik. Jön a héja. Bukna már a víz alá a kis hal, de késő!

A héja lecsap, és hussi! viszi a halacska.

Mikor a kis ezüsthajú, bogárszemű fiucska hazajött és meglátta, hogy csak a legkisebb halacska uszkál a tóban, nagyon busult. Meg is siratta a szófogadatlán halacskaikat.

A szófogadó halacska most is ott lakik a kerek tóban és a kis fiucska azóta még sokkal jobban szereti, mint azelőtt szeretette.

Miért rövid a nyúl farka?

Volt egyszer egy nyulmama. Az a nyulmama az erdőben lakott a kis házában a fiával együtt.

A nyulmama mindennap elment az erdőre ennivalót keresni.

Egyszer meglátta a farkas, hogy elment a nyulmama. Odament az ajtóhoz és beszólt:

— Eressz be kis fiam!

A hamis farkas éppen olyan hangon szólt, mint a nyulmama, hát a bohó kis nyúl hamar kinyitotta neki az ajtót.

Héj, de megijedt, mikor meglátta a farkast.

A farkas azt mondta:

— Nyulam-bulam, megeszlek!

— Majd ha fagy! — felelte a kis nyúl és kiugrott az ablakom. A farkas utána kapott, de csak a farkát haraphatta le. Acska olyan rövid a nyúl farka.

REJTVÉNYEK, JÁTÉKOK, MÓKÁK és egyéb huncutságok

Rovatvezető: Ali bácsi

Megfejtések a múlt vasárnapi számból:

Keresztrejtvény: Visszates: 1. Szakacs. 7. Maz, 8. Árt, 9. Or, 11. Az, 12. Hés, 13. N6, 15. Eb, 16. Yor, 18. Tku, 19. Leipzig. — Függőleges: 1. Szoknyg, 2. Zár, 3. Ma, 4. Á Á, 5. C R Z, 6. Stambul, 10. Bőf, 14. Ó O, 1. 15. Eke, 17. R Z, 18. T I. — Találós kérdések: 1. Egy veréb se marad, 2. Tojás, 3. Dinnye, 4. Kalap, alap, lap, 5. Barát, 6. Párl. — Mi ez?: 1. Háló, 2. Ut, 3. Zár, 4. Hajó. — Veresrejtvények: 1. Lábos, 2. Fa. — Bufocka: 1. Lacl, 2. Berta, 3. Kistalud. — Póllőrejtvények: 1. Megjött a hóember. 2. Tündérország. — Betűrejtvények: Több a baj mint a vaj, ébentla, Fehérvár, halál kaszál, karikatúra, parfüm, négyzet, kék, vízkerecszi, kerékpáros, színvak. — A január 11-iki Tündérország rejtvényeit megfejtették még: Butor Magdus, Stiebel József és Tóni, Taty Incike, Czikajló Sára, Gyuszi és Dudas, Doszlan József, Kerstner Sanyi, Halbédli Lujzika, Hodos Manca, Grösz Ferike, József, Magduska, Topolcsányi Gyula, Bakos Bözsike és Janika, Lendula József és Mohr Zoltán. — A Tündérország január 18-iki számban levő rejtvényeket teljesen, vagy részben megfejtették: (A szerdán délig érkező rejtvényt megfejtők nevei): Kereszturi Irén, Begyik Bözsike és Antika, Németh Józsi és Bözsike, Papp Inci, Gion Ilke, Richter Eljike és Gitta, Szóletti Linnuska, Vörös Manca, Hudi István, Bakos Bözsike és Janika, Kapos Ant, Bus Bandi, Katona Imre, Manca és Aranika, Szentmártoni Manca, Magduska és Matildka, Balcar Gini, Velez László, Graf Nándor, Thurzay Incike, Lakner Mihályka, Molnár Katóka, Pölhe László, Stiebel József és Toncsi, Neurohr Magdus, Kresla Berta, Medgyesi Miklóská és József, Varga Bözsi, Téglás Józsi, Kereszt Ilke, Simokovics Ibolyka, Mörtez Karoly. A sorsolásnál könyv-jelölmet nyert Halbédli Lujzika.

BÚJÓCSKA

Közli: Balcar Gini

1. Erre de jó menni
2. Mennéni gyakran találkoznak

MI EZ?

Közli: Kapos Ant

Mindkét többet veszték el belőle, annál nagyobb és inkább többet vesztek belőle, annál kisebb.

222 / 322

161

Könyvek

De jó is nagybüszkén, vidáman másnak
Kinek a szívében mély árkot nem ásnak
a holnapi gondok.

De jó is otthon boldogan élni
térdenállva buzgón a nagy Istent kérni
s hinnl a keresztben.

De nem így, mint én megrokknva
A jövőtől semmit, vagy csak jajt várni
lehullva a mélybe.

Adorján András

Figyelő

Tények és számok Európáról

Wladimir Woytinsky: Tatsachen und Zahlen
Europas. Paneuropa Verlag 1930

A gazdasági válságnak hovatovább olyan gazdag iro-
dalma lesz, mint a háborus emlékezéseknek neki is meg-
vannak már a maga Remarquejai, Rennjei és Maikovits
Rodionjai, csupán ebben az esetben az írók tekintete a
holnapban kémsel és nem a multon borzong. És ha szabad
ennél a párhuzamba állításnál tovább időznöm, akkor azt is
mondhatnám, hogy Woytinsky könyve annyit jelent a gaz-
dasági anarhia irodalmában, mint a „Nyugaton a helyzet vál-
tozatlan” a háborus regények tömegében.

Legmegkapóbb, hogy tényeket és számokat ad és nem
tart hosszas védőbeszédet a halálraitelt Európa érdekében.
Nem szónokol, nem agitál az európai egyesülés szükségessége
mellét, hanem szárazon és józanul felsorakoztatja a ténye-
ket s a végén egyszerűen, a legtermészetesebb hangon jegyzi
meg, hogy a jólét, a béke, a tömegek szociális fejlődése
csak Európa egyesülésével érhető el. Más kiut nincsen.

Woytinsky Saint-Simonból indul ki, aki már 1814-ben
hangoztatta Európa népeinek egyesülési szükségességét. A
saint-simoni gondolat egy századig sápadt álom maradt, ami-
kor a világháboru gigászi erejével még ezt a rejtett álmot
is összetépte. De a nagy francia géniusz utópiája a rettenetes
rombolás után ismét feléledt, mint özönvíz utáni szivár-
vány. Coudenhove-Kalegri Páneurópa eszméje lassan tért hó-
dít az előítéletek bástyái között és ma már kilépett az utó-
piák ködéből. Ennek az egyesülési eszmének azonban Woy-
tinsky szerint rettenetes ellenáramlatokkal kell megküzdenie:
anyagi érdekek, nemzeti önzés, irigység, gyanu, félelem és
bosszúállás gáncsolják az évszázados gondolat valóra válását.
A nehéz ipar, a fegyveripar tőkésje sajtókat és politikai
pártokat tart fenn és „közvéleményt” formál, hogy profitját
és fejlődését biztosítsa. Woytinsky azonban nem helyesli
mindenben Coudenhove Páneurópa elgondolását, mert Couden-
hove Nagybrittania és Oroszország nélkül gondolja megvaló-
sítani a nagy egyesülést, míg Woytinsky a Kelet és Nyugat
eme két hatalmas pillére nélkül nem hiszi, hogy fel lehetne
építeni az európai népek összekötő hidját.

Woytinsky megvizsgálja az európai gazdasági életet,
annak viszonyát a világ gazdaságához, a népességi viszonyo-
kat, Európa élelmezési- és nyersanyag problémáját, a kivitel
és a gyarmatok problémáját, végül pedig a gazdasági fejlődés
lehetőségeit vizsgálja számok, sémák, szemléltető táblák és
görbék segítségével. Nincsen olyan állítása, amely ne szá-
mokra és tényekre támaszkodna, mégis minden problémának
megoldása sztereotip módon eképen hangzik: Európa egye-
sülése!

Néha megdöbbenünk a tények fejlődést gáncsoló erejé-
től, máskor csodálkozunk, hogy mennyi vak, kicsinyes,
önző érdek gátolja a legegyszerűbb és legtermészetesebb meg-
oldásokat. És mikor végigolvastuk ezt a könyvet, naivan
és boldogan hisszük, hogy ezeknek a tényeknek világos fel-
sorolása, csoportosítása és bizonyító ereje meg fog győzni
minden államférfiut, az egyesülés minden rövidlátó, de jó-
indulatu ellenzőjét. Mert annak, akit anyagi érdekek nem
zavarnak véleményének formálásában, be kell látnia, hogy a
mai káoszról csak egy kivezető ut van: az egyesülés. Nem
az érzélgős pánhumanizmus diktálja ezt, hanem a száraz,

Emex Boldizsár

Az utolsó hadak

Most mégegyszer nagy hadát menesztí
az emlékek-emléke,
most mégegyszer megölelnék az álmok
és tovább megy minden.

Mégegyszer fájón szivembe tépnek
a halkszavu májusi-lány szavak,
nem volt romantikának, nem volt balkónra
futó iszalag.

Nem volt rózsasalugas, nem volt virágos kert,
nem volt csók és nem volt szerelem...
miért is mondjam? — csak játszott
velem.

É a játék hevében kipirultarcu
vidám gyerek, ne vedd zokon,
hogy kimondom; én észrevettem,
a vérünk rokon.

Két idegenből jött név így találkozott.
s a lányt, — lehet, hogy komédia —
gyamutlanul a szivembe loptam
s így becéztem: Ida.

Azán sokat álmodtam mellé,
s egy reggel, itt, most a télen,
valaki megszökött tőlem
szerevélen.

Egy percre bambán megállt az élet.
lívó szavak üttek a számon:
mit beteg, nehéz, későöszi
kód a tájon.

Azán semmi. Csend. Kicsit szédültem,
de a gyermekes kérdő, féltő miértek
labirintjából utvesztő utaim
kiértek.

most bus hadát menesztí a szív:
s a féltve őrzött utolsó hadak;
az álmok, emlékek sirva mennek gőzöknek
nosolyom alatt.

Emex Boldizsár

REJTVÉNYEK, JÁTÉKOK, MÓKÁK

viz szívére se szálljatok, mert elvisz a héja, — azzal elment

Pontok
felől az ut
rágdiszber

marsa
nagy
Ugyan
zada a ko
fejlődött f
Előszó
rancsnok l
fentését. A
kal, majd
aneg.

hívja racionalizmus. A mai Európa testét száz és száz pánt, béklyó, kötelek vágja, bénítja, zsibbasztja és fojtogatja. Petrovity Velykó szavai jutnak eszembe, aki a „Dunai konföderáció” című cikkében így ír: „Vitathatatlan, hogy a modern eszelmi kultúra és a materiális civilizáció törekvése az, hogy az államok határai ne legyenek többé béklyók, amelyek az emberiség husába vágnak és meggátolják annak vérkeringését, hanem épen ellenkezőleg, az eddigi határok legyenek az egyesülés erei az emberiség szervezetében.”

Woytinsky könyvének címlapján Európa térképe látható: minden állam határait magas kőfalak jelzik, sőt még drótvényt is húznak a kőfalak fölé. Kevés remény van arra, hogy a jóakaratu emberek fogják ezeket az égigérő falakat lebontani, hanem valószínűleg azok a tények és számok rombolják le a bástyákat és sővényeket, amelyek Woytinsky könyvében felsorakoznak.

Szenteleky Kornél

A Letopisz ankétja az egységes jugoszláv betűhasználat ügyében

A Letopis Matice Srpske legutóbbi számában Malin Frányó tollából bevezető helyen érdekes cikket közöl az egységes betűhasználat ügyében. Az ország új, egységes elnevezése, az új jugoszláv lobogók bevezetése és az az egységesítő munka, amelyet a Zsivkovics-kormány végez, természetesen aktuálissá tették a latin és cirill betűk régi problémájának megoldását és azt, hogy az országot egységes betűkkel kell ellátni. S annál érdekesebb, hogy a 104 éves Letopisz régi tradíciók hűséges őrizője, készséggel — igaz, hogy csillag alatt annak megjegyzésével, hogy a szerkesztőség nem mindent írna alá, amit a szerző állít — engedi át, első helyét Malin cikkének, amellyel egyttal ankétot is nyit meg ebben a kérdésben. Mindenesetre érdekes elolvasni Malin cikket és azokat a megoldási módozatokat, amelyeket az egységes írás terén ajánl. A cikkirő először is leszögezi, hogy a latin és cirill írás hozzájárultak a délszláv nép szerb és horvát részének szétválasztásához s most, hogy végre az egységesülést a délszláv álm teljesebbé ment, ezt a kettőséget is meg kell szüntetni. Előítélettel és szentimentalizmussal ezt a kérdést nem lehet megoldani, a jugoszláv nép egysége pedig megköveteli azt, hogy az írás unifikálásának ügyét is minél előbb megoldják. Malin hivatkozik évtizedekkel ezelőtt megjelent lapokra, amelyek ugyanezt követelték s igyekeztek megoldást találni — akkor még sikertelenül. A mai kétféle írás elválasztófal a délszláv nép között s kifelé is ezt az elválasztottságot dokumentálja. De a kulturális fejlődés akadályai is a kétféle írás; a könyveket legalább megegyező számú példányszámban lehetne nyomni egységes írással, mint ma. A cikk írója leszögezi, hogy Jugoszláviában ma meggyőződése szerint egyetlen ember sincs, aki nem az egységes írást kívánja.

Hol itt a megoldás? Melyiket hát a kettő közül, a latin, vagy a cirill betűt. Malin ezt a megoldást ajánlja:

A latin írásnak kellene a hivatalos írásnak lennie; fokozatosan ezt az írást kellene elfogadni az újságoknak és könyveknek. A cirill írást az iskolákban továbbra is oktatni kellene és egyes tankönyveket cirill betűvel kellene nyomtatni. Az egység érdekében a pravoszláv egyháznak az élő nemzeti nyelvet kellene bevezetnie és Vuk cirill írását s ugyancsak az

elő nyelvet s a cirill írást kellene bevezetnie a katolikus egyháznak is. Maga Malin is elismeri, hogy ez túlságosan fordított dalmi cselekedet lenne, de nem lenne forradalmi bevezetés. Valamennyi katolikus püspökségre az ószláv nyelvet (?) az iskola és egyház a cirill írást kultiválnák s ezzel megadták a kapcsolatot a múlt és jelen között. Ezzel a kompromisszumos megoldással az író megoldottnak látja az egységes írás ügyét is. Ezzel kapcsolatban az irodalmi nyelvi törvényesíteni kellene és pedig az u. n. stokavstina dialektusát. A jugoszláv nép szerb része (ez a írás is minél előbb anakronizmus lesz) megtartja az ekavstina átveszi a latinicát, az egyházban megtartják a cirillicát, a horvát nép megtartja a latinicát és átveszi az ekavstina az egyházban a cirilicát, mindezt jugoszláv név alatt. A szlovéneknek, ha nem akarnak elszigetelődni, be kell lépniük a jugoszláv közösségbe s később abba lépnek be a bolgárok is.

Malin cikke kulturális körökben mindenesetre nagy figyelmet keltett s valószínű, hogy arra különféle módon fog reagálni. Erre a reagálásra mindenesetre az ankét következő cikkei fognak fényt vetni.

Csuka Zoltán

Néhány szó a kritika gyakorlásáról és a lelkeségről a jugoszláviai magyar irodalomban

Abban valószínűleg mindannyian egyetértünk, hogy a kritika gyakorlásának kérdése irodalmi frontunkon nem a jelentőségű. Az indulók számára csaknem döntő értékű a kritika, amely itt, jugoszláv keretben belül itélkezik felettük, mert akik itt élnek, azoknak itt kell átészniük a fejlődés felfogását, hogy végül kifelé az egységes magyar irodalomban is reprezentálhassanak. Ez alól a szabály alól még talán a zseni se kivétel, hiszen Ady is vidéki redakciókban kezdte és nem mindjárt a Nyugat hasábjain.

Kétségtelen azonban, hogy a kritika amidőn missziót teljesít azáltal, ha kiemeli a hivatottakat az ismeretlenségből, ugyancsak missziót teljesít, ha elzárja az érvényesülés lehetőségét a tehetségtelenek elől. Mert ha nem nyit nekik a rompót, talán megfelelőbb életpályára szorulnak. Ennek megvan az a kettős haszna, hogy az olvasót a jobb kvalitású termékekkel látja el és egyben lehetővé teszi a meglévő értékek egzisztenciális boldogulását is. Mert ha mindenütt vannak már emberek akik megélnék abból, hogy írók, miért legyen az utópisztikus ábrándpont a jugoszláv magyar irodalomban?

Legjogosabb kívánság, hogy mind csak, akik rendszeresen és értékes irodalmi munkásságot gyakorolnak, meg is érjék hessenek belőle.

Tudjuk, hogy egy napilap szükséglete más értékeket kíván még szépirodalmi tekintetben is, mint amit a fejletlen művészi ízlés megkövetel, hiszen az abszolút értékű írás az újságolvasók igen tekintélyes részét egyáltalában nem érdeklik.

Az újságolvasók tömegének ízlése tehát döntő befolyással gyakorol arra, hogy túlnyomóan milyen írások lássanak napvilágot a napilap szépirodalmi hasábjain. De viszont a napilap is jótékonyan vagy károsan befolyásolhatja az olvasók közönséget, mert a lelkiismeretlen és gondatlan kritika, amely

színe dobja a jelentéktelenek számosát nem adhat helyes jéközódást irodalmi termékeinkről.
Mindebből megállapíthatjuk, hogy nem kis jelentőségű érdeke, mire van bízva a kritika gyakorlása a jugoszláviai magyar irodalomban.

Van itt azonban még egy speciálisan — hogy úgy mondjam — vajdasági irodalmi jelenség, amiről szintén érdemes néhány szót vesztegetnünk.

Egy íróársam nem minden guny nélkül mondta, hogy én vagyok az egyetlen jugoszláviai magyar író, aki lelkesedik azért az irodalomért. Ha ez így volna, elég szomorú. Az én lelkeséget itt minálunk mint valami testi hibát akarták illik... Paradox igazság, hogy jugoszláv magyar íróknak nem sikk lelkesedni a jugoszláviai magyar irodalomért. Nem is tanácsos, mert már is abba a gyanuba esik, hogy irodalmi ismerete, sőt igénye nem terjed túl a határokon.

— Zürichi óceán, paljcsi lekvár. Így. Horoszkópon ami másé, mikroszkópon ami a mienk.

Ez nem igazi érzés, hanem furcsa és indokolatlan szemérem, suhancpóz, amely fél, hogy nem érett még meg a hangja.

De miért? Miért álszeméremből visszafojtani ezt a fejlődésképes kamaszhangot és induló erőnk fölött érzett örömmünket?

Miért visszafojtani ezt a létező eleven és értékes érzelmeket, hogy szeressük, lelkesedjünk azért, ami a mienk, amik vagyunk és lehetünk?

Hiszen e lelkeségünk az a titkos erő amellyel gátakat rombolhatunk, csapásokat irthatunk a közöny lomha testén.

Hiszen a közöny ugyanaz, ami a felszántatlan mező... Ugar legyen-e a jugoszláv magyar irodalom, vagy termő talaj, ez a mi lelkesedésünkől függ bizony.

Szabadítsuk fel tehát ezt a gondtalan kissé felelőtlen szikrát, hadd gyujtson fátylát magának!

A költő leglényegibb tulajdonsága a lelkeség. Titokzatos pezsgő, amelyet csak az olvasónak van joga a tárgyilagosság jeges vödrében lehűteni magának.

De nem hűti le.

A lelkes íróknak lelkesek az olvasói is.

Ha itt a Vajdaságban kevés a lelkes olvasó, az azt jelenti, hogy kevés a lelkes író.
Gergely Boriska

Az oroszok Puskin kultusza

Három évvel ezelőtt, Kisevter, a legnagyobb élő orosz történelemfilozófus, jelenleg a prágai egyetem tanára, Beogradban előadást tartott a három nagy orosz: Puskin, Dosztojevszkij és Tolsztoj jelentőségéről — az orosz jövő megvalósulásában. E három nagy név az orosz lélek egyetemesiségének kifejezője, amit másképp így lehetne szemléltetően bejegyezni: szépség—szenvedés—jóság. Nyilvánvaló — mondja előadásában Kisevter — hogy a bolsevik forradalom nem orosz! Az orosz nép idegen elnyomás alatt szenved! És az orosz lélek ezt az elnyomást le fogja vetni magáról, mert az lényével teljesen ellentétes és visszatér a három nagy orosz szellem hagyományaihoz.

Az orosz történelemfilozófust, legalább is Puskinra vonatkozólag, a jelen mindenképpen és igen feltűnően igazolja. Nemcsak az orosz emigráció irodalmi köreiből, hanem a bolsevik anyaországban is feltűnő érdeklődés mutatkozik különösen Puskin iránt. Ez annál jelentőségteljesebb, mert

tudni kell, hogy Puskin a régi, barbár moszkvai császárság megdőltének és a nyugati szellemtől áthatott pétérvári Oroszország kezdetének az átköződése idején írta műveit, amelyek első igazi csiráztatói voltak az orosz művészetnek: operának, balletnek, költészetnek, sőt zseniális költői képei még a festészetet és szobrászatot is inspirálták. Egy új kor küszöbén ő jelentette az orosz nacionalizmus diadalmas szépségét!

És ma Oroszország, amelynek sorsa annyira azonos Puskinéval, érdeklődésével halhatatlan költője felé fordul. Egymásután jelennek meg róla a tanulmányok egész sorozatai. Moszkvában Vereszajev az „Egy orvos jegyzetei”-nek írója négy füzetben írta meg Puskin biográfiáját és pedig: az egykoru újságok, könyvek, feljegyzések szószerinti kivonataival! Egy szót sem adott önkényűleg ehhez a mozaikhoz, amelyben így feltárul egy „átmeneti kor”, megvilágítva a költő sugárzó, éltető egyéniségével! Tolsztoj Alekszej ugyancsak Moszkvában szindarabot írt Puskinról. Scsegolev Puskin tragikus halálát világítja meg. I. Miklós cárt jelöli meg a tragédia okozójául, aki nem értette meg Oroszország lelkét Puskinban és készakarva adott engedélyt a párbajra — személyes okból, mert szerelmes volt Puskin feleségébe — amelyben aztán az orosz szellem legnagyobb fénye kialudt. A felsorolást folytatni lehetne Oroszország határain kívül megjelent művekkel is.

Mit jelent Puskin jelentkezése az orosz irodalomban: bent és kint?

Az orosz szellem ébredését! — felelik egyhanguan az orosz szenvedők.

Kszjunjin Alekszej, a legkiválóbb orosz publicisták egyike, jelenleg a jugoszláv publicisztika egyik erőssége így felel a beográdi Politika irodalmi mellékletén: Puskin után jött Turgenyev, Tolsztoj és Dosztojevszkij — de egyik se szárnyalta túl Puskin, mert Puskin Oroszország felfénylése, ő az orosz Hellos!
K. J.

Becsüld meg iródat,
Önmagadat becsüld meg bennük

Pontó
felől az u
rágdiszber

marsa
nagy
Ugyan
zada a ko
fejlődött f
Előszö
racsnök l
fentését. A
kal, majd
meg.

Irodalmi hírek

Makkai Sándor a nagy író, Erdély református püspöke a Nyugat január 16. számában felette érdekes és nagyjelentőségű cikket írt „Nincs menekvés?” címmel. A kiváló és élestekintett író Székely Mózes Zátony nevű nagyszerű regényével vitázik és ebből az alkalomból azt a romantikusan sötét képet akarja eloszlatni, amely Magyarországon Erdélyről kialakult. Véleménye szerint a halálnak és a csodának tétlen várása a sebmotogató és halálimitáció meghaladott álláspont, mert az élet mást, kevésbé romantikus, de annál szívósabb munkát követel. A regény kutyája csak kaparja a sárvermet annak a vak magyarnak, aki a romok alá akar temetkezni, mert régi életfeltételei: az ország-kormányzó politika, a régi földbirtokos élet, a vadász-gató, jogászok, virtuskodó uriemberség megszűntek. Új életet kell tanulni, kisebbségi életet, a magyarság életrevalóságát kell bebizonyítani és nem halálromantikával könnyeket kicsalni a vén Európa krokodilus szemeiből.

Ennek a nagyszerű, új- és igazhangu cikknek valószínűleg élénk és éles visszhangja lesz a magyar sajtóban.

Az Erdélyi Helikon januári számát a legfiatalabb írói nemzedék tagjai írták. „A mai fiatalság útja” címen több ország egyetemi ifjúságáról kapunk beszámolókat. A jugoszláviai egyetemi ifjúságról Borsodi Ferenc ír, verseket Szemlér Ferenc, Varró Dezső, Berda József, Bányai László, Tamás Sári, Dsida Jenő, Dánér Lajos írtak. A jugoszláviai fiatal gárdából Sziráky Dénes Sándor szerepel „Az éber Isten” című hatalmas versével. Thuri Zsuzsa, Dsida Jenő, Kolozsvári Grandpierre Emil, Gelléri Andor Endre novelláikat mutatják be, Balla Borisz az amerikai filmről, Gábor György az új magyar képzőművészet problémáiról értekezik. Az ifjú gárda seregszemléjén kívül Botos János folytatja az erdélyi falu társadalmi rajzát, a Kisebbségi Irodalom rovatában pedig Wernon Druckworth Barker az ír drámaírókat ismerteti. Nagyon eleven és érdekes a könyvekről és írókról szóló rovat, amelyben Kós Károly a nagy vihart vert Zátony című regényéről ír kritikát, ezenkívül Tamási Áron, Kovács László, Antalffy Endre, Vita Zsigmond, Nagy András, Bálint György írtak cikkeket. Az Erdélyi Helikon előfizetési díja egy évre 250 dinár. A kiadóhivatal címe: Cluj, Strada Bratianu 22. I.

A Leipzigben megjelenő „Archiv für Buchgewerbe und Gebrauchsgraphik” speciális magyar számot adott, amelyben több cikkben ismerteti a magyar grafika fejlődését és több mint 50 magyar művész munkáját hozza gyönyörű reprodukciókban.

Az Erdélyi „Szépművészeti Céh” kiadásra elfogadta Szenteky Kornél Isola Bella című regényét.

Üzenetek

Szeretem a kék szemednek... Jó nótavers minden irodalmi érték nélkül: önállóan, zene nélkül, élettelen, a szavak üresen és banálisan konganak.

Eljen a könnyelműség és a szabad szerelem! Riportnak nem riport, mert semmi érdemesről, vagy érdekesről sem számol be, humoreszknak nem humoreszk, mert a derűnek, az élnek nyoma sincs benne. Sótalan, szellemtelen, unalmas kis írás.

Joghallgató. Igazán sajnálnók, ha érzékenysége, elfogult önszemlélete és fogyatékoságainak el nem ismerése megakadályozná Önt a fejlődésben, kétségtelen tehetségének kibontakozásában. A kritika nem volt lesújtó, de rá kell mutatnunk hibákra, hiányokra és értéktelen sallangokra, mert különben iránytalanul válik a tökéletesedés, amire nemcsak Önnek, a kezdőnek, de minden élő és alkotó léleknek szüksége van. Gondosan, szeretettel olvastuk végig verseit és nem találtuk „drákóinak” multikori értékmegállapításainkat. Versei apró forgácsok, sietve elsápadó röpke szikrák, amelyeknek van fényük, de nincsen tüzzük, amely tüzzel más lelkekben lángot lobbantanának. Ismét ajánljuk: válogassa meg megirandó élményeit és mélyedjen el jobban az élményben, ne fogadjon el mindjárt a felkínálkozó rimeket, az olcsó metaforákat. Két versét egyébként a közlendők közé soroltuk.

H. J. Nekünk új életet kell tanulnunk, a magunk új életét, amit nem másolhatunk le azokérol, akik más külső adottságok között élnek. Éppen ezért a M. I. fejlődési iránya sajátos, mondhatni egyéni. Köszönjük jóakaratu tanácsait, de minden, amit Ön ajánl, nem adna hitet, erőt és öntudatot irodalmunknak, amely pedig elsősorban szükséges. A szép lelkek, a finomkodó man of letters-ek ideje nálunk már lejárt, irodalmunknak csak úgy lehet értelme és jövője, ha szorosra belekapcsolódik a mi sajátos, önálló értékünkbe.

Öszinteség. Fáradt prózák, amelyek egyszerűen megcélolják a címet, a benne lappangó esetleges jószándékot. Unalmas szépművészeti történet, amelynek olyan affektált az illata, mint egy Marlitt regénynek.

Hihetetlen szerelem. A tehetségnek semmi nyomát sem tudtuk irásában felfedezni, pedig higgye el, hogy gondosan kerestük. Csak szürkeség, laposság és nagyon olcsó erotika.

Motto. Írásait mindig szeretettel és a tehetségnek mindig kijáró érdeklődéssel vesszük és ha elolvastuk őket, őszinte véleményt is mondunk róluk. Ennek a véleményformálásnak — a minden írással szemben megnyilvánuló jóakaraton kívül — semmiféle érzelmi szinezettség sincsen. Újabb verse egyensúlyozottabbak, érettebbek és — amit különös érdemnek kell betudnunk — eredetibbek. Ugylátszik jobban megválogatja a szavakat és a metaforákat. „Ime, ez az igaz” című verse gyenge és izetlen. A vers mégis csak nemesebb bevezető, az érzések, élmények és mondanivalók feltisztulása és megszürése követeli. „A koldus arany fillérei” sápadt szomorúság anekdota, az „Öröm és Bánat” szimbolikus pedig nehéz friss színeket és életet önteni. A többi verse jók, jönni fognak.

Ciprus szigetén. A megírásban határozott tehetség nyomát találjuk. Olvassa el H. J.-nek küldött üzenetünket s akkor látni fogja talán milyen természetű irást várunk Öntől. Nem témaaválasztásában akarjuk korlátozni, nem kívánjuk feltétlenül a vajdasági locale couleur, csupán életünkkel, érzelmi világunkkal és mentalitásunkkal való kapcsolatot kérjük. A gyökértelen irodalomnak nem lehet holnapja, sőt — ha viszonyainkat szemléljük, arra a következtetésre kell jutnunk, hogy a l'art pour l'art szépségeknek nincsen életjogosultságuk.

Több kéziratról legközelebb.

A MI IRODALMUNK
legközelebb
február 8-án jelenik meg